

KOMISIJAS REGULA (ES) Nr. 1255/2012

(2012. gada 11. decembris),

ar kuru groza Regulu (EK) Nr. 1126/2008, ar ko pieņem vairākus starptautiskos grāmatvedības standartus saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (EK) Nr. 1606/2002, attiecībā uz 12. starptautisko grāmatvedības standartu, 1. un 13. starptautisko finanšu pārskatu standartu un Starptautisko finanšu pārskatu interpretācijas komitejas 20. interpretāciju

(Dokuments attiecas uz EEZ)

EIROPAS KOMISIJA,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību,

ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes 2002. gada 19. jūlija Regulu (EK) Nr. 1606/2002 par starptautisko grāmatvedības standartu piemērošanu ⁽¹⁾ un jo īpaši tās 3. panta 1. punktu,

tā kā:

(1) Ar Komisijas Regulu (EK) Nr. 1126/2008 ⁽²⁾ tika pieņemti vairāki starptautiski standarti un to interpretācijas, kas bija spēkā 2008. gada 15. oktobrī.

(2) Starptautiskā grāmatvedības standartu padome (IASB) 2010. gada 20. decembrī publicēja grozījumus 1. starptautisko finanšu pārskatu standartā (SFPS) "Starptautisko finanšu pārskatu standartu pirmreizējā piemērošana" – *Smaga hiperinflācija un obligāto termiņu atcelšana attiecībā uz pirmreizējiem piemērotājiem* (turpmāk "grozījumi 1. SFPS") un grozījumus 12. starptautiskajā grāmatvedības standartā (SGS) „Ienākuma nodokļi” – *Atliktais nodoklis: pamatā esošo aktīvu atgūšana* (turpmāk "grozījumi 12. SGS"). Grozījumu 1. SFPS mērķis ir ieviest jaunu izņēmumu no 1. SFPS darbības jomas, proti, uzņēmumiem, kas bijuši pakļauti smagai hiperinflācijai, ir atļauts saskaņā ar SFPS sagatavotajā sākuma bilancē izmantot savu aktīvu un saistību patieso vērtību kā domātās izmaksas. Turklāt ar šiem grozījumiem atsaucies uz noteiktiem datumiem 1. SFPS tiek aizstātas ar atsaucēm uz pārejas datumu. 12. SGS noteikta attiecībā uz ienākuma nodokļiem piemērojamā grāmatvedības metode. Grozījumu 12. SGS mērķis ir ieviest izņēmumu no 12. SGS noteiktā novērtēšanas principa atspēkojama pieņēmuma veidā, saskaņā ar kuru ieguldījumu īpašuma, ko novērtē tā patiesajā vērtībā, uzskaites vērtība tiktu atgūta līdz ar pārdošanu un uzņēmumam būtu jāpiemēro nodokļa likme, kas piemērojama pamatā esošā aktīva pārdošanai.

(3) IASB 2011. gada 12. maijā izdeva 13. SFPS *Patiesās vērtības noteikšana* (turpmāk "13. SFPS"). 13. SFPS noteikta vienota SFPS sistēma patiesās vērtības noteikšanai un

sniegti visaptveroši norādījumi par to, kā noteikt patieso vērtību gan finanšu, gan nefinanšu aktīviem un saistībām. 13. SFPS piemēro, ja citā SFPS ir pieprasīts vai atļauts noteikt patieso vērtību vai atklāt informāciju par patiesās vērtības noteikšanu.

(4) IASB 2011. gada 19. oktobrī izdeva Starptautisko finanšu pārskatu interpretācijas komitejas (SFPIK) 20. interpretāciju *Segkārtas noņemšanas izmaksas virszemes raktuvju izstrādes posmā* ("SFPIK 20. interpretācija"). SFPIK 20. interpretācijas mērķis ir sniegt norādījumus par izstrādes posma segkārtas noņemšanas izmaksu atzīšanu kā aktīvu un par segkārtas noņemšanas darbības aktīva sākotnējo un turpmāko novērtēšanu, lai samazinātu prakses dažādību attiecībā uz to, kā uzņēmumi uzskaita izmaksas, kas radušās virszemes raktuvju izstrādes posmā.

(5) Ar šo regulu apstiprina grozījumus 12. SGS, grozījumus 1. SFPS, 13. SFPS un SFPIK 20. interpretāciju un attiecīgos grozījumus citos standartos un interpretācijās. Šajos standartos un esošo standartu vai interpretāciju grozījumos ir dažas atsaucies uz 9. SFPS, kuras šobrīd nevar piemērot, jo Savienība vēl nav pieņēmusi 9. SFPS. Tāpēc visas atsaucies uz 9. SFPS, kā noteikts šīs regulas pielikumā, būtu jālasa kā atsauci uz 39. SGS *Finanšu instrumenti: atzīšana un novērtēšana*. Turklāt nevar piemērot arī grozījumus 9. SFPS, kas izriet no šīs regulas pielikuma.

(6) Apspriešanās ar Eiropas Finanšu pārskatu padomdevējas grupas (EFRAG) tehnisko ekspertu grupu (TEG) apstiprina, ka grozījumi 12. SGS un grozījumi 1. SFPS, kā arī 13. SFPS un SFPIK 20. interpretācija atbilst Regulas (EK) Nr. 1606/2002 3. panta 2. punktā izklāstītajiem pieņemšanas tehniskajiem kritērijiem.

(7) Tāpēc attiecīgi jāgroza Regula (EK) Nr. 1126/2008.

(8) Šajā regulā paredzētie pasākumi ir saskaņā ar Grāmatvedību regulējošās komitejas atzinumu,

⁽¹⁾ OV L 243, 11.9.2002., 1. lpp.

⁽²⁾ OV L 320, 29.11.2008., 1. lpp.

IR PIENĒMUSI ŠO REGULU.

1. pants

1. Regulas (EK) Nr. 1126/2008 pielikumu groza šādi:

- (a) 12. starptautisko grāmatvedības standartu (SGS) *Ienākuma nodokļi* groza, kā norādīts šīs regulas pielikumā;
- (b) Pastāvīgās interpretācijas komitejas (PIK) 21. interpretāciju svītros saskaņā ar 12. SGS grozījumiem, kā noteikts šīs regulas pielikumā;
- (c) 1. starptautisko finanšu pārskatu standartu (SFPS) *Starptautisko finanšu pārskatu standartu pirmreizējā piemērošana* groza, kā norādīts šīs regulas pielikumā;
- (d) 13. SFPS *Patiesās vērtības noteikšana* iekļauj, kā norādīts šīs regulas pielikumā;
- (e) 1. SFPS, 2. SFPS, 3. SFPS, 4. SFPS, 5. SFPS, 7. SFPS, 1. SGS, 2. SGS, 8. SGS, 10. SGS, 16. SGS, 17. SGS, 18. SGS, 19. SGS, 20. SGS, 21. SGS, 28. SGS, 31. SGS, 32. SGS, 33. SGS, 34. SGS, 36. SGS, 38. SGS, 39. SGS, 40. SGS, 41. SGS, SFPIK 2. interpretāciju, SFPIK 4. interpretāciju, SFPIK 13. interpretāciju, SFPIK 17. interpretāciju un SFPIK 19. interpretāciju groza saskaņā ar 13. SFPS, kā norādīts šīs regulas pielikumā;

(f) SFPIK 20. interpretāciju *Segkārtas noņemšanas izmaksas virszemes raktuvju izstrādes posmā* iekļauj, kā norādīts šīs regulas pielikumā;

(g) 1. SFPS groza saskaņā ar SFPIK 20. interpretāciju, kā norādīts šīs regulas pielikumā;

2. Visas atsaucis uz 9. SFPS, kā noteikts šīs regulas pielikumā, lasa kā atsauci uz 39. SGS *Finanšu instrumenti: atzīšana un novērtēšana*.

3. Nepiemēro grozījumus 9. SFPS, kas izriet no šīs regulas pielikuma.

2. pants

1. Katrs uzņēmums piemēro 1. panta 1. punkta a) b) un c) apakšpunktā minētos grozījumus, vēlākais, no dienas, kad sākas tā pirmais finanšu gads, kurš sākas šīs regulas spēkā stāšanās dienā vai vēlāk.

2. Katrs uzņēmums piemēro 13. SFPS, SFPIK 20. interpretāciju un izrietošos grozījumus, kā minēts 1. panta 1. punkta d) līdz g) apakšpunktā, vēlākais, no dienas, kurā sākas tā pirmais finanšu gads, kas sākas 2013. gada 1. janvārī vai vēlāk.

3. pants

Šī regula stājas spēkā trešajā dienā pēc tās publicēšanas *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī*.

Šī regula uzliek saistības kopumā un ir tieši piemērojama visās dalībvalstīs.

Briselē, 2012. gada 11. decembrī.

Komisijas vārdā –
priekšsēdētājs
José Manuel BARROSO

PIELIKUMS

STARPTAUTISKIE GRĀMATVEDĪBAS STANDARTI

1. SFPS	1. SFPS <i>Pirmreizējā piemērošana – Smaga hiperinflācija un obligāto termiņu atcelšana attiecībā uz pirmreizējiem piemērotājiem</i>
12. SGS	12. SGS <i>Ienākuma nodokļi – Atliktais nodoklis: pamatā esošo aktīvu atgūšana</i>
13. SFPS	13. SFPS <i>Patiesās vērtības noteikšana</i>
SFPIK 20. interpretācija	SFPIK 20. interpretācija <i>Segkārtas noņemšanas izmaksas virszemes raktuvju izstrādes posmā</i>

GROZĪJUMI 1. SFPS**Starptautisko finanšu pārskatu standartu pirmreizējā piemērošana**

Aiz 31B. punkta pievieno šādu virsrakstu un šādu 31C. punktu.

UZRĀDĪŠANA UN INFORMĀCIJAS ATKLĀŠANA**Pārejas uz SFPS skaidrojums**

Domāto izmaksu izmantošana pēc smagas hiperinflācijas

31C Ja smagas hiperinflācijas rezultātā (skat. D26.–D30. punktu) uzņēmums izvēlas novērtēt savus aktīvus un saistības patiesajā vērtībā un saskaņā ar SFPS sagatavotajā sākuma bilancē izmantot šo patieso vērtību kā domātās izmaksas, tam saskaņā ar SFPS sagatavotajos pirmajos finanšu pārskatos jāpaskaidro, kā un kāpēc uzņēmuma funkcionālo valūtu skāra, bet tad pārstāja skart šādi apstākļi:

- (a) nav pieejams drošticams vispārējs cenu indekss, ko varētu izmantot visi tie uzņēmumi, kuri veic darījumus minētajā valūtā un kuru atlikumi ir izteikti minētajā valūtā;
- (b) nav iespējams apmainīt šo valūtu pret relatīvi stabili ārvalstu valūtu.

B pielikums

Izņēmumi attiecībā uz citu SFPS piemērošanu ar atpakaļejošu spēku

B2. punktu groza šādi.

Finanšu aktīvu un finanšu saistību atzīšanas pārtraukšana

B2 Izņemot B3. punktā pieļautos gadījumus, pirmreizējs piemērotājs visiem turpmākajiem darījumiem, kas veikti no pārejas datuma uz SFPS, piemēro atzīšanas pārtraukšanas prasības, kuras noteiktas 39. SGS *Finanšu instrumenti: atzīšana un novērtējums*. Piemēram, ja pirmreizējais piemērotājs pārtrauca atzīšanu neatvasinātiem finanšu aktīviem vai neatvasinātām finanšu saistībām saskaņā ar iepriekšējiem vispārpieņemtiem grāmatvedības principiem darījuma rezultātā, kas notika pirms pārejas datuma uz SFPS, tas neatzīst šos aktīvus vai saistības saskaņā ar SFPS (izņemot gadījumu, ja tās ir jāatzīst vēlāka darījuma vai notikuma dēļ).

D papildinājums

Atbrīvojumi no citiem SFPS

D1. un D20. punktu groza šādi.

D1 Uzņēmums var izvēlēties izmantot vienu vai vairākus šādus atbrīvojumus:

- (a) ...
- (o) klientu aktīvu nodošana (D24. punkts);
- (p) finanšu saistību dzēšana ar pašu kapitāla instrumentiem (D25. punkts); un
- (q) smaga hiperinflācija (D26.–D30. punkts).

Uzņēmums nepiemēro šos atbrīvojumus analogiski citiem posteņiem.

Finanšu aktīvu vai finanšu saistību novērtēšana patiesajā vērtībā to sākotnējās atzīšanas brīdī

D20 Neatkarīgi no 7. un 9. punkta noteikumiem uzņēmums var piemērot 39. SGS AG76. punkta pēdējo teikumu un AG76A. punktu visiem turpmākajiem darījumiem, kas noslēgti pārejas datumā uz SFPS vai pēc tā.

Pievieno šādu nosaukumu un šādu D26.–D30. punktu.

Smaga hiperinflācija

- D26 Ja uzņēmuma funkcionālā valūta ir vai bija tādas valsts valūta, kurā pastāv hiperinflācija, uzņēmumam ir jānosaka, vai hiperinflācija skārusi šo valūtu pirms pārejas datuma uz SFPS. Šis noteikums attiecas gan uz uzņēmumiem, kas pirmo reizi piemēro SFPS, gan uz uzņēmumiem, kas jau iepriekš piemērojuši SFPS.
- D27 Tādas valsts valūtu, kurā pastāv hiperinflācija, uzskata par valūtu, ko skārusi smaga hiperinflācija, tad, ja uz šo valūtu attiecas šādi apstākļi:
- (a) nav pieejams drošticams vispārējs cenu indekss, ko varētu izmantot visi tie uzņēmumi, kuri veic darījumus šajā valūtā un kuru atlikumi ir izteikti šajā valūtā;
 - (b) nav iespējams apmainīt šo valūtu pret relatīvi stabili ārvalstu valūtu.
- D28 Datumā, kad funkcionālās valūtas stāvoklis normalizējas, uzņēmuma funkcionālo valūtu vairs neuzskata par tādu valūtu, ko skārusi smaga hiperinflācija. Tas ir datums, kurā vismaz viens no abiem D27. punktā minētajiem apstākļiem vairs neattiecas uz funkcionālo valūtu, vai arī datums, kurā uzņēmums izvēlas izmantot citu valūtu, kuru nav skārusi smaga hiperinflācija.
- D29 Kad uzņēmuma pāreja uz SFPS notiek funkcionālās valūtas normalizācijas datumā vai pēc tā, uzņēmums var izvēlēties novērtēt patiesajā vērtībā, kas ir pārejas datumā uz SFPS, visus aktīvus un saistības, kas bija uzņēmuma rīcībā līdz funkcionālās valūtas normalizācijas datumam. Saskaņā ar SFPS sagatavotajā sākuma bilancē uzņēmums var izmantot šo patieso vērtību kā šo aktīvu un saistību domātās izmaksas.
- D30 Kad funkcionālās valūtas normalizācijas datums iekrīt salīdzināmajā 12 mēnešu periodā, tad salīdzināmais periods drīkst būt mazāks nekā 12 mēneši ar nosacījumu, ka par šo saīsināto periodu tiek sniegts pilns finanšu pārskatu komplekts (kas noteikts 1. SGS 10. punktā).

SPĒKĀ STĀŠANĀS DIENA

Pievieno šādu 39H. punktu.

- 39H Ar 2010. gada decembra publikāciju „Smaga hiperinflācija un obligāto termiņu atcelšana attiecībā uz pirmreizējiem piemērotājiem” (1. SFPS grozījumi) groza B2., D1. un D20. punktu un pievieno 31C. un D26–D30. punktu. Uzņēmums šos grozījumus piemēro gada periodiem, kas sākas 2011. gada 1. jūlijā vai pēc šī datuma. Ir atļauta agrāka piemērošana.

9. SFPS GROZĪJUMI**9. SFPS Finanšu instrumenti (publicēts 2009. gada novembrī)**

C2. punktu groza šādi.

C2 B papildinājuma B1., B2. un B5. punktu groza šādi:

- B2 Izņemot B3. punktā pieļautos gadījumus, pirmreizējs piemērotājs visiem turpmākajiem darījumiem, kas veikti no pārejas datuma uz SFPS, piemēro atzīšanas pārtraukšanas prasības, kuras noteiktas 39. SGS *Finanšu instrumenti: atzīšana un novērtējums*. Piemēram, ja pirmreizējais piemērotājs pārtrauca atzīšanu neatvasinātiem finanšu aktīviem vai neatvasinātām finanšu saistībām saskaņā ar iepriekšējiem vispārpieņemtiem grāmatvedības principiem darījuma rezultātā, kas notika pirms pārejas uz SFPS, tas neatzīst šos aktīvus vai saistības saskaņā ar SFPS (izņemot gadījumu, ja tās ir jāatzīst vēlāka darījuma vai notikuma dēļ).

C3. punktu groza šādi un tam pievieno šādu D20. punktu.

C3 D papildinājuma (atbrīvojumi no citiem SFPS) D19. un D20. punktu groza šādi.

- D20 Neatkarīgi no 7. un 9. punkta noteikumiem uzņēmums var piemērot 39. SGS AG76. punkta pēdējo teikumu un AG76A punktu turpmākajiem darījumiem, kas noslēgti pārejas datuma uz SFPS vai pēc tā.

9. SFPS *Finanšu instrumenti* (publicēts 2010. gada oktobrī)

C2. un C3. punktu grozā šādi.

C2. punkta B2. punkta grozīto tekstu groza šādi.

B2 Izņemot B3. punktā pieļautos gadījumus, pirmreizējs piemērotājs visiem turpmākajiem darījumiem, kas veikti no pārejas uz SFPS datuma, piemēro atzīšanas pārtraukšanas prasības, kuras noteiktas 9. SFPS. Piemēram, ja pirmreizējais piemērotājs pārtrauca atzīšanu neatvasinātiem finanšu aktīviem vai neatvasinātām finanšu saistībām saskaņā ar iepriekšējiem vispārpieņemtiem grāmatvedības principiem darījuma rezultātā, kas notika pirms pārejas uz SFPS, tas neatzīst šos aktīvus vai saistības saskaņā ar SFPS (izņemot gadījumu, ja tās ir jāatzīst vēlāka darījuma vai notikuma dēļ).

C3. punkta D20. punkta grozīto tekstu groza šādi.

D20 Neatkarīgi no 7. un 9. punkta noteikumiem uzņēmums var piemērot 9. SGS B5.4.8. punkta pēdējo teikumu un B.4.9. punktu turpmākajiem darījumiem, kas noslēgti pārejas datumā uz SFPS vai pēc tā.

Grozījumi 12.**Starptautiskajā grāmatvedības standartā (SGS) „Ienākuma nodokļi”**

52. punkta numerācija ir mainīta, un tagad tas ir 51.A punkts. Grozījumi veikti 10. punktā un piemēros pēc 51.A punkta. Pievienots 51.B punkts, 51.C punkts un tam sekojošais piemērs, kā arī 51.D punkts, 51.E punkts, 98. punkts un 99. punkts.

DEFINĪCIJAS

Nodokļa bāze

10. Ja aktīva vai saistību nodokļa bāze nav uzreiz acīmredzama, ir lietderīgi ņemt vērā šī standarta pamatprincipu: gadījumos, kad šīs uzskaites vērtības atgūšana vai samaksāšana palielinās (samazinās) nākotnes nodokļa maksājumu summu salīdzinājumā ar summu, kas veidots, ja atgūšana vai samaksāšana neietekmētu nodokļus, uzņēmumam, pieļaujot zināmus ierobežotus izņēmumus, ir jāatzīst atliktā nodokļa saistības (atliktā nodokļa aktīvu). C piemērā aiz 51.A punkta raksturoti gadījumi, kad ir lietderīgi ņemt vērā šo pamatprincipu, piemēram, ja aktīva vai saistību nodokļa bāze ir atkarīga no atgūšanas vai samaksāšanas veida.

NOVĒRTĒŠANA

51.A Dažās jurisdikcijās veids, kādā uzņēmums atgūst (samaksā) aktīva (saistību) uzskaites vērtību, var ietekmēt vienu vai abus šādus lielumus:

- a) piemērojamo nodokļa likmi, uzņēmumam atgūstot (samaksājot) aktīva (saistību) uzskaites vērtību; un
- b) aktīva (saistību) nodokļa bāzi.

Tādos gadījumos uzņēmums novērtē atliktā nodokļa saistības un atliktā nodokļa aktīvus, lietojot nodokļa likmi un nodokļa bāzi, kas atbilst gaidāmajam atgūšanas vai maksāšanas veidam.

A piemērs

Pamatlīdzekļu posteņa uzskaites vērtība ir 100, un nodokļa bāze ir 60. Posteni pārdodot, piemērotu 20 % nodokļa likmi, un citiem ienākumiem piemērotu 30 % nodokļa likmi.

Uzņēmums atzīst atliktā nodokļa saistības 8 (40 pēc 20 % likmes), ja tas paredz pārdot posteni, to turpmāk nelietojot, un atliktā nodokļa saistības 12 (40 pēc 30 % likmes), ja tas paredz saglabāt posteni un atgūt tā uzskaites vērtību, lietojot posteni.

B piemērs

Pamatlīdzekļu posteni, kura izmaksas ir 100 un uzskaites vērtība ir 80, pārvērtē uz 150. Nodokļa aprēķina vajadzībām neveic līdzvērtīgu korekciju. Uzkrātais nolietojums nodokļa aprēķina vajadzībām ir 30, un nodokļa likme ir 30 %. Ja posteņa pārdošanas cena pārsniegs tā izmaksas, uzkrāto nolietojumu nodokļa aprēķina vajadzībām 30 iekļaus ar nodokli apliekamajos ienākumos, bet pārdošanas ieņēmumus, kuri pārsniegs izmaksas, neapliks ar nodokli.

Posteņa nodokļa bāze ir 70, un pastāv ar nodokli apliekama pagaidu starpība 80. Ja uzņēmums paredz atgūt uzskaites vērtību, lietojot posteni, tam jāgūst ar nodokli apliekamie ienākumi 150, bet uzņēmums varēs atskaitīt tikai nolietojumu 70. Pamatojoties uz iepriekš minēto, atliktā nodokļa saistības ir 24 (80 pēc 30 % likmes). Ja uzņēmums paredz atgūt uzskaites vērtību, posteni tūlīt pārdodot un saņemot 150, atliktā nodokļa saistības aprēķina šādi:

	Ar nodokli apliekamā pagaidu starpība	Nodokļa likme	Atliktā nodokļa saistības
Uzkrātais nolietojums nodokļa aprēķina vajadzībām	30	30 %	9
Ieņēmumi, kuri pārsniedz izmaksas	50	nulle	—
Kopā	80		9

(Piezīme: saskaņā ar 61.A punktu papildu atlikto nodokli, kas rodas pārvērtēšanas rezultātā, uzskaita citos vispārējos ienākumos).

C piemērs

Fakti ir tādi paši kā B piemērā, izņemot: ja posteņa pārdošanas cena pārsniegs tā izmaksas, uzkrāto nolietojumu nodokļa aprēķina vajadzībām iekļaus ar nodokli apliekamajos ienākumos (nodokļa likme 30 %) un pārdošanas ieņēmumus apliks ar nodokli pēc 40 % likmes pēc tam, kad būs atskaitītas pēc inflācijas koriģētās izmaksas 110.

Ja uzņēmums paredz atgūt uzskaites vērtību, lietojot posteni, tam jāgūst ar nodokli apliekamie ienākumi 150, bet uzņēmums varēs atskaitīt tikai nolietojumu 70. Pamatojoties uz iepriekš minēto, nodokļa bāze ir 70, pastāv ar nodokli apliekama pagaidu starpība 80, un atliktā nodokļa saistības ir 24 (80 pēc 30 % likmes), kā B piemērā.

Ja uzņēmums paredz atgūt uzskaites vērtību, pārdodot posteni uzreiz par 150, uzņēmums varēs atskaitīt indeksētās izmaksas 110. Neto ieņēmumus 40 apliks ar nodokli pēc 40 % likmes. Turklāt uzkrāto nolietojumu nodokļa aprēķina vajadzībām 30 iekļaus ar nodokli apliekamajos ienākumos un apliks ar nodokli pēc 30 % likmes. Pamatojoties uz iepriekš minēto, nodokļa bāze ir 80 (110 mīnus 30), pastāv ar nodokli apliekama pagaidu starpība 70, un atliktā nodokļa saistības ir 25 (40 pēc 40 % likmes plus 30 pēc 30 % likmes). Ja nodokļa bāze nav uzreiz acīmredzama šajā piemērā, var būt lietderīgi ņemt vērā 10. punktā minēto pamatprincipu.

(Piezīme: saskaņā ar 61.A punktu papildu atlikto nodokli, kas rodas pārvērtēšanas rezultātā, uzskaita citos vispārējos ienākumos).

51.B Ja atliktā nodokļa saistības vai atliktā nodokļa aktīvu rada neamortizējams aktīvs, kuru novērtē, izmantojot 16. SGS noteikto pārvērtēšanas modeli, atliktā nodokļa saistību vai atliktā nodokļa aktīva pārvērtējumam jāatspoguļo nodokļu sekas, kādas radīs neamortizējama aktīva uzskaites vērtības atgūšana, to pārdodot, neatkarīgi no tā, kāda ir šāda aktīva uzskaites vērtības novērtēšanas bāze. Attiecīgi, ja nodokļu tiesību aktos noteiktā nodokļa likme, ko piemēro ar nodokli apliekamajai summai, kādu iegūst, pārdodot aktīvu, atšķiras no nodokļa likmes, ko piemēro ar nodokli apliekamajai summai, kādu iegūst, lietojot aktīvu, pirmo likmi piemēro, lai novērtētu atliktā nodokļa saistības vai aktīvu, kas saistīts ar neamortizējamo aktīvu.

51.C Ja atliktā nodokļa saistības vai aktīvu rada ieguldījumu īpašums, kuru novērtē, izmantojot 40. SGS noteikto patiesās vērtības modeli, pastāv atspēkojams pieņēmums, ka ieguldījumu īpašuma uzskaites vērtību atgūs, to pārdodot. Attiecīgi, ja pieņēmumu neatspēko, atliktā nodokļa saistību vai atliktā nodokļa aktīva novērtējumam jāatspoguļo nodokļu sekas, kādas radīs visas ieguldījumu īpašuma uzskaites vērtības atgūšana, to pārdodot. Šo pieņēmumu atspēko, ja ieguldījumu īpašums ir amortizējams un to tur tāda uzņēmējdarbības modeļa vajadzībām, kura mērķis ir ievērojami patērēt visus saimnieciskos labumus, kurus laikā gaitā sevī iemieso ieguldījumu īpašums, nevis to pārdot. Ja pieņēmumu atspēko, ievēro 51. punkta un 51.A punkta prasības.

Piemērs, kas ilustrē 51.C punktu

Ieguldījumu īpašuma izmaksas ir 100 un patiesā vērtība ir 150. To novērtē, izmantojot 40. SGS doto patiesās vērtības modeli. Tajā ietverta zeme, kuras izmaksas ir 40 un patiesā vērtība ir 60, un ēka, kuras izmaksas ir 60 un patiesā vērtība ir 90. Zemei ir neierobežots lietderīgās lietošanas laiks.

Ēkas uzkrātais nolietojums nodokļu aprēķina vajadzībām ir 30. Nerealizētās pārmaiņas ieguldījumu īpašuma patiesajā vērtībā neietekmē ar nodokli apliekamo peļņu. Ja ieguldījumu īpašuma pārdošanas cena pārsniedz izmaksas, apvērsto uzkrāto nolietojumu nodokļu aprēķina vajadzībām 30 ietvers ar nodokli apliekamajā peļņā un tam piemēros parasto 30 % nodokļa likmi. Attiecībā uz pārdošanas ieņēmumiem, kuri pārsniedz izmaksas, saskaņā ar nodokļu tiesību aktiem piemēro 25 % nodokļa likmi, ja aktīvi tiek turēti mazāk nekā divus gadus, un 20 % nodokļa likmi, ja aktīvi tiek turēti divus gadus vai ilgāk.

Tā kā ieguldījumu īpašumu novērtē, izmantojot 40. SGS noteikto patiesās vērtības modeli, pastāv atspēkojams pieņēmums, ka uzņēmums atgūs visu ieguldījumu īpašuma uzskaites vērtību, pārdodot ieguldījumu īpašumu. Ja šādu pieņēmumu neatspēko, atliktais nodoklis rāda nodokļu sekas, kādas rada uzskaites vērtības pilnīga atgūšana, pārdodot īpašumu, pat ja uzņēmums paredz nopelnīt ienākumus, īpašumu izīrējot pirms pārdošanas.

Nodokļa bāze zemei, ja to pārdod, ir 40, un ar nodokli apliekamā pagaidu starpība ir 20 (60 – 40). Nodokļa bāze ēkai, ja to pārdod, ir 30 (60 – 30), un ar nodokli apliekamā pagaidu starpība ir 60 (90 – 30). Tādējādi ar nodokli apliekamā kopējā pagaidu starpība saistībā ar ieguldījumu īpašumu ir 80 (20 + 60).

Saskaņā ar 47. punktu nodokļa likme ir likme, kuru paredz piemērot periodā, kad ieguldījumu īpašumu realizē. Tādējādi rezultātā iegūtās atliktā nodokļa saistības aprēķina šādi, ja uzņēmums paredz pārdot īpašumu pēc tam, kad to būs turējis vairāk nekā divus gadus:

	Ar nodokli apliekamā pagaidu starpība	Nodokļa likme	Atliktā nodokļa saistības
Uzkrātais nolietojums nodokļa aprēķina vajadzībām	30	30 %	9
Ieņēmumi, kuri pārsniedz izmaksas	50	20 %	10
Kopā	80		19

Ja uzņēmums paredz pārdot īpašumu pēc tam, kad to turējis mazāk nekā divus gadus, iepriekšminēto aprēķinu groza, lai ieņēmumiem, kuri pārsniedz izmaksas, piemērotu 25 %, nevis 20 % nodokļa likmi.

Ja tomēr uzņēmums tur ēku tāda uzņēmējdarbības modeļa vajadzībām, kura mērķis ir ievērojami patērēt visus laika gaitā ēkā iemiesotos saimnieciskos labumus, nevis to pārdot, šo priekšlikumu atspēko attiecībā uz ēku. Tomēr zemei nav nolietojuma. Tāpēc pieņēmums par atgūšanu, izmantojot pārdošanu, nevar tikt atspēkots attiecībā uz zemi. Jāsecina, ka atliktā nodokļa saistības rada nodokļu sekas, kādas rada ēkas uzskaites vērtības atgūšana, ēku lietojot, un zemes uzskaites vērtības atgūšana, to pārdodot.

Nodokļa bāze ēkai, ja to lieto, ir 30 (60 – 30), ar nodokli apliekamā pagaidu starpība ir 60 (90 – 30), un tās rada atliktā nodokļa saistības, kas ir 18 (60 pēc 30 % likmes).

Nodokļa bāze zemei, ja to pārdod, ir 40, ar nodokli apliekamā pagaidu starpība ir 20 (60 – 40), un tās rada atliktā nodokļa saistības, kas ir 4 (20 pēc 20 % likmes).

Tādējādi, ja pieņēmumu par atgūšanu, veicot pārdošanu, atspēko attiecībā uz ēku, atliktā nodokļa saistības ieguldījumu īpašumam ir 22 (18 + 4).

51.D Atspēkojamo pieņēmumu, kas minēts 51.C punktā, piemēro arī tad, kad atliktā nodokļa saistības vai atliktā nodokļa aktīvu rada, novērtējot ieguldījumu īpašumu uzņēmējdarbības apvienošanā, ja uzņēmums, vēlāk novērtējot ieguldījumu īpašumu, izmantos patiesās vērtības modeli.

51.E Ar 51.B–51.D punktu netiek mainītas prasības piemērot principus, kas noteikti šī standarta 24.–33. punktā (atskaitāmās pagaidu starpības) un 34.–36. punktā (neizmantoti nodokļa zaudējumi un neizmantoti nodokļa kredīti), atzīstot un novērtējot atliktā nodokļa aktīvus.

SPĒKĀ STĀŠANĀS DATUMS

98. Ar 2010. gada decembrī izdoto dokumentu „Atliktais nodoklis: bāzes aktīvu atgūšana” ir mainīta 52. punkta numerācija, un tagad tas ir 51.A punkts, veikti grozījumi 10. punktā un piemēros pēc 51.A punkta, pievienots 51.B punkts, 51.C punkts un tam sekojošais piemērs, kā arī 51.D punkts, 51.E punkts un 99. punkts. Uzņēmumam jāpiemēro šie grozījumi gada periodiem, kuri sākas 2012. gada 1. janvārī vai pēc šī datuma. Grozījumus drīkst piemērot arī agrāk. Ja uzņēmums piemēro grozījumus agrāk, tam šis fakts jāatklāj.

21. PIK ATCELŠANA

99. Grozījumi, kurus izdara ar 2010. gada decembrī izdoto dokumentu „Atliktais nodoklis: bāzes aktīvu atgūšana”, aizstāj 21. PIK interpretāciju „Ienākuma nodokļi — pārvērtēto neamortizējamo aktīvu atgūšana”.

STARPTAUTISKAIS FINANŠU PĀRSKATU STANDARTS

Patiesās vērtības novērtēšana

MĒRĶIS

1. Šis SFPS:

- a) definē terminu „patiesā vērtība”;
 - b) nosaka vienu SFPS par pamatu patiesās vērtības novērtēšanai;
 - c) nosaka, kāda informācija jāatklāj par patiesās vērtības novērtējumu.
2. Patiesā vērtība ir uz tirgu balstīts, nevis uzņēmumam raksturīgs novērtējums. Par dažiem aktīviem un saistībām var būt novērojami darījumi tirgū vai pieejama tirgus informācija. Par citiem aktīviem un saistībām var nebūt ne novērojamu darījumu tirgū, ne pieejamas tirgus informācijas. Tomēr abos gadījumos patiesās vērtības novērtēšanas mērķis ir viens un tas pats: aplēst cenu, par kādu *ierindas darījums*, pārdodot aktīvu vai nododot saistību, notiks starp *tirgus dalībniekiem* novērtēšanas datumā esošajos tirgus apstākļos (t. i., *darījuma pabeigšanas cenu* novērtēšanas datumā no tā tirgus dalībnieka viedokļa, kurš tur aktīvu vai ir parādā saistību).
 3. Ja identiska aktīva vai saistības cena nav novērojama, uzņēmums novērtē patieso vērtību, izmantojot citu vērtēšanas paņēmieni, kurā pēc iespējas tiek palielināta svarīgu *novērojamu datu* izmantošana un pēc iespējas tiek samazināta *nenovērojamu datu* izmantošana. Tā kā patiesā vērtība ir uz tirgu balstīts novērtējums, to novērtē, izmantojot pieņēmumus, kādus tirgus dalībnieki izmantos, nosakot aktīva vai saistības cenu, tostarp pieņēmumus par risku. Tādēļ uzņēmuma nodomam turēt aktīvu vai veikt norēķinu vai kā citādi izpildīt saistību nav nozīmes, novērtējot patieso vērtību.
 4. Patiesās vērtības definīcija koncentrēta uz aktīviem un saistībām, jo uz tiem primāri attiecas uzskaites novērtējums. Turklāt šo SFPS piemēro paša uzņēmuma kapitāla instrumentiem, kurus novērtē to patiesajā vērtībā.

DARBĪBAS JOMA

5. Šo SFPS piemēro, kad cits SFPS prasa vai ļauj novērtēt patieso vērtību vai atklāt informāciju par patiesās vērtības novērtējumu (un novērtēt, piem., patieso vērtību, no kuras atskaitītas pārdošanas izmaksas, pamatojoties uz patieso vērtību vai atklāto informāciju par tās novērtējumu), izņemot 6. un 7. punktā norādītajos gadījumos.
6. Šajā SFPS noteiktās novērtēšanas un informācijas atklāšanas prasības neattiecas uz:
 - a) maksājumiem ar akcijām, uz kuriem attiecas 2. SFPS „Akciju maksājumi” darbības joma;
 - b) nomu, uz kuru attiecas 17. SGS „Noma” darbības joma;
 - c) novērtēšanu, kas nedaudz līdzinās patiesās vērtības novērtēšanai, bet nav patiesās vērtības novērtēšana, piem., neto pārdošanas vērtības novērtēšanu 2. SGS „Krājumi” vai lietošanas vērtības novērtēšanu 36. SGS „Aktīvu vērtības samazināšanās”.
7. Šajā SFPS noteiktā informācija nav jāatklāj par:
 - a) plāna aktīviem, kurus novērtē to patiesajā vērtībā saskaņā ar 19. SGS „Darbinieku pabalsti”;
 - b) pensijas pabalsta plānu ieguldījumiem, kurus novērtē to patiesajā vērtībā saskaņā ar 26. SGS „Pensijas pabalsta plānu uzskaitē un pārskatu sniegšana”;
 - c) aktīviem, kuru atgūstamā summa saskaņā ar 36. SGS ir patiesā vērtība, no kuras atskaitītas atsavināšanas izmaksas.
8. Šajā SFPS aprakstītais pamats patiesās vērtības novērtēšanai attiecas gan uz sākotnējo, gan turpmāko novērtēšanu, ja citi SFPS prasa vai pieļauj patieso vērtību.

NOVĒRTĒŠANA

Patiesās vērtības definīcija

9. Šajā SFPS termins „patiesā vērtība” definēts kā cena, kādu saņems, pārdodot aktīvu, vai maksās, nododot saistību, ierindas darījumā starp tirgus dalībniekiem novērtēšanas datumā.

10. Standarta B2 punktā aprakstīta vispārējā patiesās vērtības novērtēšanas metode.

Aktīvs vai saistība

11. Patiesās vērtības novērtēšana attiecas uz noteiktu aktīvu vai saistību. Tādējādi, novērtējot patieso vērtību, uzņēmums ņem vērā aktīva vai saistības iezīmes, ja tirgus dalībnieki ņems vērā šādas iezīmes, nosakot aktīva vai saistības cenu novērtēšanas datumā. Šādas iezīmes ir, piemēram:

a) aktīva stāvoklis un atrašanās vieta;

b) ierobežojumi pārdot vai izmantot aktīvu (ja tādi ir).

12. Noteikta iezīme dažādi ietekmē novērtēšanu atkarībā no tā, kā attiecīgo iezīmi ņems vērā tirgus dalībnieki.

13. Aktīvs vai saistība, ko novērtē patiesajā vērtībā, var būt viens no šādiem aktīviem vai saistībām:

a) atsevišķs aktīvs vai saistība (piem., finanšu instruments vai nefinanšu aktīvs);

b) aktīvu grupa, saistību grupa vai aktīvu un saistību grupa (piem., naudu ienesoša vienība vai uzņēmējdarbība).

14. Tas, vai aktīvs vai saistība ir atsevišķs aktīvs vai saistība, aktīvu grupa, saistību grupa vai aktīvu un saistību grupa, atzīšanas vai informācijas atklāšanas nolūkā ir atkarīgs no *uzskaites vienības*. Aktīva vai saistības uzskaites vienību nosaka saskaņā ar SFPS, kas prasa vai ļauj novērtēt patieso vērtību, izņemot šajā SFPS noteikto.

Darījums

15. Novērtējot patieso vērtību, tiek pieņemts, ka aktīvu vai saistību apmaina ierindas darījumā starp tirgus dalībniekiem, pārdodot aktīvu vai nododot saistību, novērtēšanas datumā esošajos tirgus apstākļos.

16. Novērtējot patieso vērtību, tiek pieņemts, ka darījums, pārdodot aktīvu vai nododot saistību, notiek:

a) vai nu aktīva vai saistības galvenajā tirgū; vai

b) ja nav galvenā tirgus, aktīva vai saistības visizdevīgākajā tirgū.

17. Uzņēmumam nav sīki jāpēta visi iespējamie tirgi, lai noteiktu galveno tirgu vai, ja nav galvenā tirgus, visizdevīgāko tirgu, bet tas ņem vērā visu pamatoti pieejamo informāciju. Ja nav pierādījumu par pretējo, tad uzskata, ka tirgus, kurā uzņēmums parasti slēdz darījumus, pārdodot aktīvu vai nododot saistību, ir galvenais tirgus vai, ja nav galvenā tirgus, visizdevīgākais tirgus.

18. Ja aktīvam vai saistībai ir galvenais tirgus, patiesās vērtības novērtējums rāda cenu šajā tirgū (neatkarīgi no tā, vai šī cena ir tieši novērojama, vai arī to aplēš, izmantojot citu vērtēšanas paņēmienu), pat ja cena citā tirgū ir potenciāli izdevīgāka novērtēšanas datumā.

19. Uzņēmumam jābūt pieejai galvenajam (vai visizdevīgākajam) tirgum novērtēšanas datumā. Tā kā dažādiem uzņēmumiem (un uzņēmējdarbībai, ko veic uzņēmumi), veicot dažādas darbības, var būt pieeja dažādiem tirgiem, galvenais (vai visizdevīgākais) tirgus vienam un tam pašam aktīvam vai saistībai var būt atšķirīgs dažādiem uzņēmumiem (un uzņēmējdarbībai, ko veic uzņēmumi). Tāpēc galvenais (vai visizdevīgākais) tirgus (un attiecīgi tirgus dalībnieki) tiek apsvērts no uzņēmuma viedokļa, pieļaujot atšķirības starp uzņēmumiem, kas veic dažādas darbības.

20. Kaut gan uzņēmumam jāvar piekļūt tirgum, tam nav obligāti jāvar pārdot noteikto aktīvu vai nodot noteikto saistību novērtēšanas datumā, lai varētu novērtēt patieso vērtību, pamatojoties uz cenu šajā tirgū.
21. Pat ja nepastāv atskaites tirgus, kas nodrošinātu cenas noteikšanai nepieciešamo informāciju par aktīva pārdošanu vai saistības nodošanu novērtēšanas datumā, novērtējot patieso vērtību, tiek pieņemts, ka darījums notiek šajā datumā no tā tirgus dalībnieka viedokļa, kurš tur aktīvu vai ir parādā saistību. Šāds pieņēmums par darījumu nosaka pamatu cenas aplēsei, pārdodot aktīvu vai nododot saistību.

Tirgus dalībnieki

22. **Uzņēmums novērtē aktīva vai saistības patieso vērtību, pamatojoties uz pieņēmumiem, kādus tirgus dalībnieki izmantos, nosakot aktīva vai saistības cenu, pieņemot, ka tirgus dalībnieki rīkosies atbilstīgi labākajām saimnieciskajām interesēm.**
23. Veidojot pieņēmumus, uzņēmumam nav jānosaka konkrēti tirgus dalībnieki. Uzņēmums drīzāk nosaka, kādas iezīmes vispārīgi atšķir tirgus dalībniekus, ņemot vērā faktoros, kas raksturīgi:
- aktīvam vai saistībai;
 - aktīva vai saistības galvenajam (vai visizdevīgākajam) tirgum;
 - tirgus dalībniekiem, ar kuriem uzņēmums slēgs darījumus šajā tirgū.

Cena

24. **Patiesā vērtība ir cena, kādu saņems, pārdodot aktīvu, vai maksās, nododot saistību, ierindas darījumā galvenajā (vai visizdevīgākajā) tirgū novērtēšanas datumā esošajos tirgus apstākļos (t. i., darījuma pabeigšanas cena), neatkarīgi no tā, vai šāda cena ir tieši novērojama, vai arī to aplēš, izmantojot citu vērtēšanas paņēmieni.**
25. Cena galvenajā (vai visizdevīgākajā) tirgū, ko izmanto aktīva vai saistības patiesās vērtības novērtēšanai, netiek koriģēta, ņemot vērā *darījuma izmaksas*. Darījuma izmaksas uzskaita atbilstīgi citiem SFPS. Tās nav aktīva vai saistības iezīme, bet drīzāk raksturīgas darījumam, un būs atšķirīgas atkarībā no tā, kā uzņēmums slēgs darījumu par aktīvu vai saistību.
26. Darījuma izmaksās nav iekļautas *transportēšanas izmaksas*. Ja atrašanās vieta ir aktīva iezīme (kā tas var būt, piem., preces gadījumā), cena galvenajā (vai visizdevīgākajā) tirgū tiek koriģēta, ņemot vērā izmaksas (ja tādas ir), kādas rastos, lai transportētu aktīvu no tā kārtējās atrašanās vietas uz noteikto tirgū.

Standarta piemērošana nefinanšu aktīviem

Nefinanšu aktīvu visplašākā un vislabākā izmantošana

27. **Novērtējot nefinanšu aktīva patieso vērtību, tiek ņemts vērā, vai tirgus dalībnieks var radīt saimnieciskus labumus, nodrošinot aktīva *visplašāko un vislabāko izmantošanu* vai pārdodot to citam tirgus dalībniekam, kas nodrošinās aktīva *visplašāko un vislabāko izmantošanu*.**
28. Nodrošinot nefinanšu aktīva visplašāko un vislabāko izmantošanu, tiek ņemta vērā aktīva fiziski iespējamā, juridiski atļautā un finansiāli iespējamā izmantošana, piem.:
- attiecībā uz fiziski iespējamo izmantošanu ņem vērā aktīva fiziskās iezīmes, kuras ņems vērā tirgus dalībnieki, nosakot aktīva cenu (piem., īpašuma atrašanās vietu vai apmēru);
 - attiecībā uz juridiski atļauto izmantošanu ņem vērā juridiskus ierobežojumus izmantot aktīvu, kurus ņems vērā tirgus dalībnieki, nosakot aktīva cenu (piem., zonējuma regulējumu, ko piemēro īpašumam);
 - attiecībā uz finansiāli iespējamo izmantošanu ņem vērā, vai aktīva izmantošana, kas ir fiziski iespējama un juridiski atļauta, rada atbilstīgu ienākumu vai naudas plūsmas (ņemot vērā izmaksas par aktīva konvertēšanu šādai izmantošanai) tādas ieguldījuma atdeves nodrošināšanai, kādu plāno tirgus dalībnieki, ieguldot šādi izmantotajam aktīvā.

29. Visplašāko un vislabāko izmantošanu nosaka no tirgus dalībnieku viedokļa, pat ja uzņēmums plāno aktīvu izmantot citādi. Tomēr pieņem, ka noteiktā laikā nodrošināta nefinanšu aktīva izmantošana ir tā visplašākā un vislabākā izmantošana, ja vien tirgus vai citi faktori neliecina, ka aktīva citāda izmantošana palielinātu tā vērtību.
30. Lai nosargātu savu konkurētspējīgo pozīciju vai citu iemeslu dēļ uzņēmums var plānot, ka tas aktīvi neizmantos iegādāto nefinanšu aktīvu vai nenodrošinās šāda aktīva visplašāko un vislabāko izmantošanu. Piemēram, tā var būt gadījumos, ja iegādāto nemateriālo aktīvu uzņēmums plāno izmantot kā aizsardzību, neļaujot to izmantot citiem. Tomēr uzņēmums novērtē nefinanšu aktīva patieso vērtību, pieņemot, ka tirgus dalībnieki nodrošina tā visplašāko un vislabāko izmantošanu.

Nefinanšu aktīva vērtēšanas priekšnoteikums

31. Nodrošinot nefinanšu aktīva visplašāko un vislabāko izmantošanu, tiek noteikts vērtēšanas priekšnoteikums, ko izmanto aktīva patiesās vērtības novērtēšanai:
- a) nodrošinot nefinanšu aktīva visplašāko un vislabāko izmantošanu, var tikt nodrošināta maksimālā vērtība tirgus dalībniekiem, kas izmanto aktīvu apvienojumā ar citiem aktīviem kā grupu (ko uzstāda vai citādi konfigurē izmantošanai) vai apvienojumā ar citiem aktīviem un saistībām (piem., uzņēmējdarbībā):
- i) ja, nodrošinot aktīva visplašāko un vislabāko izmantošanu, aktīvs tiek izmantots apvienojumā ar citiem aktīviem vai citiem aktīviem un saistībām, aktīva patiesā vērtība ir cena, kādu saņems kārtējā darījumā, pārdodot aktīvu, pieņemot, ka aktīvs tiks izmantots kopā ar citiem aktīviem vai citiem aktīviem un saistībām un ka šie aktīvi un saistības (t. i., papildaktīvi un attiecīgās saistības) būs pieejami tirgus dalībniekiem;
- ii) saistības, kuras attiecas uz šo aktīvu un papildaktīviem, sevī ietver saistības, ar kurām tiek finansēts apgrozāmais kapitāls, bet neietver saistības, kuras izmanto aktīvu grupā neietilpstošu aktīvu finansēšanai;
- iii) pieņēmumi par nefinanšu aktīva visplašāko un vislabāko izmantošanu konsekventi attiecas uz visiem aktīviem (kuriem visplašākā un vislabākā izmantošana ir svarīga) aktīvu grupā vai aktīvu un saistību grupā, kurā šo aktīvu izmantos;
- b) nodrošinot aktīva visplašāko un vislabāko izmantošanu, tirgus dalībniekiem var tikt nodrošināta maksimālā vērtība no katra atsevišķā aktīva. Ja nodrošināt aktīva visplašāko un vislabāko izmantošanu nozīmē izmantot aktīvu atsevišķi, aktīva patiesā vērtība ir cena, kādu saņems kārtējā darījumā, pārdodot aktīvu tirgus dalībniekiem, kuri izmantos aktīvu atsevišķi.

32. Novērtējot nefinanšu aktīva patieso vērtību, tiek pieņemts, ka aktīvu pārdod atbilstīgi citos SFPS norādītai uzskaites vienībai (kas var būt atsevišķs aktīvs). Tā notiek pat tad, ja patiesās vērtības novērtēšanai tiek pieņemts, ka nodrošināt aktīva visplašāko un vislabāko izmantošanu nozīmē izmantot aktīvu apvienojumā ar citiem aktīviem vai citiem aktīviem un saistībām, jo patiesās vērtības novērtēšanai tiek pieņemts, ka tirgus dalībnieka turējumā jau ir papildaktīvi un saistības, kuras attiecas uz aktīvu.

33. Standarta B3 punktā aprakstīta vērtēšanas priekšnoteikuma koncepcijas piemērošana nefinanšu aktīviem.

Standarta piemērošana saistībām un paša uzņēmuma kapitāla instrumentiem

Vispārīgi principi

34. Novērtējot patieso vērtību, tiek pieņemts, ka finanšu vai nefinanšu saistība vai paša uzņēmuma kapitāla instruments (piem., līdzdalība pašu kapitālā, kas emitēta kā atlīdzība uzņēmējdarbības apvienošanas ietvaros) tiek nodots tirgus dalībniekam novērtēšanas datumā. Nododot saistību vai paša uzņēmuma kapitāla instrumentu, tiek pieņemts, ka:
- a) saistība paliks neizpildīta un tirgus dalībniekam, kas saņem pārvedumu, būs jāizpilda pienākums. Norēķins ar darījuma partneri netiks veikts vai saistība netiks citādi dzēsta novērtēšanas datumā;
- b) paša uzņēmuma kapitāla instruments paliks apgrozībā un tirgus dalībnieks, kas saņem pārvedumu, uzņems tiesības un atbildību saistībā ar instrumentu. Instruments netiks anulēts vai citādi dzēsts novērtēšanas datumā.

35. Pat ja nepastāv atskaites tirgus, kas nodrošinātu cenas noteikšanai nepieciešamo informāciju par saistības vai paša uzņēmuma kapitāla instrumenta nodošanu (piem., jo līgumisku vai citu juridisku ierobežojumu dēļ šādus posteņus nevar nodot), var pastāvēt atskaites tirgus šādiem posteņiem, ja citas personas tos tur kā aktīvus (piem., uzņēmuma obligācijas vai iespēja pirkt uzņēmuma akcijas).
36. Jebkurā gadījumā uzņēmums pēc iespējas palielina svarīgu novērojamu datu izmantošanu un pēc iespējas samazina nenovērojamu datu izmantošanu, lai izpildītu patiesās vērtības novērtēšanas mērķi: aplēst cenu, par kādu ierindas darījums, nododot saistību vai kapitāla instrumentu, tiks veikts starp tirgus dalībniekiem novērtēšanas datumā esošajos tirgus apstākļos.

Saistības un kapitāla instrumenti, ko citas personas tur kā aktīvus

37. **Ja identiskas vai līdzīgas saistības vai paša uzņēmuma kapitāla instrumenta nodošanai nav kotētas cenas un cita persona tur identisku posteni kā aktīvu, uzņēmums novērtē saistības vai kapitāla instrumenta patieso vērtību no tā tirgus dalībnieka viedokļa, kurš tur identisko posteni kā aktīvu novērtēšanas datumā.**
38. Šādā gadījumā uzņēmums novērtē saistības vai kapitāla instrumenta patieso vērtību šādi:
- a) izmantojot tāda identiska posteņa kotētu cenu *aktīvā tirgū*, ko cita persona tur kā aktīvu, ja šāda cena ir pieejama;
 - b) ja šādas cenas nav, izmanto citus novērojamus datus, piem., tāda identiska posteņa kotētu cenu tirgū, kas nav aktīvs tirgus identiskajam postenim, kuru cita persona tur kā aktīvu;
 - c) ja a) un b) apakšpunktā minētās novērojamās cenas nav, izmanto citu vērtēšanas paņēmienu, piem.:
 - i) *ienākumu metodi* (piem., pašreizējās vērtības paņēmienu, kurā ņem vērā nākotnes naudas plūsmas, kādas tirgus dalībnieks plāno saņemt, turot saistību vai kapitāla instrumentu kā aktīvu; sk. B10 un B11 punktu);
 - ii) *tirgus metodi* (piem., izmantojot kotētas cenas līdzīgām saistībām vai kapitāla instrumentiem, ko citas personas tur kā aktīvus; sk. B5–B7 punktu).
39. Uzņēmums koriģē saistības vai paša uzņēmuma kapitāla instrumenta, ko cita persona tur kā aktīvu, kotēto cenu tikai tad, ja pastāv aktīvam raksturīgi faktori, kurus nepiemēro saistības vai kapitāla instrumenta patiesās vērtības novērtēšanai. Uzņēmums nodrošina, ka aktīva cena neatspoguļo tāda ierobežojuma radītu ietekmi, kura dēļ aktīvu nevar pārdot. Daži faktori, kuri var norādīt, ka aktīva kotētā cena jākoriģē, ir, piem.:

- a) aktīva kotētā cena attiecas uz līdzīgu (bet ne identisku) saistību vai kapitāla instrumentu, ko cita persona tur kā aktīvu. Piemēram, saistībai vai kapitāla instrumentam var būt noteikta iezīme (piem., emitenta kredītkvalitāte), kas atšķiras no iezīmes, kuru atspoguļo tādas līdzīgas saistības vai kapitāla instrumenta patiesā vērtība, kuru tur kā aktīvu.;
- b) aktīva uzskaites vienība nav tāda pati kā saistības vai kapitāla instrumenta uzskaites vienība. Piemēram, attiecībā uz saistībām dažos gadījumos aktīva cena atspoguļo kombinētu cenu par paketi, kurā ietvertas gan summas, kuras pienākas no emitenta, gan trešās personas kredīta kvalitātes uzlabošana. Ja saistības uzskaites vienība neattiecas uz kombinēto paketi, mērķis ir novērtēt emitenta saistības patieso vērtību, nevis kombinētās paketes patieso vērtību. Tādējādi šādos gadījumos uzņēmums koriģēs aktīva novērojamu cenu, lai izslēgtu ietekmi, ko rada trešās personas kredīta kvalitātes uzlabošana.

Saistības un kapitāla instrumenti, kurus citas personas netur kā aktīvus

40. **Ja identiskas vai līdzīgas saistības vai paša uzņēmuma kapitāla instrumenta nodošanai nav kotētas cenas un cita persona netur identisku posteni kā aktīvu, uzņēmums novērtē saistības vai kapitāla instrumenta patieso vērtību, izmantojot vērtēšanas paņēmienu no tā tirgus dalībnieka viedokļa, kurš ir parādā saistību vai ir emitējis prasību pret pašu kapitālu.**

41. Piemēram, piemērojot pašreizējās vērtības paņēmieni, uzņēmums varētu ņemt vērā vienu no šādiem faktoriem:

- a) nākotnes izejošās naudas plūsmas, kādas tirgus dalībnieks plāno, izpildot savus pienākumus, tostarp kompensāciju, kādu tirgus dalībnieks pieprasis, uzņemoties pienākumu (sk. B31–B33 punktu);
- b) summu, kādu tirgus dalībnieks saņems, iegūstot vai emitējot identisku saistību vai kapitāla instrumentu, izmantojot pieņēmumus, kādus izmantos tirgus dalībnieki identiskā posteņa (piem., posteņa, kam ir tāda pati kredītzīme) cenas noteikšanai galvenajā (vai visizdevīgākajā) tirgū saistības vai kapitāla instrumenta emitēšanai saskaņā ar tādiem pašiem līguma noteikumiem.

Pienākuma nepildīšanas risks

42. **Saistības patiesā vērtība rāda ietekmi, ko rada *pienākuma nepildīšanas risks*. Pienākuma nepildīšanas risks sevī ietver paša uzņēmuma kredītrisku (kā definēts 7. SFPS „Finanšu instrumenti: informācijas atklāšana”, bet tas var nebūt vienīgais ietvertais risks. Pieņem, ka pienākuma nepildīšanas risks ir viens un tas pats gan pirms, gan pēc saistības nodošanas.**

43. Novērtējot saistības patieso vērtību, uzņēmums ņem vērā kredītriska (kredītstāvokļa) radīto ietekmi un ikvienu citu faktoru, kas var ietekmēt iespējamību, ka pienākums tiks vai netiks izpildīts. Šāda ietekme var būt atšķirīga atkarībā no saistības, piem.:

- a) vai saistība ir pienākums piegādāt naudu (finanšu saistība) vai pienākums piegādāt preces vai pakalpojumus (nefinanšu saistība);
- b) kādi kredīta kvalitātes uzlabošanas nosacījumi attiecas uz saistību (ja tādi ir).

44. Saistības patiesā vērtība atspoguļo pienākuma nepildīšanas riska radīto ietekmi, pamatojoties uz uzskaites vienību. Saistības emitents, kurš emitējis saistību ar nenodalāmu trešās personas kredīta kvalitātes uzlabošanu, ko uzskaita atsevišķi no saistības, neietver kredīta kvalitātes uzlabošanas (piem., trešās personas parāda garantijas) radīto ietekmi, kad tas novērtē saistības patieso vērtību. Ja kredīta kvalitātes uzlabošanu un saistību uzskaita katru atsevišķi, emitents, novērtējot saistības patieso vērtību, ņem vērā savu paša, nevis trešās personas garantētāja kredītstāvokli.

Ierobežojumi, kuru dēļ nevar nodot saistību vai paša uzņēmuma kapitāla instrumentu

45. Kad uzņēmums novērtē saistības vai sava paša kapitāla instrumenta patieso vērtību, tas neietver tādus atsevišķus datus vai citu tādu *datu* korekciju, kuri attiecas uz ierobežojumu, kura dēļ nevar nodot posteni. Ietekme, kādu rada ierobežojums, kura dēļ nevar nodot saistību vai paša uzņēmuma kapitāla instrumentu, ir vai nu netieši, vai arī tieši iekļauta citos datos, kurus izmanto patiesās vērtības novērtēšanai.

46. Piemēram, darījuma datumā gan kreditors, gan parādnieks piekrīt darījuma cenai attiecībā uz saistību, pilnībā apzinoties, ka pienākums sevī ietver ierobežojumu, kura dēļ saistību nevar nodot. Rezultātā ierobežojums tiek iekļauts darījuma cenā, nav nepieciešami atsevišķi dati vai esošu datu koriģēšana darījuma datumā, lai atspoguļotu ietekmi, ko rada ierobežojums veikt nodošanu. Tāpat nav vajadzīgi ne atsevišķi dati, ne esošu datu koriģēšana turpmākos novērtēšanas datumos, lai atspoguļotu ietekmi, ko rada ierobežojums veikt nodošanu.

Finanšu saistība ar pieprasījuma pazīmi

47. Finanšu saistības, kurai ir pieprasījuma pazīme (piem., pieprasījuma noguldījumam), patiesā vērtība nedrīkst būt mazāka par summu, kas jāmaksā pēc pieprasījuma, kuru diskontē, sākot no pirmās dienas, kurā var pieprasīt izmaksāt šo summu.

Standarta piemērošana finanšu aktīviem un finanšu saistībām, kam ir savstarpējas izslēgšanas pozīcijas saistībā ar tirgus riskiem vai darījumu partnera kredītrisku

48. Uzņēmums, kurš tur finanšu aktīvu un finanšu saistību grupu, ir pakļauts tirgus riskiem (kā definēts 7. SFPS) un kredītriskam (kā definēts 7. SFPS) saistībā ar katru darījumu partneri. Ja šādu finanšu aktīvu un finanšu saistību grupu uzņēmums pārvalda, pamatojoties uz savu tīro pakļautību vai nu tirgus riskiem, vai arī kredītriskam, uzņēmums drīkst piemērot šajā SFPS noteikto izņēmumu attiecībā uz patiesās vērtības novērtēšanu. Saskaņā ar šādu izņēmumu uzņēmums drīkst novērtēt finanšu aktīvu un finanšu saistību grupas patieso vērtību, pamatojoties uz cenu, kādu saņems, pārdodot neto garo pozīciju (t. i., aktīvu) apmaiņā pret pakļautību noteiktam riskam vai nododot neto īso pozīciju (t. i., saistību) apmaiņā pret pakļautību noteiktam riskam, ierindas darījumā starp tirgus dalībniekiem novērtēšanas datumā esošajos tirgus apstākļos. Attiecīgi uzņēmums novērtē finanšu aktīvu un finanšu saistību grupas patieso vērtību atbilstīgi tam, kā tirgus dalībnieki noteiks cenu neto riska pakļautībai novērtēšanas datumā.

49. Uzņēmums drīkst izmantot 48. punktā noteikto uzņēmumu tikai tad, ja tas izpilda visus šādus nosacījumus:
- tas pārvalda finanšu aktīvu un finanšu saistību grupu, pamatojoties uz savu neto pakļautību noteikta darījumu partnera noteiktam tirgus riskam (vai riskiem) vai kredītriskam atbilstīgi savai dokumentētajai riska pārvaldības vai ieguldījumu stratēģijai;
 - tas uz šāda paša pamata sniedz informāciju par finanšu aktīvu un finanšu saistību grupu uzņēmuma galvenajam vadības personālam, kā definēts 24. SGS „*Informācijas atklāšana par saistītajām pusēm*”;
 - tam noteikta prasība vai tas izvēlēties novērtēt finanšu aktīvus un finanšu saistības patiesajā vērtībā finansiālā stāvokļa pārskatā katra pārskata perioda beigās.
50. Standarta 48. punktā noteiktais uzņēmums neattiecas uz informācijas sniegšanu finanšu pārskatos. Dažos gadījumos pamats informācijas sniegšanai par finanšu instrumentiem finansiālā stāvokļa pārskatā atšķiras no pamata finanšu instrumentu novērtēšanai, piem., ja SFPS neprasa vai neļauj sniegt informāciju par finanšu instrumentiem pēc neto principa. Šādos gadījumos var būt, ka portfeļa līmenī veiktas korekcijas (sk. 53.–56. punktu) jāattiecinā uz atsevišķiem aktīviem vai saistībām, kas veido finanšu aktīvu un finanšu saistību grupu, kura tiek pārvaldīta, pamatojoties uz uzņēmuma neto riska pakļautību. Veicot šādu attiecināšanu, uzņēmums izmanto pamatotus un atbilstīgus apsvērumus un apstākļiem atbilstīgu metodoloģiju.
51. Uzņēmums pieņem lēmumu par grāmatvedības politiku atbilstīgi 8. SGS „*Grāmatvedības politika, izmaiņas grāmatvedības aplēsēs un kļūdas*”, lai izmantotu 48. punktā noteikto uzņēmumu. Ja uzņēmums izmanto minēto uzņēmumu, tas piemēro attiecīgo grāmatvedības politiku, tostarp politiku pieprasījuma un piedāvājuma korekcijas (sk. 53.–55. punktu) un kredītkorekciju (sk. 56. punktu) attiecināšanai, konsekventi katrā periodā attiecībā uz noteiktu portfeli.
52. Standarta 48. punktā minēto uzņēmumu piemēro tikai finanšu aktīviem un finanšu saistībām, uz kuriem attiecas 39. SGS „*Finanšu instrumenti: atzīšana un novērtēšana*” un 9. SFPS „*Finanšu instrumenti*”.

Pakļautība tirgus riskiem

53. Izmantojot 48. punktā noteikto uzņēmumu tādas finanšu aktīvu un finanšu saistību grupas patiesās vērtības novērtēšanai, kura tiek pārvaldīta, pamatojoties uz uzņēmuma neto pakļautību noteiktam tirgus riskam (vai riskiem), uzņēmums piemēro tādu cenu — starpības starp pieprasījumu un piedāvājumu ietvaros —, kura vislabāk rāda patieso vērtību konkrētajos apstākļos saistībā ar uzņēmuma neto pakļautību šādiem tirgus riskiem (sk. 70. un 71. punktu).
54. Izmantojot 48. punktā noteikto uzņēmumu, uzņēmums nodrošina, ka tirgus risks (vai riski), kādiem uzņēmums pakļauts saistībā ar finanšu aktīvu un finanšu saistību grupu, būtībā ir viens un tas pats. Piemēram, uzņēmums neapvieno procentu likmju risku, kas saistīts ar finanšu aktīvu, ar preces cenas risku, kas saistīts ar finanšu saistību, jo pretējā gadījumā netiktu mazināta uzņēmuma pakļautība procentu likmju riskam vai preces cenas riskam. Izmantojot 48. punktā noteikto uzņēmumu, uzņēmums, novērtējot grupā esošo finanšu aktīvu un finanšu saistību patieso vērtību, ņem vērā ikvienu bāzes risku, ko rada neidentiski tirgus riska parametri.
55. Tāpat ilgums, kādā uzņēmums pakļauts noteiktam tirgus riskam (vai riskiem), ko rada finanšu aktīvi un finanšu saistības, būtībā ir viens un tas pats. Piemēram, ja uzņēmums izmanto standartizētu nākotnes līgumu, kura termiņš ir 12 mēneši, pret naudas plūsmām, kas saistītas ar 12 mēnešu vērtu pakļautību procentu likmju riskam par finanšu instrumentu, kura termiņš ir pieci gadi, grupā, kuru veido tikai šādi finanšu aktīvi un finanšu saistības, tas novērtē pakļautības procentu likmju riskam uz 12 mēnešiem patieso vērtību pēc neto principa un atlikušās pakļautības procentu likmju riskam (t. i., no otrā līdz piektajam gadam) patieso vērtību pēc bruto principa.

Pakļautība noteikta darījumu partnera kredītriskam

56. Izmantojot 48. punktā noteikto uzņēmumu, lai novērtētu tādas finanšu aktīvu un finanšu saistību grupas patieso vērtību, kas izveidota ar noteiktu darījumu partneri, uzņēmums patiesās vērtības novērtējumā ietver ietekmi, kādu rada tā neto pakļautība šī darījumu partnera kredītriskam vai darījumu partnera neto pakļautība uzņēmuma kredītriskam, ja tirgus dalībnieki ņems vērā ikvienu pastāvošu vienošanos, kas mazina pakļautību kredītriskam saistību neizpildes gadījumā (piem., ģenerālvienošanos par neto norēķiniem ar darījumu partneri vai vienošanos, saskaņā ar kuru notiek apmaiņa ar nodrošinājumu, pamatojoties uz katras puses neto pakļautību otras puses kredītriskam). Patiesās vērtības novērtējums atspoguļo tirgus dalībnieku prognozes saistībā ar iespējamību, ka šādas vienošanās būs juridiski īstenojamas saistību neizpildes gadījumā.

Patiesā vērtība, veicot sākotnējo atzīšanu

57. Ja aktīvu iegādājas vai saistība rodas apmaiņas darījumā par šādu aktīvu vai saistību, darījuma cena ir cena, kādu maksā, iegūstot aktīvu, vai saņem, uzņemoties saistību (*darījuma uzsākšanas cena*). Savukārt aktīva un saistības patiesā vērtība ir cena, kādu saņem, pārdodot aktīvu, vai maksās, nododot saistību (*darījuma pabeigšanas cena*). Uzņēmumiem nav obligāti jāpārdod aktīvi par cenu, par kādu tie aktīvus iegādājušies. Tāpat uzņēmumiem nav obligāti jānodod saistības par cenu, kādu tie saņēmuši, uzņemoties saistību.
58. Daudzos gadījumos darījuma cena ir vienāda ar patieso vērtību (piem., tā var būt, ja darījuma datumā darījums, kas ir aktīva pirkšana, tiek veikts tirgū, kurā aktīvs tiks pārdots).
59. Nosakot, vai patiesā vērtība, veicot sākotnējo atzīšanu, ir vienāda ar darījuma cenu, uzņēmums ņem vērā darījumam un aktīvam vai saistībai raksturīgus faktoros. Standarta B4 punktā raksturotas situācijas, kad darījuma cena var nebūt aktīva vai saistības patiesā vērtība, veicot sākotnējo atzīšanu.
60. Ja cits SFPS prasa vai ļauj uzņēmumam sākotnēji novērtēt aktīvu vai saistību tā patiesajā vērtībā un darījuma cena atšķiras no patiesās vērtības, uzņēmums atzīst rezultātā radušos guvumus vai zaudējumus par peļņu vai zaudējumiem, ja attiecīgais SFPS nenosaka citādi.

Vērtēšanas paņēmieni

- 61. Patiesās vērtības novērtēšanai uzņēmums izmanto vērtēšanas paņēmienus, kuri atbilst apstākļiem un kuru piemērošanai ir pieejami pietiekami daudz datu, pēc iespējas palielinot svarīgu novērojamo datu izmantošanu un attiecīgi samazinot nenovērojamo datu izmantošanu.**
62. Vērtēšanas paņēmienus izmanto, lai aplēstu cenu, par kādu ierindas darījums, kas ir aktīva pārdošana vai saistības nodošana, tiek veikts starp tirgus dalībniekiem novērtēšanas datumā esošajos tirgus apstākļos. Plaši izmanto trīs vērtēšanas paņēmienus: tirgus metodi, *izmaksu metodi* un ienākumu metodi. Minēto metožu galvenie aspekti apkopoti B5–B11 punktā. Patiesās vērtības novērtēšanai uzņēmums izmanto vērtēšanas paņēmienus, kas atbilst vienai vai vairākām minētajām metodēm.
63. Dažos gadījumos ir atbilstīgs viens vērtēšanas paņmiens (piem., aktīvu vai saistību vērtē, izmantojot identisku aktīvu vai saistību kotētas cenas aktīvā tirgū). Citos gadījumos ir atbilstīgi vairāki vērtēšanas paņēmieni (piem., gadījumos, kad tiek vērtēta nauda inesoša vienība). Ja patiesās vērtības novērtēšanai izmanto vairākus vērtēšanas paņēmienus, rezultātus (t. i., attiecīgās norādes par patieso vērtību) novērtē, apsverot, cik pamatots ir rezultātu norādītais vērtību diapazons. Patiesās vērtības novērtējums ir punkts šādā diapazonā, kurš vislabāk rāda patieso vērtību konkrētajos apstākļos.
64. Ja, veicot sākotnējo atzīšanu, darījuma cena ir patiesā vērtība un patiesās vērtības novērtēšanai turpmākajos periodos izmantos vērtēšanas paņmienu, kurā tiek izmantoti nenovērojami dati, vērtēšanas paņmienu kalibrē tā, lai, veicot sākotnējo atzīšanu, ar attiecīgo vērtēšanas paņmienu iegūtais rezultāts būtu vienāds ar darījuma cenu. Kalibrēšana nodrošina, ka vērtēšanas paņmiens rāda esošos tirgus apstākļus, un tā palīdz uzņēmumam noteikt, vai nepieciešams koriģēt vērtēšanas paņmienu (piem., ja pastāv aktīva vai saistības iezīme, kura vērtēšanas paņmienu nav ņemta vērā). Pēc sākotnējās atzīšanas, kad patieso vērtību novērtē, izmantojot vienu vai vairākus vērtēšanas paņēmienus, kuros tiek izmantoti nenovērojami dati, uzņēmums nodrošina atskaites tirgus datu (piem., līdzīga aktīva vai saistības cenas) atspoguļošanu šādos vērtēšanas paņmienu novērtēšanas datumā.
65. Vērtēšanas paņēmienus, kurus izmanto patiesās vērtības novērtēšanai, piemēro konsekventi. Tomēr ir atbilstīgi mainīt vērtēšanas paņmienu vai tā piemērošanu (piem., mainīt paņmienu svērumu, ja izmanto vairākus vērtēšanas paņēmienus, vai mainīt vērtēšanas paņmienu piemērojamo korekciju), ja pārmaiņu rezultātā novērtējums tikpat reprezentatīvi vai reprezentatīvāk rādīs patieso vērtību konkrētajos apstākļos. Tā var būt gadījumos, ja, piemēram, notiek kāds no šādiem notikumiem:
- a) tiek izveidots jauns tirgus;
 - b) ir pieejama jauna informācija;
 - c) iepriekš pieejamā informācija vairs nav pieejama;

d) tiek uzlabots vērtēšanas paņēmieni;

e) mainās tirgus apstākļi.

66. Pārskatīto informāciju, kas rodas, mainot vērtēšanas paņēmieni vai tā piemērošanu, uzskaita par izmaiņu grāmatvedības aplēsēs saskaņā ar 8. SGS. Tomēr 8. SGS noteiktā informācijas atklāšana par izmaiņām grāmatvedības aplēsēs nav nepieciešama, ja pārskatīto informāciju rada vērtēšanas paņēmiena vai paņēmiena piemērošanas maiņa.

Vērtēšanas paņēmienos izmantotie dati

Vispārīgi principi

67. **Vērtēšanas paņēmienos, kurus izmanto patiesās vērtības novērtēšanai, pēc iespējas palielina svarīgu novērojamo datu izmantošanu un samazina nenovērojamo datu izmantošanu.**
68. Piemēram, tirgus, kurā var būt novērojami dati par dažiem aktīviem un saistībām (piem., finanšu instrumentiem), ir biržas tirgus, dīleru tirgus, brokeru tirgus un tirgus, kurā pilnvarotāji veic savstarpējus darījumus (sk. B34 punktu).
69. Uzņēmums atlasa datus, kuri atbilst tādām aktīva vai saistības pazīmēm, kuras tirgus dalībnieki ņems vērā darījumā ar attiecīgo aktīvu vai saistību (sk. 11. un 12. punktu). Dažos gadījumos šādu pazīmju pastāvēšanas rezultātā tiek veikta korekcija, piem., prēmija vai diskonts (piem., kontroles prēmija vai nekontrolējošas līdzdalības diskonts). Tomēr patiesās vērtības novērtējumā neietver prēmiju vai diskontu, kas neatbilst uzskaites vienībai tādā SFPS, kurš prasa vai ļauj novērtēt patieso vērtību (sk. 13. un 14. punktu). Novērtējot patieso vērtību, nav atļautas tādas prēmijas vai diskonti, kas rāda apjomu kā uzņēmuma turējuma pazīmi (īpaši bloķēšanas faktors, kas koriģē aktīva vai saistības kotēto cenu, jo tirgus parastais ikdienas tirdzniecības apjoms nav pietiekams, lai absorbētu uzņēmuma turēto daudzumu, kā aprakstīts 80. punktā), nevis apjomu kā aktīva vai saistības pazīmi (piem., kontroles prēmija, novērtējot kontrolējošas līdzdalības patieso vērtību). Jebkurā gadījumā, ja aktīvam vai saistībai ir kotēta cena aktīvā tirgū (t. i., *pirmā līmeņa dati*), uzņēmums, novērtējot patieso vērtību, izmanto šo cenu nekorģētu, izņemot 79. punktā norādīto.

Dati, kuru pamatā ir piedāvātā un prasītā cena

70. Ja aktīvam vai saistībai, kuru novērtē tā patiesajā vērtībā, ir piedāvātā cena un prasītā cena (piem., dati no dīleru tirgus), patiesās vērtības novērtēšanai izmanto tādu cenu — starpības starp piedāvājumu un pieprasījumu ietvaros —, kura ir visprezentatīvākā attiecībā uz patieso vērtību konkrētajos apstākļos, neatkarīgi no tā, kurā līmenī dati iedalīti patiesās vērtības hierarhijā (t. i., pirmajā, otrajā vai trešajā līmenī; sk. 72.–90. punktu). Driest izmantot piedāvāto cenu aktīvu pozīcijām un prasīto cenu saistību pozīcijām, bet tas nav obligāti jā dara.
71. Šis SFPS neizslēdz iespēju izmantot vidējās tirgus cenas noteikšanu vai citu cenas noteikšanas modeli, kuru tirgus dalībnieki izmanto, lai praktiski novērtētu patieso vērtību starpības starp piedāvājumu un pieprasījumu ietvaros.

Patiesās vērtības hierarhija

72. Lai panāktu lielāku konsekvenču un salīdzināmību patiesās vērtības novērtēšanā un ar to saistītās informācijas atklāšanā, šajā SFPS noteikta patiesās vērtības hierarhija, saskaņā ar kuru dati, kurus izmanto vērtēšanas paņēmienos patiesās vērtības novērtēšanai, tiek iedalīti trīs līmeņos (sk. 76.–90. punktu). Patiesās vērtības hierarhijā vislielākā prioritāte tiek piešķirta identisku aktīvu vai saistību kotētām (nekorģētām) cenām aktīvos tirgos (*pirmā līmeņa datiem*) un viszemākā prioritāte ir nenovērojamiem datiem (*trešā līmeņa datiem*).
73. Dažos gadījumos dati, kurus izmanto aktīva vai saistības patiesās vērtības novērtēšanai, var tikt iedalīti dažādos patiesās vērtības hierarhijas līmeņos. Šādos gadījumos patiesās vērtības novērtējums kopumā tiek iedalīts tajā patiesās vērtības hierarhijas līmenī, kurš ir zemākais līmenis datiem, kuri ir svarīgi novērtējumam kopumā. Lai novērtētu, cik svarīgi ir noteikti dati novērtējumam kopumā, jāņem vērā visi aktīvam vai saistībai raksturīgie faktori. Korekcijas, kuras veic, lai iegūtu uz patieso vērtību balstītu novērtējumu, piem., pārdošanas izmaksas, novērtējot patieso vērtību, no kuras atskaitītas pārdošanas izmaksas, netiek ņemtas vērā, nosakot patiesās vērtības hierarhijas līmeni, kurā iedalīts patiesās vērtības novērtējums.
74. Tas, vai ir pieejami svarīgi dati un kāds ir to relatīvais subjektīvisms, var ietekmēt atbilstīga vērtēšanas paņēmiena izvēli (sk. 61. punktu). Tomēr patiesās vērtības hierarhijā prioritāte tiek piešķirta datiem vērtēšanas paņēmienos, nevis vērtēšanas paņēmieniem, kurus izmanto patiesās vērtības novērtēšanai. Piemēram, patiesās vērtības novērtējums, kas izstrādāts, izmantojot pašreizējās vērtības paņēmieni, var tikt iedalīts otrajā vai trešajā līmenī atkarībā no datiem, kuri ir nozīmīgi novērtējumam kopumā, un no patiesās vērtības hierarhijas līmeņa, kurā šie dati iedalīti.

75. Ja novērojami dati jākorģē, izmantojot nenovērojamus datus, un korekcijas rezultātā patiesās vērtības novērtējums ir ievērojami augstāks vai zemāks, rezultātā iegūto novērtējumu iedala patiesās vērtības hierarhijas trešajā līmenī. Piemēram, ja, aplēšot aktīva cenu, tirgus dalībnieks ņem vērā ietekmi, kādu rada ierobežojums pārdot aktīvu, uzņēmums koriģē kotēto cenu, lai atspoguļotu šī ierobežojuma radīto ietekmi. Ja šāda kotēta cena ir *otrā līmeņa dati* un korekcija ir nenovērojami dati, kuri ir svarīgi novērtējumam kopumā, novērtējumu iedala patiesās vērtības hierarhijas trešajā līmenī.

Pirmā līmeņa dati

76. Pirmā līmeņa dati ir identisku aktīvu un saistību kotētas (nekorģētas) cenas aktīvos tirgos, kuriem uzņēmums var piekļūt novērtēšanas datumā.
77. Kotēta cena aktīvā tirgū nodrošina visticamāko patiesās vērtības apliecinājumu, un, ja tā ir pieejama, tad patiesās vērtības novērtēšanai to izmanto nekorģētu, izņemot 79. punktā noteikto.
78. Pirmā līmeņa dati ir pieejami par daudziem finanšu aktīviem un finanšu saistībām, un dažus šādus aktīvus un saistības var apmainīt vairākos aktīvos tirgos (piem., dažādās biržās). Tāpēc pirmajā līmenī ir svarīgi šādi divi faktori:
- a) aktīva vai saistības galvenais tirgus vai, ja nav galvenā tirgus, aktīva vai saistības visizdevīgākais tirgus;
 - b) vai uzņēmums var veikt darījumu ar aktīvu vai saistību par cenu, kāda pastāv šādā tirgū novērtēšanas datumā.
79. Uzņēmums nekorģē pirmā līmeņa datus, izņemot šādos apstākļos:
- a) kad uzņēmums tur lielu skaitu līdzīgu (bet ne identisku) aktīvu vai saistību (piem., parāda vērtspapirus), kurus novērtē patiesajā vērtībā, un kotētā cena aktīvā tirgū ir pieejama, bet tā nav viegli pieejama katram šādam aktīvam vai saistībai atsevišķi (t. i., ņemot vērā uzņēmuma turēto līdzīgo aktīvu vai saistību lielo skaitu, būs grūti iegūt cenas noteikšanai nepieciešamo informāciju katram atsevišķajam aktīvam vai saistībai novērtēšanas datumā). Šādā gadījumā uzņēmums praktiski var novērtēt patieso vērtību, izmantojot alternatīvu cenas noteikšanas metodi, kas nepaļaujas vienīgi uz kotētām cenām (piem., cenas noteikšanas matricu). Tomēr, izmantojot alternatīvu cenas noteikšanas metodi, patiesās vērtības novērtējums tiek iedalīts zemākā patiesās vērtības hierarhijas līmenī;
 - b) kad kotēta cena aktīvā tirgū nerāda patieso vērtību novērtēšanas datumā. Tas var būt gadījumā, ja būtiski notikumi (piem., darījumi tirgū, kurā pilnvarotāji veic savstarpējus darījumus, tirdzniecība brokeru tirgū vai paziņojumi) risinās pēc tam, kad tirgus tiek slēgts darījumiem, bet pirms novērtēšanas datuma. Uzņēmums nosaka un konsekventi piemēro politiku šādu notikumu identificēšanai, jo tie var ietekmēt patiesās vērtības novērtēšanu. Tomēr, ja kotētu cenu koriģē, ņemot vērā jaunu informāciju, korekcijas rezultātā patiesās vērtības novērtējums var tikt iedalīts zemākā patiesās vērtības hierarhijas līmenī;
 - c) kad saistības vai paša uzņēmuma kapitāla instrumenta patiesā vērtība tiek novērtēta, izmantojot tāda identiska posteņa kotētu cenu, kuru tirgo kā aktīvu aktīvā tirgū, un šāda cena jākorģē, ņemot vērā postenim vai aktīvam raksturīgus faktorus (sk. 39. punktu). Ja aktīva kotētā cena nav jākorģē, patiesās vērtības novērtējumu iedala patiesās vērtības hierarhijas pirmajā līmenī. Tomēr, koriģējot aktīva kotēto cenu, patiesās vērtības novērtējums tiek iedalīts zemākā patiesās vērtības hierarhijas līmenī.

80. Ja uzņēmums tur pozīciju vienā aktīvā vai saistībā (tostarp pozīciju, ko veido liels skaits identisku aktīvu vai saistību, piem., tas tur finanšu instrumentu) un aktīvu vai saistību tirgo aktīvā tirgū, aktīva vai saistības patieso vērtību novērtē atbilstīgi pirmajam līmenim, uzskatot to par produktu, kam ir kotēta cena atsevišķam aktīvam vai saistībai, un ņemot vērā uzņēmuma turēto daudzumu. Tas attiecas uz gadījumiem, kad tirgus parastais ikdienas tirdzniecības apjoms nav pietiekams, lai absorbētu turēto daudzumu, un saņemtie rīkojumi pārdot pozīciju viena darījuma ietvaros var ietekmēt kotēto cenu.

Otrā līmeņa dati

81. Otrā līmeņa dati ir dati, kas nav pirmajā līmenī ietvertas kotētas cenas, ko tieši vai netieši novēro aktīvam vai saistībai.

82. Ja aktīvam vai saistībai ir īpašs (līgumā noteikts) termiņš, otrā līmeņa datus novēro būtībā visā aktīva vai saistības termiņā. Otrā līmeņa dati sevi ietver:
- a) kotētas cenas līdzīgiem aktīviem vai saistībām aktīvā tirgū;
 - b) identisku vai līdzīgu aktīvu vai saistību kotētas cenas tirgū, kas nav aktīvs tirgus;
 - c) datus, kas nav kotētas cenas, ko novēro aktīvam vai saistībai, piem.:
 - i) procentu likmju un ienesīguma līknes, ko novēro vispārīgi kotētos intervālos;
 - ii) ietvertu svārstīgumu;
 - iii) kredīstarpības;
 - d) *tirgus apstiprinātus datus*.
83. Otrā līmeņa datu korekcijas ir atkarīgas no aktīvam vai saistībai raksturīgiem faktoriem. Šādi faktori ir, piem.:
- a) aktīva stāvoklis un atrašanās vieta;
 - b) kādā mērā dati attiecas uz posteņiem, kurus var salīdzināt ar aktīvu vai saistību (tostarp 39. punktā aprakstītie faktori);
 - c) tā tirgus apjoms un aktivitātes līmenis, kurā dati ir novērojami.
84. Koriģējot otrā līmeņa datus, kuri ir svarīgi novērtējumam kopumā, patiesās vērtības novērtējums tiek iedalīts patiesās vērtības hierarhijas trešajā līmenī, ja korekcijai tiek izmantoti svarīgi nenovērojami dati.
85. Standarta B35 punktā aprakstīta otrā līmeņa datu izmantošana noteiktiem aktīviem un saistībām.

Trešā līmeņa dati

86. Trešā līmeņa dati ir nenovērojami dati par aktīvu vai saistību.
87. Nenovērojamus datus izmanto patiesās vērtības novērtēšanai, ja nav pieejami svarīgi novērojami dati, tādējādi pieļaujot situācijas, kad tirgus aktivitāte aktīvam vai saistībai novērtēšanas datumā ir neliela (ja tāda vispār ir). Tomēr patiesās vērtības novērtēšanas mērķis joprojām ir darījuma pabeigšanas cena novērtēšanas datumā no tā tirgus dalībnieka viedokļa, kurš tur aktīvu vai ir parādā saistību. Tādējādi nenovērojami dati rāda pieņēmumus, kādus tirgus dalībnieki izmantos, nosakot aktīva vai saistības cenu, tostarp pieņēmumus par risku.
88. Pieņēmumi par risku sevi ietver risku, kas piemīt patiesās vērtības novērtēšanai izmantotam vērtēšanas paņēmienam (piem., cenas noteikšanas modelim) un vērtēšanas paņēmienā izmantotiem datiem. Novērtējums, kurā nav ietverta riska korekcija, nerāda patiesās vērtības novērtējumu, ja tirgus dalībnieki šādu riska korekciju ietvers, nosakot aktīva vai saistības cenu. Piemēram, riska korekciju var būt nepieciešams ietvert, ja pastāv būtiska ar novērtējumu saistīta nenoteiktība (piem., ja, salīdzinot ar parasto tirgus aktivitāti aktīvam vai saistībai vai līdzīgiem aktīviem vai saistībām, aktivitātes apjoms vai līmenis ir būtiski samazinājies un uzņēmums noteicis, ka darījuma cena vai kotētā cena nerāda patieso vērtību, kā aprakstīts B37–B47 punktā).
89. Uzņēmums izstrādā nenovērojamus datus, izmantojot labāko pieejamo informāciju konkrētajos apstākļos, un šādos datus var tikt iekļauti paša uzņēmuma dati. Izstrādājot nenovērojamus datus, uzņēmums var sākt ar saviem paša datiem un tad tos koriģēt, ja pamatoti pieejamā informācija norāda, ka citi tirgus dalībnieki izmantos atšķirīgus datus, vai ja ar uzņēmumu ir saistīts kāds īpašs faktors, kas nav pieejams tirgus dalībniekiem (piem., uzņēmumam raksturīga sinerģija). Uzņēmumam nav jāpārceņš, iegūstot informāciju par tirgus dalībnieku pieņēmumiem. Tomēr tas ņem vērā pamatoti pieejamo informāciju par tirgus dalībnieku pieņēmumiem. Uzskata, ka nenovērojamie dati, kurus izstrādā iepriekš aprakstītajā veidā, ir tirgus dalībnieku pieņēmumi un tie atbilst patiesās vērtības novērtēšanas mērķim.

90. Standarta B36 punktā aprakstīta trešā līmeņa datu izmantošana noteiktiem aktīviem un saistībām.

INFORMĀCIJAS ATKLĀŠANA

91. Uzņēmums atklāj informāciju, kas tā finanšu pārskatu lietotājiem palīdz novērtēt abus šādus aspektus:

- a) **par aktīviem un saistībām, ko atkārtoti vai vienreiz novērtē patiesajā vērtībā finansiālā stāvokļa pārskatā pēc sākotnējās atzīšanas, atklāj vērtēšanas paņēmienus un datus, kuri izmantoti novērtējuma sagatavošanai;**
- b) **par atkārtotu patiesās vērtības novērtēšanu, kuru veic, izmantojot svarīgus nenovērojamus datus (trešā līmeņa datus), atklāj novērtējuma ietekmi uz peļņu vai zaudējumiem vai citiem vispārējiem ienākumiem perioda laikā.**

92. Lai sasniegtu 91. punktā noteikto mērķi, uzņēmums apsver šādu informāciju:

- a) cik sāka informācija nepieciešama informācijas atklāšanas prasību izpildei;
- b) kādā mērā uzsverama katra atšķirīgā prasība;
- c) kādā mērā informācija apkopojama vai sadalāma;
- d) vai finanšu pārskatu lietotājiem nepieciešama papildinformācija, lai novērtētu atklāto kvantitatīvo informāciju.

Ja informācija, kas atklāta atbilstīgi šim SFPS un citiem SFPS, nav pietiekama 91. punktā noteikto mērķu sasniegšanai, uzņēmums atklāj papildinformāciju, kas nepieciešama šī mērķa sasniegšanai.

93. Lai sasniegtu 91. punktā noteikto mērķi, uzņēmums atklāj vismaz šādu informāciju par katru aktīvu un saistību grupu (informāciju par to, kā noteikt attiecīgo aktīvu un saistību grupu, skatīt 94. punktā), kuru novērtē patiesajā vērtībā (tostarp novērtējumus, kuru pamatā ir patiesā vērtība šā SFPS darbības jomas ietvaros) finansiālā stāvokļa pārskatā pēc sākotnējās atzīšanas:

- a) par atkārtotiem un vienreizējiem patiesās vērtības novērtējumiem, patiesās vērtības novērtējumiem pārskata perioda beigās un vienreizējiem patiesās vērtības novērtējumiem atklāj apsvērumus novērtējuma veikšanai. Atkārtota aktīvu vai saistību patiesās vērtības novērtēšana ir tāda novērtēšana, kuru citi SFPS prasa vai ļauj veikt finansiālā stāvokļa pārskatā katra pārskata perioda beigās. Vienreizēja aktīvu vai saistību patiesās vērtības novērtēšana ir tāda novērtēšana, kuru citi SFPS prasa vai ļauj veikt finansiālā stāvokļa pārskatā noteiktos apstākļos (piem., kad atbilstīgi 5. SFPS „Pārdošanai turēti ilgtermiņa aktīvi un pārtrauktas darbības” uzņēmums novērtē aktīvu, ko tas tur pārdošanai, patiesajā vērtībā, no kuras atskaitītas pārdošanas izmaksas, jo aktīva patiesā vērtība, no kuras atskaitītas pārdošanas izmaksas, ir mazāka par tā uzskaites vērtību);
- b) par atkārtotiem un vienreizējiem patiesās vērtības novērtējumiem atklāj patiesās vērtības hierarhijas līmeni (pirmais, otrais vai trešais līmenis), kurā iedalīts patiesās vērtības novērtējums kopumā;
- c) par aktīviem vai saistībām, ko tur pārskata perioda beigās un atkārtoti novērtē patiesajā vērtībā, atklāj summas, kas tiek pārvestas no patiesās vērtības hierarhijas pirmā līmeņa uz otro līmeni, šādas pārvešanas iemeslus un uzņēmuma politiku, nosakot, kad šādu pārvešanu no viena līmeņa uz citu uzskata par notikušu (sk. 95. punktu). Summas, kas tiek pārvestas uz katru līmeni un no katra līmeņa, atklāj un apraksta atsevišķi;
- d) par atkārtotiem un vienreizējiem patiesās vērtības novērtējumiem, ko iedala patiesās vērtības hierarhijas otrajā un trešajā līmenī, atklāj aprakstu par vērtēšanas paņēmieni (paņēmieniem) un datiem, kas izmantoti patiesās vērtības novērtējumam. Ja vērtēšanas paņēmieni ir mainīti (piem., no tirgus metodes uz ienākumu pieeju, vai izmantots papildu vērtēšanas paņēmieni), uzņēmums atklāj informāciju par šo pārmaiņu un pārmaiņas veikšanas iemeslu (iemeslus). Ja patiesās vērtības novērtējums iedalīts patiesās vērtības hierarhijas trešajā līmenī, uzņēmums atklāj kvantitatīvu informāciju par svarīgiem nenovērojamiem datiem, kas izmantoti patiesās vērtības novērtēšanai. Uzņēmumam nav obligāti jārada kvantitatīva informācija, lai nodrošinātu atbilstību prasībai atklāt informāciju, ja uzņēmums nav izstrādājis kvantitatīvus nenovērojamus datus, kad tas novērtējis patieso vērtību (piem., ja uzņēmums izmanto iepriekšēju darījumu cenas vai informāciju par trešo personu noteiktām cenām, neveicot korekciju). Tomēr, atklājot šādu informāciju, uzņēmums nevar neņemt vērā kvantitatīvus nenovērojamus datus, kuri ir svarīgi patiesās vērtības novērtējumam un ir pamatoti pieejami;

- e) par atkārtotiem patiesās vērtības novērtējumiem, kas iedalīti patiesās vērtības hierarhijas trešajā līmenī, atklāj saskaņošanu starp sākuma atlikumu un beigu atlikumu, atklājot atsevišķi informāciju par pārmaiņām perioda laikā, ko attiecina uz:
- i) kopējiem guvumiem vai zaudējumiem perioda laikā, kas atzīti peļņā vai zaudējumos, un rindas posteni (posteņus) peļņā vai zaudējumos, kuros šie guvumi vai zaudējumi atzīti;
 - ii) kopējiem guvumiem vai zaudējumiem perioda laikā, kas atzīti citos vispārīgos ienākumos, un rindas posteni (posteņus) vispārīgos ienākumos, kuros šie guvumi vai zaudējumi atzīti;
 - iii) pirkšanu, pārdošanu, emisijām un norēķiniem (katru šādu pārmaiņu atklāj atsevišķi);
 - iv) summām, kas tiek pārvestas uz patiesās vērtības hierarhijas trešo līmeni un no trešā līmeņa, šādas pārvešanas iemeslus un uzņēmuma politiku, nosakot, kad šādu pārvešanu uzskata par notikušu (sk. 95. punktu). Summas, kas tiek pārvestas uz trešo līmeni un no trešā līmeņa, atklāj un apraksta atsevišķi;
- f) par atkārtotiem patiesās vērtības novērtējumiem, kas iedalīti patiesās vērtības hierarhijas trešajā līmenī, kopējo guvumu vai zaudējumu summas perioda laikā, kas noteiktas e) apakšpunkta i) daļā un iekļautas peļņā vai zaudējumos, ko attiecina uz pārmaiņām nerealizētos guvumos vai zaudējumos saistībā ar šādiem aktīviem un saistībām, ko tur pārskata perioda beigās, un rindas posteni (posteņus), kurā (kuros) šādi nerealizēti guvumi vai zaudējumi atzīti;
- g) par atkārtotiem un vienreizējiem patiesās vērtības novērtējumiem, kas iedalīti patiesās vērtības hierarhijas trešajā līmenī, atklāj aprakstu par vērtēšanas procesiem, ko uzņēmums izmantojis (tostarp, piem., kā uzņēmums izšķiries par vērtēšanas politiku un procedūrām un analīzes maiņu patiesās vērtības novērtējumā periodu griezumā);
- h) par atkārtotiem patiesās vērtības novērtējumiem, kas iedalīti patiesās vērtības hierarhijas trešajā līmenī, atklāj:
- i) attiecībā uz visiem novērtējumiem — aprakstu par patiesās vērtības novērtējuma jutīgumu pret nenovērojamu datu pārmaiņām, ja šādu datu pārmaiņas attiecībā uz citu summu var radīt ievērojami augstāku vai zemāku patiesās vērtības novērtējumu. Ja pastāv savstarpēja sasaiste starp šādiem datiem un citiem nenovērojamiem datiem, kurus izmanto patiesās vērtības novērtēšanai, uzņēmums sniedz aprakstu par šādu sasaisti un kā tā var palielināt vai mazināt ietekmi, ko rada nenovērojamu datu pārmaiņas uz patiesās vērtības novērtējumu. Lai nodrošinātu atbilstību informācijas atklāšanas prasībai, aprakstā par jutīgumu pret nenovērojamu datu pārmaiņām ietver vismaz nenovērojamus datus, par kuriem informācija atklāta, nodrošinot atbilstību d) apakšpunktam;
 - ii) attiecībā uz finanšu aktīviem un finanšu saistībām — ja tiek mainīti viens vai vairāki nenovērojami dati, tad, lai parādītu, kā pamatoti iespējami alternatīvi pieņēmumi būtiski mainītu vērtību, uzņēmums norāda maiņas faktu un atklāj informāciju par šādu pārmaiņu ietekmi. Uzņēmums atklāj, kā pārmaiņa ietekmē pamatoti iespējama alternatīva pieņēmuma aprēķinu. Šim nolūkam novērtē būtiskumu attiecībā uz peļņu vai zaudējumiem un kopējiem aktīviem vai kopējām saistībām, vai — kad patiesās vērtības pārmaiņas tiek atzītas citos vispārīgos ienākumos — attiecībā uz kopējo pašu kapitālu;
 - i) par atkārtotiem un vienreizējiem patiesās vērtības novērtējumiem — ja nefinanšu aktīva plašākā un labākā izmantošana atšķiras no tā pašreizējās izmantošanas — uzņēmums atklāj šo faktu un norāda, kāpēc nefinanšu aktīvs tiek izmantots veidā, kas atšķiras no tā visplašākās un vislabākās izmantošanas.

94. Uzņēmums nosaka atbilstīgu aktīvu un saistību grupu, pamatojoties uz:

- a) aktīva vai saistības veidu, iezīmēm un riskiem;
- b) patiesās vērtības hierarhijas līmeni, kādā iedalīts patiesās vērtības novērtējums.

Var būt, ka grupu skaitam jābūt lielākam tādiem patiesās vērtības novērtējumiem, kuri iedalīti patiesās vērtības hierarhijas trešajā līmenī, jo šādiem novērtējumiem piemīt lielāka nenoteiktība un subjektivitāte. Nosakot atbilstīgo aktīvu un saistību grupu, par kuru jāatklāj informācija saistībā ar patiesās vērtības novērtēšanu, jāveic vērtēšana. Aktīvu un saistību grupai bieži nepieciešams sadalīt informāciju vairāk nekā tikai rindas posteņos finansiālā stāvokļa pārskatā. Tomēr uzņēmuma sniegtajai informācijai jābūt pietiekamai, lai varētu saskaņot rindas posteņus finansiālā stāvokļa pārskatā. Ja cits SFPS precizē aktīva vai saistības grupu, uzņēmums var izmantot šo grupu, atklājot šajā SFPS noteikto informāciju, ja šī grupa atbilst šī punkta prasībām.

95. Uzņēmums atklāj informāciju un konsekventi ievēro politiku, lai noteiktu, kad pārvešanu no viena patiesās vērtības hierarhijas līmeņa uz citu uzskata par notikušu atbilstīgi 93. punkta c) apakšpunktam un e) apakšpunkta iv) daļai. Politika pārvešanas laika atzīšanai ir tāda pati kā politika pārvešanai uz kādu līmeni un pārvešanai no kāda līmeņa. Piemēram, politika pārvešanas laika noteikšanai sevī ietver:
- a) notikuma vai pārmaiņas datumu apstākļos, kuri izraisījuši pārvešanu;
 - b) pārskata perioda sākumu;
 - c) pārskata perioda beigas.
96. Ja uzņēmums pieņem grāmatvedības politikas lēmumu, lai izmantotu 48. punktā noteikto izņēmumu, tas šo faktu atklāj.
97. Katrai aktīvu un saistību grupai, kura netiek novērtēta patiesajā vērtībā finansiālā stāvokļa pārskatā, bet par kuru patiesā vērtība tiek atklāta, uzņēmums atklāj 93. punkta b), d) un i) apakšpunktā prasīto informāciju. Tomēr uzņēmumam nav obligāti jāatklāj kvantitatīva informācija par svarīgiem nenovērojamiem datiem, kurus izmanto patiesās vērtības novērtējumam, kas iekļauts patiesās vērtības hierarhijas trešajā līmenī, kā noteikts 93. punkta d) apakšpunktā. Par šādiem aktīviem un saistībām uzņēmumam nav jāatklāj cita šajā SFPS prasītā informācija.
98. Par saistību, ko novērtē patiesajā vērtībā un emitē kopā ar neatdalāmu trešās personas kredīta kvalitātes uzlabošanu, emitents atklāj šādas kredīta kvalitātes uzlabošanas esību un to, vai tā tiek atspoguļota saistības patiesās vērtības novērtējumā.
99. Uzņēmums atklāj šajā SFPS prasīto kvantitatīvo informāciju tabulas veidā, ja vien cits formāts nav atbilstīgāks.

A pielikums

Terminu definīcijas

Šis pielikums ir SFPS neatņemama sastāvdaļa

aktīvs tirgus	Tirgus, kurā darījumi ar aktīvu vai saistību tiek veikti pietiekami bieži un pietiekamā apjomā, lai pastāvīgi tiktu nodrošināta cenas noteikšanai nepieciešamā informācija.
izmaksu metode	Vērtēšanas paņēmieni, kas atspoguļo summu, kas būtu nepieciešama noteiktā laikā, lai aizstātu aktīva kalpošanas kapacitāti (bieži sauktu par kārtējam aizstāšanas izmaksām).
darījuma uzsākšanas cena	Cena, kādu maksā, iegādājoties aktīvu, vai saņem, uzņemoties saistību, apmaiņas darījumā.
darījuma pabeigšanas cena	Cena, kādu saņem par aktīva pārdošanu vai maksā par saistības nodošanu.
plānotā naudas plūsma	Vidējais ar iespējamību svērtais rādītājs (t. i., sadales līdzeklis) par iespējamajām nākotnes naudas plūsmām.
patiesā vērtība	Cena, kādu saņems, pārdodot aktīvu, vai maksās, nododot saistību, ierindas darījumā starp tirgus dalībniekiem novērtēšanas datumā.
visplašākā un vislabākā izmantošana	Nefinanšu aktīva izmantošana, ko nodrošina tirgus dalībnieki, pēc iespējas palielinot aktīva vērtību vai tādas aktīvu un saistību grupas (piem., uzņēmējdarbības) vērtību, kuras ietvaros aktīvs tiks izmantots.
ienākumu metode	Vērtēšanas paņēmieni, kurā nākotnes summas (piem., naudas plūsmas vai ienākumi un izdevumi) tiek konvertētas vienā kārtējā (t. i., diskontētā) summā. Patieso vērtību novērtē, pamatojoties uz vērtību, uz kādu norāda kārtējās tirgus prognozes saistībā ar šādām nākotnes summām.

dati	<p>Pieņēmumi, kurus tirgus dalībnieki izmantos, nosakot aktīva vai saistības cenu, tostarp pieņēmumi par risku, piem.:</p> <ul style="list-style-type: none">a) risku, kas piemīt noteiktam vērtēšanas paņēmienam, ko izmanto patiesās vērtības novērtēšanai (piem., cenas noteikšanas modelim);b) risku, kas piemīt datiem vērtēšanas paņēmienā. <p>Dati var būt novērojami vai nenovērojami.</p>
pirmā līmeņa dati	<p>Identisku aktīvu vai saistību kotētas (nekorīgētas) cenas aktīvā tirgū, kuram uzņēmums var piekļūt novērtēšanas datumā.</p>
otrā līmeņa dati	<p>Dati, kas nav pirmajā līmenī iekļautas kotētas cenas, kurus tieši vai netieši novēro aktīvam vai saistībai.</p>
trešā līmeņa dati	<p>Nenovērojami dati par aktīvu vai saistību.</p>
tirgus metode	<p>Vērtēšanas paņemiens, kurā izmanto cenas un citu nozīmīgu informāciju, ko rada tirgus darījumi, kuros iesaistīti identiski vai salīdzināmi (t. i., līdzīgi) aktīvi, saistības vai aktīvu un saistību grupa, piem., uzņēmējdarbība.</p>
tirgus apstiprināti dati	<p>Dati, kurus iegūst galvenokārt no atskaites tirgus datiem vai kurus apstiprina atskaites tirgus dati, veicot korelāciju vai izmantojot citus līdzekļus.</p>
tirgus dalībnieki	<p>Pircēji un pārdevēji galvenajā (vai visizdevīgākajā) aktīva vai saistības tirgū, kuriem piemīt visas šādas iezīmes:</p> <ul style="list-style-type: none">a) tie ir savstarpēji neatkarīgi, t. i., tie nav saistītas puses, kā definēts 24. SGS, kaut gan saistītu pušu darījuma cenu var izmantot par datiem patiesās vērtības novērtējumam, ja uzņēmumam ir apliecinājums tam, ka darījums tika veikts, pamatojoties uz tirgus nosacījumiem;b) tie ir zinoši un tiem piemīt saprātīga izpratne par aktīvu vai saistību un darījumu, jo tie izmanto pieejamo informāciju, tostarp informāciju, kuru var iegūt, veicot parastu un tradicionālu izpēti;c) tie var veikt darījumu ar aktīvu vai saistību;d) tie vēlas veikt darījumu ar aktīvu vai saistību, t. i., tiem ir motivācija, bet tie nav spiesti vai citādi pakļauti obligātam nosacījumam veikt darījumu.
visizdevīgākais tirgus	<p>Tirgus, kurā tiek pēc iespējas palielināta summa, kādu saņems, pārdodot aktīvu, un pēc iespējas samazināta summa, kādu maksās, nododot saistību, ņemot vērā darījuma izmaksas un transportēšanas izmaksas.</p>
pienākuma nepildīšanas risks	<p>Risks, ka uzņēmums nepildīs pienākumu. Pienākuma nepildīšanas risks sevī ietver paša uzņēmuma kredītrisku, bet tas var nebūt vienīgais ietvertais risks.</p>
novērojamie dati	<p>Dati, kurus iegūst, izmantojot tirgus datus, piem., publiski pieejamu informāciju par faktiskajiem notikumiem vai darījumiem, un kuri atspoguļo pieņēmumus, kurus tirgus dalībnieki izmantos, nosakot aktīva vai saistības cenu.</p>

ierindas darījums	Darījums, kura rezultātā veidojas pakļautība tirgum periodā pirms novērtēšanas datuma, lai varētu reklamēt darbības, kuras parasti un tradicionāli veic saistībā ar darījumiem, kuros iesaistīti šādi aktīvi un saistības; šāds darījums nav piespiedu darījums (piem., piespiedu likvidācija vai piespiedu pārdošana).
galvenais tirgus	Aktīva vai pasīva tirgus ar vislielāko apjomu un augstāko aktivitātes līmeni.
riska prēmija	Kompensācija, kādu tirgus dalībnieki, kuri nevēlas uzņemties risku, cenšas saņemt par aktīva vai saistības naudas plūsmai piemītošu nenoteiktību. To sauc arī par "korekciju, ņemot vērā risku".
darījuma izmaksas	<p>Tādas izmaksas par aktīva pārdošanu vai saistības nodošanu aktīva vai saistības galvenajā (vai visizdevīgākajā) tirgū, kuras ir tieši attiecināmas uz aktīva atsavināšanu vai saistības nodošanu un atbilst šādiem diviem kritērijiem:</p> <p>a) tās rodas tieši darījuma rezultātā un ir nozīmīgas konkrētajam darījumam;</p> <p>b) uzņēmumam tās neveidotos, ja tas nebūtu pieņēmis lēmumu pārdot aktīvu vai nodot saistību (līdzīgi kā 5. SFPS definētās pārdošanas izmaksas).</p>
transportēšanas izmaksas	Izmaksas, kādas rodas, lai transportētu aktīvu no tā kārtējās atrašanās vietas uz tā galveno (vai visizdevīgāko) tirgu.
uzskaites vienība	Līmenis, kādā aktīvs vai saistība tiek apkopoti vai sadalīti kādā SFPS atzīšanas nolūkā.
nenovērojami dati	Dati, par kuriem nav tirgus datu un kurus izstrādā, izmantojot labāko pieejamo informāciju par pieņēmumiem, kurus tirgus dalībnieki izmantos, nosakot aktīva vai saistības cenu.

B pielikums

Norādes par piemērošanu

Šis pielikums ir SFPS neatņemama sastāvdaļa. Tajā raksturota 1.–99. punkta piemērošana, un tam ir tāds pats spēks kā citām šī SFPS daļām.

B1 Dažādās vērtēšanas situācijās var piemērot atšķirīgu novērtējumu. Šajā pielikumā aprakstīts novērtējums, kādu uzņēmums var piemērot, kad tas novērtē patieso vērtību dažādās vērtēšanas situācijās.

PATIESĀS VĒRTĪBAS NOVĒRTĒJUMA METODE

B2 Patiesās vērtības novērtēšanu izmanto, lai aplēstu cenu, par kādu ierindas darījums, kas ir aktīva pārdošana vai saistības nodošana, tiks veikts starp tirgus dalībniekiem novērtēšanas datumā esošajos tirgus apstākļos. Lai novērtētu patieso vērtību, uzņēmumam jānosaka:

- konkrētais aktīvs vai saistība, kas tiks novērtēta (atbilstīgi attiecīgajai uzskaites vienībai);
- attiecībā uz nefinanšu aktīvu jānosaka vērtēšanas priekšnoteikums, kas ir atbilstīgs novērtējumam (atbilstīgi visplašākajai un vislabākajai izmantošanai);
- aktīva vai saistības galvenais (vai visizdevīgākais) tirgus;
- novērtējumam atbilstošs vērtēšanas paņēmieni (paņēmieni), ņemot vērā pieejamos datus, kurus izmanto tādu datu izstrādei, kuri rāda tirgus dalībnieku izmantotos pieņēmumus aktīva vai saistības cenas noteikšanai, un patiesās vērtības hierarhijas līmenis, kurā dati iedalīti.

NEFINANŠU AKTĪVA VĒRTĒŠANAS PRIEKŠNOTEIKUMS (31.–33. PUNKTS)

- B3 Novērtējot tāda nefinanšu aktīva patieso vērtību, kuru izmanto apvienojumā ar citiem aktīviem kā grupu (kas uzstādīta vai citādi konfigurēta izmantošanai) vai apvienojumā ar citiem aktīviem un saistībām (piem., uzņēmējdarbību), vērtēšanas priekšnoteikuma radītā ietekme ir atkarīga no apstākļiem. Piemēram:
- a) aktīva patiesā vērtība var būt tāda pati, neatkarīgi no tā, vai aktīvu izmanto kā atsevišķu aktīvu vai apvienojumā ar citiem aktīviem vai citiem aktīviem un saistībām. Tā var būt gadījumā, ja aktīvs ir uzņēmējdarbība, kuru tirgus dalībnieki turpinās veikt. Šādā gadījumā darījums sevī ietver uzņēmējdarbības kā kopuma vērtēšanu. Izmantojot aktīvus kā grupu nepārtrauktā uzņēmējdarbībā, tiktu radīta tirgus dalībniekiem pieejama sinerģija (t. i., tirgus dalībnieku sinerģijas, kuras tādējādi ietekmēs aktīva patieso vērtību neatkarīgi no tā, vai tas būs kā atsevišķs aktīvs vai tiks apvienots ar citiem aktīviem vai citiem aktīviem un saistībām);
 - b) aktīva izmantošana apvienojumā ar citiem aktīviem vai citiem aktīviem un saistībām var būt ietverta patiesās vērtības novērtējumā, izmantojot tāda aktīva patiesās vērtības korekcijas, kuru izmanto kā atsevišķu aktīvu. Tā var būt gadījumā, kad aktīvs ir iekārta un patieso vērtību novērtē, izmantojot novērojamu cenu par līdzīgu iekārtu (kas nav uzstādīta vai citādi konfigurēta izmantošanai), kuru koriģē, ņemot vērā transportēšanas un uzstādīšanas izmaksas tā, ka patiesās vērtības novērtējums rāda iekārtas (kas uzstādīta un konfigurēta izmantošanai) pašreizējo stāvokli un atrašanās vietu;
 - c) aktīva izmantošana apvienojumā ar citiem aktīviem vai citiem aktīviem un saistībām var būt ietverta patiesās vērtības novērtējumā, izmantojot tirgus dalībnieku pieņēmumus, kurus izmanto aktīva patiesās vērtības novērtēšanai. Piemēram, ja aktīvs ir vienreizēji nepabeigtās ražošanas krājumi un tirgus dalībnieki krājumus pārvērtīs pabeigtās precēs, krājumu patiesās vērtības nolūkā pieņems, ka tirgus dalībnieki iegādājušies vai iegādāsies speciālas iekārtas, kas nepieciešamas krājumu pārvēršanai pabeigtās precēs;
 - d) aktīva izmantošana apvienojumā ar citiem aktīviem vai citiem aktīviem un saistībām var būt ietverta vērtēšanas paņēmienā, ko izmanto aktīva patiesās vērtības novērtēšanai. Tā var būt gadījumā, ja nemateriālā aktīva patiesās vērtības novērtēšanai izmanto daudzperiodu pārsnieguma peļņas metodi, jo vērtēšanas paņmiens īpaši ņem vērā ieguldījumu, kādu dod papildaktīvi un to attiecīgās saistības grupā, kurā izmantos šādu nemateriālo aktīvu;
 - e) ierobežotā skaitā gadījumā, kad uzņēmums aktīvu izmanto aktīvu grupā, uzņēmums var novērtēt aktīvu par summu, kas ir aptuveni līdzīga tā patiesajai vērtībai, attiecinot aktīvu grupas patieso vērtību uz atsevišķiem grupas aktīviem. Tā var būt gadījumā, kad vērtēšana sevī ietver nekustamo īpašumu un uzlabota īpašuma patiesā vērtība (t. i., aktīvu grupa) tiek attiecināta uz to veidojošiem aktīviem (piem., zemi un uzlabojumiem).

PATIESĀ VĒRTĪBA, VEICOT SĀKOTNĒJO ATZĪŠANU (57.–60. PUNKTS)

- B4 Nosakot, vai patiesā vērtība, veicot sākotnējo atzīšanu, ir vienāda ar darījuma cenu, uzņēmums ņem vērā darījumam un aktīvam vai saistībai raksturīgus faktorus. Piemēram, darījuma cena var nerādīt aktīva vai saistības patieso vērtību, veicot sākotnējo atzīšanu, ja pastāv kāds no šādiem apstākļiem:
- a) darījums tiek veikts starp saistītām pusēm, kaut gan saistītu pušu darījuma cenu var izmantot kā datus patiesās vērtības novērtēšanai, ja uzņēmumam ir apliecinājums tam, ka darījums veikts, pamatojoties uz tirgus nosacījumiem;
 - b) darījums notiek piespiedu kārtā vai pārdevējs ir spiests pieņemt darījuma cenu. Tā var būt, piem., gadījumā, kad pārdevējam ir finansiālas grūtības;
 - c) uzskaites vienība, ko rāda darījuma cena, atšķiras no tāda aktīva vai saistības uzskaites vienības, kam tiek novērtēta patiesā vērtība. Tā var būt, piem., gadījumā, ja aktīvs vai saistība, kam tiek novērtēta patiesā vērtība, ir tikai viens darījuma elements (piem., uzņēmējdarbības apvienošana), darījums sevī ietver neizsludinātas tiesības un privilēģijas, kuras tiek novērtētas atsevišķi saskaņā ar citu SFPS, vai darījuma cenā ietvertas darījuma izmaksas;
 - d) tirgus, kurā darījums tiek veikts, nav galvenais (vai visizdevīgākais) tirgus. Piemēram, tirgus var atšķirties, ja uzņēmums ir dīleris, kas veic darījumus ar klientiem mazumtirdzniecības tirgū, bet galvenais (vai visizdevīgākais) tirgus darījuma pabeigšanas darījumam ir ar citiem dīleriem dīleru tirgū.

VĒRTĒŠANAS PAŅĒMIENI (61.–66. PUNKTS)

Tirgus metode

- B5 Saskaņā ar tirgus metodi izmanto cenas un citu nozīmīgu informāciju, ko rada tirgus darījumi, kuros iesaistīti identiski vai salīdzināmi (t. i., līdzīgi) aktīvi, saistības, aktīvu un saistību grupa, piem., uzņēmējdarbība.
- B6 Piemēram, vērtēšanas paņēmienos, kuri atbilst tirgus metodei, bieži tiek izmantoti tirgus koeficienti, kurus iegūst no salīdzināmu rādītāju kopuma. Koeficienti var būt diapazonos, un katram salīdzināmajam rādītājam var būt atšķirīgs koeficients. Lai izvēlētos atbilstīgu koeficientu noteikta diapazona ietvaros, jāveic vērtējums, ņemot vērā novērtējumam raksturīgos kvalitatīvos un kvantitatīvos faktoros.
- B7 Vērtēšanas paņēmieni, kuri atbilst tirgus metodei, sevī ietver cenas noteikšanas matricu. Cenas noteikšanas matrica ir matemātisks paņēmiens, kuru izmanto dažu finanšu instrumentu veidu vērtēšanai, piem., parāda vērtspapīriem, pārmērīgi nepaļaujoties uz šādu īpašu vērtspapīru kotētām cenām, bet drīzāk paļaujoties uz vērtspapīru sasaisti ar citiem kotētiem standarta vērtspapīriem.

Izmaksu metode

- B8 Izmaksu metode rāda summas, kādas būs noteiktā laikā nepieciešamas, lai aizstātu aktīva kalpošanas kapacitāti (to bieži sauc par kārtējām aizstāšanas izmaksām).
- B9 No tirgus dalībnieka, kas ir pārdevējs, viedokļa cena, kādu saņems par aktīvu, pamatojas uz tirgus dalībnieka, kas ir pircējs, izmaksām, lai iegādātos vai izveidotu aizstājējaktīvu ar salīdzināmu derīgumu, kuru korigē, ņemot vērā novecošanos. Tas ir tāpēc, ka tirgus dalībnieks, kas ir pircējs, maksās par aktīvu tikai tādu summu, par kādu tas var aizstāt attiecīgā aktīva kalpošanas kapacitāti. Novecošanās sevī ietver fizisku kvalitātes pasliktināšanos, funkcionālu (tehnoloģisku) novecošanos un ekonomisku (ārēju) novecošanos, un tā ir plašāka nekā nolietojums finanšu pārskatu sniegšanas nolūkā (tā attiecinā vēsturiskās izmaksas) vai nodokļu nolūkā (tā izmanto noteiktus kalpošanas laikus). Daudzos gadījumos izmanto kārtējo aizstāšanas izmaksu metodi, lai novērtētu tādu materiālo aktīvu patieso vērtību, kurus izmanto apvienojumā ar citiem aktīviem vai citiem aktīviem un saistībām.

Ienākumu metode

- B10 Saskaņā ar ienākumu metodi nākotnes summas (piem., naudas plūsmas vai ienākumi un izdevumi) tiek konvertēti vienā kārtējā (t. i., diskontētā) summā. Izmantojot ienākumu metodi, patiesās vērtības novērtējums rāda kārtējās tirgus prognozes par šādām nākotnes summām.
- B11 Šādi vērtēšanas paņēmieni sevī ietver, piemēram:

- a) pašreizējās vērtības paņēmienus (sk. B12–B30 punktu);
- b) iespējas līgumu cenu noteikšanas modeļus, piem., Bleka–Šolla–Mertona (*Black-Scholes-Merton*) formulu vai binominālu modeli (t. i., režģa modeli), kurā ietverti pašreizējās vērtības paņēmieni un kurš rāda iespējas līguma laika vērtību un iekšējo vērtību;
- c) daudzperiodu peļņas pārnsieguma metodi, kuru izmanto dažu nemateriālo aktīvu patiesās vērtības novērtēšanai.

Pašreizējās vērtības paņēmieni

- B12 Standarta B13–B30 punktā aprakstīta pašreizējās vērtības paņēmieni izmantošana patiesās vērtības novērtēšanai. Minētajos punktos uzmanība koncentrēta uz diskonta likmes korekcijas paņēmieni un *plānotās naudas plūsmas* (plānotās pašreizējās vērtības) paņēmieni. Šajos punktos netiek noteikta viena konkrēta pašreizējās vērtības paņēmiena izmantošana un netiek ierobežota pašreizējās vērtības paņēmieni izmantošana patiesās vērtības novērtēšanai, nosakot tikai konkrētos apskatītos paņēmienus. Patiesās vērtības novērtēšanai izmantotais pašreizējās vērtības paņēmiens ir atkarīgs no novērtētajam aktīvam vai saistībai raksturīgiem faktiem un apstākļiem (piem., vai tirgū var novērot salīdzināmu aktīvu vai saistību cenas) un tā, vai pieejamie dati ir pietiekami.

Pašreizējās vērtības novērtējuma sastāvdaļas

- B13 Pašreizējā vērtība (t. i., ienākumu metodes izmantošana) ir instruments, ar kura palīdzību nākotnes summas (piem., naudas plūsmas vai vērtības) tiek sasaistītas ar pašreizējām summām, izmantojot diskonta likmi. Aktīva vai saistības patiesās vērtības novērtējums, izmantojot pašreizējās vērtības paņēmieni, aptver visus šādus elementus no tirgus dalībnieku viedokļa novērtēšanas datumā:
- a) aplēsi par novērtējamā aktīva vai saistības nākotnes naudas plūsmām;

- b) prognozes par iespējamām pārmaiņām tādu naudas plūsmu summās un laikā, kuras rāda naudas plūsmām piemītošu nenoteiktību;
- c) naudas laika vērtību, ko rāda tādu bezriskā monetāru aktīvu likme, kuru termiņa beigās un ilgums sakrīt ar naudas plūsmu aptvertajiem periodiem un nerada ne nenoteiktību saistībā ar laiku, ne saistību neizpildes risku turētājam (t. i., bezriskā procentu likmi);
- d) cenu par naudas plūsmām piemītošas nenoteiktības turēšanu (t. i., riska prēmiju);
- e) citus faktoros, kurus tirgus dalībnieki ņems vērā noteiktajos apstākļos;
- f) attiecībā uz saistību — pienākuma nepildīšanas risku attiecībā uz šo saistību, tostarp uzņēmuma (t. i., pildītāja) paša kredītrisku.

Vispārīgi principi

B14 Pašreizējās vērtības paņēmieni atšķiras pēc tā, kā tie aptver B13 punktā noteiktos elementus. Tomēr ikviens pašreizējās vērtības paņēmieni, ar kuru tiek novērtēta patiesā vērtība, tiek piemērots, pamatojoties uz šādiem vispārīgiem principiem:

- a) naudas plūsmas un diskonta likmes atspoguļo pieņēmumus, kurus tirgus dalībnieki izmantos, nosakot aktīva vai saistības cenu;
- b) naudas plūsmas un diskonta likmes ņem vērā tikai tādos faktoros, kurus attiecina uz novērtējamo aktīvu vai saistību;
- c) lai nepieļautu dubultuzskaiti vai riska faktoru radīto ietekmi, diskonta likmes rāda pieņēmumus, kuri atbilst naudas plūsmām piemītošajiem pieņēmumiem. Piemēram, diskonta likme, kas atspoguļo nenoteiktību saistībā ar prognozēm par saistību neizpildi nākotnē, ir atbilstīga, ja tiek izmantotas aizdevuma līgumiskās naudas plūsmas (t. i., diskonta likmes korekcijas paņēmieni). Tādu pašu likmi nevar izmantot, ja izmanto plānotas (t. i., ar iespējamību svērtas) naudas plūsmas (t. i., plānotās pašreizējās vērtības paņēmieni), jo plānotās naudas plūsmas jau rāda pieņēmumus par nenoteiktību attiecībā uz saistību neizpildi nākotnē; tās vietā izmanto diskonta likmi, kas ir samērīga ar plānotajām naudas plūsmām piemītošo risku;
- d) pieņēmumiem par naudas plūsmām un diskonta likmēm jābūt iekšēji atbilstīgiem. Piemēram, nominālas naudas plūsmas, kas sevī ietver inflācijas radīto ietekmi, tiek diskontētas, izmantojot likmi, kura sevī ietver inflācijas radīto ietekmi. Nominālā bezriskā procentu likme sevī ietver inflācijas radīto ietekmi. Reālās naudas plūsmas, kas sevī neietver inflācijas radīto ietekmi, tiek diskontētas, izmantojot likmi, kura sevī neietver inflācijas radīto ietekmi. Līdzīgi naudas plūsmas pēc nodokļu nomaksas tiek diskontētas, izmantojot diskonta likmi pēc nodokļu nomaksas. Naudas plūsmas pirms nodokļu nomaksas tiek diskontētas, izmantojot likmi, kas atbilst šādām naudas plūsmām;
- e) diskonta likmes atbilst pamatā esošajiem ekonomikas faktoriem valūtā, kurā ir naudas plūsmas.

Risks un nenoteiktība

B15 Patiesās vērtības novērtējums, izmantojot pašreizējās vērtības paņēmienus, tiek veikts nenoteiktības apstākļos, jo izmantotās naudas plūsmas ir drīzāk aplēstas, nevis zināmas summas. Daudzos gadījumos naudas plūsmu apjoms un laiks nav noteikts. Pat līgumā noteiktas summas, piem., aizdevuma maksājumi, nav noteiktas, ja pastāv saistību neizpildes risks.

B16 Tirgus dalībnieki vispārīgi mēģina saņemt kompensāciju (t. i., riska prēmiju) par to, ka tie uzņemas aktīva vai saistības naudas plūsmām piemītošu nenoteiktību. Patiesās vērtības novērtējums sevī ietver riska prēmiju, kas rāda summu, kādu tirgus dalībnieki pieprasīs kā kompensāciju par naudas plūsmām piemītošu nenoteiktību. Pretējā gadījumā novērtējums ticami nerādīs patieso vērtību. Dažos gadījumos var būt grūti noteikt atbilstīgu riska prēmiju. Tomēr grūtības pakāpe pati par sevi nav pietiekams iemesls riska prēmijas izslēgšanai.

B17 Pašreizējās vērtības paņēmieni atšķiras ar to, kā tie veic korekcijas, ņemot vērā risku, un kāda veida naudas plūsmas izmanto. Piemēram:

- a) diskonta likmes korekcijas paņēmienā (sk. B18–B22 punktu) tiek izmantota diskonta likme, kuru koriģē, ņemot vērā risku, un līgumā noteikta, apsolīta vai visiespējamākā naudas plūsma;

- b) plānotās pašreizējās vērtības paņēmiena pirmā metode (sk. B25 punktu) izmanto plānotas naudas plūsmas, kuras tiek koriģētas, ņemot vērā risku, un bezriskā likmī;
- c) plānotās pašreizējās vērtības paņēmiena otrā metode (sk. B26 punktu) izmanto plānotās naudas plūsmas, kuras netiek koriģētas, ņemot vērā risku, un diskonta likmī, kas ir koriģēta, tajā ietverot tirgus dalībnieku pieprasītu riska prēmiju. Šī likme atšķiras no likmes, kuru izmanto diskonta likmes korekcijas paņēmienā.

Diskonta likmes korekcijas paņēmieni

- B18 Diskonta likmes korekcijas paņēmienā tiek izmantots viens naudas plūsmu kopums no iespējami aplēstu summu diapazona, neatkarīgi no tā, vai tās ir līgumā noteiktas vai apsolītas (kā, piemēram, gadījumos ar obligāciju) vai visiespējamākās naudas plūsmas. Jebkurā gadījumā šādas naudas plūsmas ir atkarīgas no noteiktu notikumu īstenošanās (piem., līgumā noteiktas vai apsolītas naudas plūsmas ir atkarīgas no parādnieka saistību izpildes notikuma īstenošanās). Saskaņā ar diskonta likmes korekcijas paņēmieni izmanto diskonta likmes, kuras tiek iegūtas, izmantojot novērojamas atdeves likmes salīdzināmiem tirgū tirgotiem aktīviem vai saistībām. Attiecīgi līgumā noteiktas, apsolītas vai visiespējamākās naudas plūsmas tiek diskontētas, izmantojot novērotu vai aplēstu tirgus likmī šādām nosacītām naudas plūsmām (t. i., tirgus atdeves likmī).
- B19 Saskaņā ar diskonta likmes korekcijas paņēmieni jāveic salīdzināmu aktīvu vai saistību tirgus datu analīze. Salīdzināmību nosaka, ņemot vērā naudas plūsmu raksturu (piem., vai naudas plūsmas ir līgumā noteiktas vai nav un vai tās vienādi reaģēs uz ekonomikas apstākļu pārmaiņām), kā arī citus faktorus (piem., kredītvokli, nodrošinājumu, ilgumu, ierobežojošus līgumus un likviditāti). Tāpat, ja viens salīdzināms aktīvs vai saistība patiesi neatspoguļo novērtējama aktīva vai saistības naudas plūsmai piemītošu risku, var pastāvēt iespēja iegūt diskonta likmī, izmantojot datus par vairākiem salīdzināmiem aktīviem vai saistībām kopā ar bezriskā ienesīguma likmī (t. i., izmantojot t. s. „izveidošanas” metodi).
- B20 Lai ilustrētu izveidošanas metodi, pieņem, ka A aktīvs ir līgumā noteiktas tiesības saņemt 800 VV⁽¹⁾ vienā gadā (t. i., nepastāv nenoteiktība saistībā ar laiku). Ir izveidots tirgus salīdzināmiem aktīviem, un ir pieejama informācija par šādiem aktīviem, tostarp informācija par cenu. No šādiem salīdzināmiem aktīviem:
- a) B aktīvs ir līgumā noteiktas tiesības saņemt 1 200 VV vienā gadā, un tā tirgus cena ir 1 083 VV. Tādējādi nosacītā gada atdeves likme (t. i., viena gada tirgus atdeves likme) ir 10,8 procenti $[(1\ 200\ VV/1\ 083\ VV) - 1]$;
- b) C aktīvs ir līgumā noteiktas tiesības saņemt 700 VV divos gados, un tā tirgus cena ir 566 VV. Tādējādi nosacītā gada atdeves likme (t. i., divu gadu tirgus atdeves likme) ir 11,2 procenti $[(700\ VV/566\ VV)^{0,5} - 1]$;
- c) visi trīs aktīvi ir salīdzināmi attiecībā uz risku (t. i., iespējamo izmaksu un kredīta dispersija).
- B21 Pamatojoties uz līgumā noteikto maksājumu saņemšanas laiku A aktīvam salīdzinājumā ar B aktīvu un C aktīvu (t. i., viens gads B aktīva gadījumā salīdzinājumā ar diviem gadiem C aktīva gadījumā), uzskata, ka B aktīvs ir vairāk salīdzināms ar A aktīvu. Izmantojot līgumā noteiktu maksājumu, kas jāsaņem par A aktīvu (800 VV) un viena gada tirgus likmī, ko iegūst no B aktīva (10,8 procenti), A aktīva patiesā vērtība ir 722 VV $(800\ VV/1,108)$. Tāpat, ja nav pieejama tirgus informācija par B aktīvu, viena gada tirgus likmī var iegūt no C aktīva, izmantojot izveidošanas metodi. Šādā gadījumā divu gadu tirgus likme, uz kuru norāda C aktīvs (11,2 procenti), tiks koriģēta līdz viena gada tirgus likmei, izmantojot bezriskā ienesīguma likmes terminstruktūru. Var būt nepieciešama papildinformācija un analīze, lai noteiktu, vai riska prēmijas viena gada un divu gadu aktīviem ir vienas un tās pašas. Ja nosaka, ka riska prēmijas viena gada un divu gadu aktīviem nav vienas un tās pašas, divu gadu tirgus atdeves likmī turpina koriģēt, ņemot vērā šo ietekmi.
- B22 Ja diskonta likmes korekcijas paņēmieni piemēro nemainīgām saņemamām summām vai maksājumiem, korekciju, ņemot vērā novērtējamā aktīva vai saistības naudas plūsmām piemītošo risku, iekļauj diskonta likmē. Dažreiz, piemērojot diskonta likmes korekcijas paņēmieni naudas plūsmām, kas nav nemainīgas saņemamas summas vai maksājumi, var būt nepieciešama naudas plūsmu korekcija, lai panāktu salīdzināmību ar novēroto aktīvu vai saistību, kam iegūst diskonta likmī.

⁽¹⁾ Šajā SFPS monetārās summas izteiktas „valūtas vienībās (VV)”.

Plānotās pašreizējās vērtības paņēmieni

B23 Plānotās pašreizējās vērtības paņēmienā par sākumpunktu tiek izmantots tādu naudas plūsmu kopums, kas rāda ar iespējāmību svērtu vidējo rādītāju par visām iespējamām nākotnes naudas plūsmām (t. i., plānotās naudas plūsmas). Rezultātā iegūtās aplēses ir identiskas plānotajai vērtībai, kura statistikas izteiksmē ir diskrēta nejausa mainīga rādītāja iespējamās vērtības vidējais svērtais rādītājs, svērumam izmantojot attiecīgu iespējāmību. Tā kā visas iespējamās naudas plūsmas ir svērtas ar iespējāmību, rezultātā iegūtās plānotās naudas plūsmas nav atkarīgas no kāda noteikta notikuma īstenošanās (atšķirībā no naudas plūsmām, kuras izmanto diskonta likmes korekcijas paņēmienā).

B24 Pieņemot lēmumu ieguldīt, tirgus dalībnieki, kuri nevēlas uzņemties risku, ņems vērā risku, ka faktiskās un plānotās naudas plūsmas var atšķirties. Saskaņā ar portfeļa teoriju tiek nodalīti divu veidu riski:

- a) nesistemātisks (diversificējams) risks, kas ir konkrētam aktīvam vai saistībai raksturīgs risks;
- b) sistemātisks (nediversificējams) risks, kas ir parasts risks un ir kopīgs aktīvam vai saistībai un citiem posteņiem diversificētā portfeli.

Saskaņā ar portfeļa teoriju līdzsvarotā tirgū tirgus dalībnieki tiks kompensēti tikai par naudas plūsmām piemītoša sistemātiska riska uzņemšanos. (Tirgus, kuri nedarbojas efektīvi vai kuros nav līdzsvara, var pastāvēt citas atdeves vai kompensācijas formas.)

B25 Plānotās pašreizējās vērtības pirmā metode koriģē aktīva plānotās naudas plūsmas, ņemot vērā sistemātisku (t. i., tirgus) risku, atskaitot naudas riska prēmiju (t. i., plānotās naudas plūsmas, kuras tiek koriģētas, ņemot vērā risku). Šādas plānotās naudas plūsmas, kuras tiek koriģētas, ņemot vērā risku, rāda noteiktībai pielīdzināmu naudas plūsmu, kura tiek diskontēta, izmantojot bezrisku procentu likmi. Noteiktībai pielīdzināma naudas plūsma attiecas uz plānotu naudas plūsmu (saskaņā ar definīciju), kura tiek koriģēta, ņemot vērā risku, un rezultātā tirgus dalībnieks nereaģē uz noteiktas naudas plūsmas tirdzniecību apmaiņā pret plānotu naudas plūsmu. Piemēram, ja tirgus dalībnieks vēlas tirgot plānotu naudas plūsmu 1 200 VV apmērā apmaiņā pret noteiktu naudas plūsmu 1 000 VV apmērā, 1 000 VV ir 1 200 VV noteiktības ekvivalents (t. i., 200 VV rāda naudas riska prēmiju). Šādā gadījumā tirgus dalībnieks nereaģē uz turēto aktīvu.

B26 Pretstatā tam, plānotās pašreizējās vērtības paņēmiena otrā metode koriģē sistemātisko (t. i., tirgus) risku, piemērojot riska prēmiju bezrisku procentu likmei. Attiecīgi plānotās naudas plūsmas tiek diskontētas, izmantojot likmi, kura atbilst plānotajai likmei, kas saistīta ar naudas plūsmām, kuras svērtas ar iespējāmību (t. i., plānoto atdeves likmi). Modeļus, kurus izmanto riskantu aktīvu cenas noteikšanai, piem., kapitāla aktīvu cenas noteikšanas modeli, var izmantot plānotās atdeves likmes aplēsei. Tā kā diskonta likmes korekcijas paņēmienā izmantotā diskonta likme ir atdeves likme, kura attiecas uz nosacītām naudas plūsmām, tā var būt augstāka nekā diskonta likme, kuru izmanto plānotās pašreizējās vērtības paņēmiena otrajā metodē, kas ir plānotā atdeves likme, kura attiecas uz plānotām vai ar iespējāmību svērtām naudas plūsmām.

B27 Lai ilustrētu pirmo un otro metodi, pieņem, ka aktīvam ir plānotas naudas plūsmas 780 VV apmērā vienā gadā, ko nosaka, pamatojoties uz iespējamām naudas plūsmām un iespējāmību, kā parādīts turpmāk. Piemērojamā bezrisku procentu likme naudas plūsmām viena gada ietvaros ir pieci procenti un sistemātiskā riska prēmija aktīvam ar tādu pašu riska profilu ir trīs procenti.

Iespējamās naudas plūsmas	Iespējāmība	Ar iespējāmību svērtas naudas plūsmas
500 VV	15 %	X75 VV
800 VV	60 %	480 VV
900 VV	25 %	225 VV
Plānotās naudas plūsmas		780 VV

B28 Šajā vienkāršajā piemērā plānotās naudas plūsmas (780 VV) rāda vidējo ar iespējāmību svērtu rādītāju trim iespējamiem iznākumiem. Reālākā situācijā var būt iespējami daudzi iznākumi. Tomēr, lai piemērotu plānotās pašreizējās vērtības paņēmieni, ne vienmēr jāņem vērā visu iespējamo naudas plūsmu sadali, izmantojot sarežģītus modeļus un paņēmienus. Tā vietā var izstrādāt nelielu diskrētu scenāriju un iespējāmību skaitu, aptverot visdažādākās naudas plūsmas. Piemēram, uzņēmums var izmantot realizētas naudas plūsmas par kādu nozīmīgu iepriekšēju periodu, kuras tiek koriģētas, ņemot vērā vēlāk īstenojušās apstākļu pārmaiņas (piem., pārmaiņas ārējos faktoros, tostarp ekonomikas vai tirgus apstākļos, rūpniecības tendences un konkurenci, kā arī pārmaiņas iekšējos faktoros, kuras ietekmē uzņēmumu īpašākā veidā), ņemot vērā tirgus dalībnieku pieņēmumus.

B29 Teorētiski aktīva naudas plūsmu pašreizējā vērtība (t. i., patiesā vērtība) ir tāda pati, neatkarīgi no tā, kuru metodi (pirmo vai otro) nolemj izmantot:

- a) izmantojot pirmo metodi, plānotās naudas plūsmas tiek koriģētas, ņemot vērā sistemātisko (t. i., tirgus) risku. Ja nav tirgus datu, kuri tieši norāda riska korekcijas summas, šādu korekciju var iegūt no modeļa aktīvu cenas noteikšanai, izmantojot varbūtības ekvivalentu koncepciju. Piemēram, riska korekciju (t. i., naudas riska prēmiju 22 VV apmērā) var noteikt, izmantojot sistemātisku riska prēmiju trīs procentu apmērā ($780 \text{ VV} - [780 \text{ VV} \times (1,05/1,08)]$), un rezultātā iegūst plānotu naudas plūsmu, kas koriģēta, ņemot vērā risku, 758 VV apmērā ($780 \text{ VV} - 22 \text{ VV}$). Rādītājs 758 VV ir rādītāja 780 VV varbūtības ekvivalents, un to diskontē, izmantojot bezrisku procentu likmi (kas ir pieci procenti). Aktīva pašreizējā vērtība (t. i., patiesā vērtība) ir 722 VV ($758 \text{ VV}/1,05$).
- b) izmantojot otro metodi, plānotās naudas plūsmas netiek koriģētas, ņemot vērā sistemātisko (t. i., tirgus) risku. Korekcija, ņemot vērā šo risku, drīzāk ietverta diskonta likmē. Tādējādi plānotās naudas plūsmas tiek diskontētas, izmantojot plānoto atdeves likmi, kas ir astoņi procenti (t. i., bezrisku procentu likme pieci procenti, kam pieskaitīta sistemātiskā riska prēmija trīs procenti). Aktīva pašreizējā vērtība (t. i., patiesā vērtība) ir 722 VV ($780 \text{ VV}/1,08$).

B30 Izmantojot plānotās pašreizējās vērtības paņēmieni patiesās vērtības novērtēšanai, var izmantot pirmo vai otro metodi. Metodes izvēle atkarīga no novērtējamam aktīvam vai saistībai raksturīgiem faktiem un apstākļiem, tiktāl, kādā apjomā pieejami pietiekami dati un kādi ir izmantotie novērtējumi.

PAŠREIZĒJĀS VĒRTĪBAS PAŅĒMIENA PIEMĒROŠANA SAISTĪBĀM UN PAŠA UZŅĒMUMA KAPITĀLA INSTRUMENTIEM, KURUS CITAS PERSONĀS NETUR KĀ AKTĪVUS (40.–41. PUNKTS)

B31 Izmantojot pašreizējās vērtības paņēmieni tādas saistības patiesās vērtības novērtēšanai, kuru cita persona netur kā aktīvu (piem., likvidācijas saistības), uzņēmums cita starpā aplēs nākotnes izejošās naudas plūsmas, kādas tirgus dalībnieki plāno uzņemties saistībā ar pienākuma izpildi. Šādas nākotnes izejošās naudas plūsmas sevī ietver tirgus dalībnieku prognozes par izmaksām saistībā ar pienākuma izpildi un prasīto kompensāciju par pienākuma uzņemšanos. Kompensācija sevī ietver atdevi, kādu tirgus dalībnieki pieprasītu:

- a) par kādas darbības veikšanu (t. i., pienākuma izpildes vērtību, piem., izmantojot resursus, kurus varētu izmantot citām darbībām);
- b) par riska uzņemšanos saistībā ar pienākumu (t. i., riska prēmiju, kura rāda risku, ka faktiskās izejošās naudas plūsmas var atšķirties no plānotajām izejošajām naudas plūsmām; sk. B33 punktu).

B32 Piemēram, nefinanšu saistība sevī neietver līgumā noteiktu atdeves likmi, un šādai saistībai nav novērojams tirgus ienesīgums. Dažos gadījumos tirgus dalībnieku pieprasītās atdeves sastāvdaļas nav savstarpēji nodalāmas (piem., izmantojot cenu, kādu trešās personas līgumslēdzējs prasīs par fiksētu maksu par pakalpojumiem). Citos gadījumos uzņēmumam vajadzēs veikt aplēses par katru sastāvdaļu atsevišķi (piem., izmantojot cenu, kādu trešās personas līgumslēdzējs prasīs, pamatojoties uz izmaksām ar uzcenojumu, jo šajā gadījumā līgumslēdzējs neuzņemas risku par izmaksu pārmaiņām nākotnē).

B33 Uzņēmums var ietvert riska prēmiju tādas saistības vai tāda paša uzņēmuma kapitāla instrumenta patiesās vērtības novērtējumā, kuru cita persona netur kā aktīvu, vienā no šādiem veidiem:

- a) koriģējot naudas plūsmas (t. i., kā izejošo naudas plūsmu summas palielinājumu);
- b) koriģējot likmi, kuru izmanto nākotnes naudas plūsmas diskontam līdz to pašreizējai vērtībai (t. i., kā diskonta likmes samazinājumu).

Uzņēmums nodrošina, ka riska korekcija netiek uzskaitīta divreiz vai netiek izlaista. Piemēram, ja aplēstās naudas plūsmas tiek palielinātas, ņemot vērā kompensāciju par riska uzņemšanos saistībā ar pienākumu, diskonta likmi nekorrigē, lai rādītu šādu risku.

VĒRTĒŠANAS PAŅĒMIENOS IZMANTOTIE DATI (61.–71. PUNKTS)

B34 Piemēram, tirgus, kurā var novērot datus par dažiem aktīviem un saistībām (piem., finanšu instrumentiem), ir:

- a) *valūtu tirgus*. Valūtas tirgū cenas dienas beigās ir viegli pieejamas un tās vispārīgi rāda patieso vērtību. Šāds tirgus ir, piem., Londonas birža;

- b) *dīleru tirgus*. Dīleru tirgū dīleri ir gatavi veikt tirdzniecību (pirkt vai pārdot uz sava rēķina), tāpēc tie nodrošina likviditāti, izmantojot savu kapitālu, lai to turējumā būtu tādu posteņu krājumi, kuriem tie nosaka tirgu. Parasti solītā cena un prasītā cena (kas attiecīgi rāda cenu, par kādu dīleris vēlas pirkt, un cenu, par kādu tas vēlas pārdot) ir vieglāk pieejamas nekā darījumu cenas dienas beigās. Ārpusbiržas tirgus (cenas šādā tirgū ir publiski pieejamas) ir dīleru tirgus. Dīleru tirgus pastāv arī citiem aktīviem un saistībām, tostarp dažiem finanšu instrumentiem, precēm un fiziskiem aktīviem (piem., lietotām iekārtām);
- c) *brokeru tirgus*. Brokeru tirgū brokeri cenšas savest kopā pircējus ar pārdevējiem, bet nav gatavi veikt tirdzniecību uz sava rēķina. Citiem vārdiem sakot, brokeri neizmanto savu pašu kapitālu, lai turētu krājumā posteņus, kuriem tie nosaka tirgu. Brokeri zina attiecīgo pušu solītās un prasītās cenas, bet katra puse parasti nezina otras puses prasības attiecībā uz cenu. Dažreiz pieejamas noslēgtu darījumu cenas. Brokeru tirgus ir, piem., elektroniskās saziņas tīkli, kuros pirkšanas rīkojumi atbilst pārdošanas rīkojumiem, komerciālā un dzīvojamā nekustamā īpašuma tirgus;
- d) *tirgus, kurā pilnvarotāji veic savstarpējus darījumus*. Šādā tirgū par darījumiem, kas ir gan iniciēšanas darījumi, gan atkārtota pārdošana, vienojas patstāvīgi, bez starpnieka. Par šādiem darījumiem sabiedrībai var būt pieejama neliela informācija.

PATIESĀS VĒRTĪBAS HIERARHIJA (72.–90. PUNKTS)

Otrā līmeņa dati (81.–85. punkts)

B35 Otrā līmeņa dati noteiktiem aktīviem un saistībām ir, piemēram:

- a) *procentu likmju mijmaiņas darījumi, kuros saņem fiksētu summu, bet maksā mainīgu summu, un kuru pamatā ir Londonas starpbanku tirgus likmes (LIBOR) mijmaiņas darījumiem*. Otrā līmeņa dati ir LIBOR mijmaiņas darījumiem, ja šāda likme ir novērojama vispārīgi kotētos intervālos būtībā visā mijmaiņas līguma termiņā;
- b) *procentu likmju mijmaiņas darījumi, kuros saņem fiksētu summu, bet maksā mainīgu summu, un kuru pamatā ir ienesīguma likne ārvalstu valūtā*. Otrā līmeņa dati ir mijmaiņas darījumu likme, kuras pamatā ir ienesīguma likne ārvalstu valūtā, ko var novērot vispārīgi kotētos intervālos būtībā visā mijmaiņas līguma termiņā. Tā būtu gadījumos, kad mijmaiņas līguma termiņš ir 10 gadu un likme ir novērojama vispārīgi kotētos intervālos deviņus gadus, ja ienesīguma līknes pamatota ekstrapolācija desmitajā gadā nav būtiska, novērtējot patieso vērtību mijmaiņas līgumam kopumā;
- c) *procentu likmju mijmaiņas darījumi, kuros saņem fiksētu summu, bet maksā mainīgu summu, un kuru pamatā ir īpaša bankas primārā likme*. Otrā līmeņa dati ir bankas primārā likme, kuru iegūst, izmantojot ekstrapolāciju, ja ekstrapolētās vērtības tiek apvienotas ar atskaites tirgus datiem, piem., korelācijā ar procentu likmi, kas novērojama būtībā visā mijmaiņas darījuma termiņa laikā;
- d) *triju gadu iespējas līgums ar biržā tirgotām akcijām*. Otrā līmeņa dati ir ietvertais svārstīgums akcijām, kuru iegūst, izmantojot ekstrapolāciju līdz trešajam gadam, ja pastāv šādi divi nosacījumi:
- i) ir novērojamas cenas par viena gada un divu gadu iespējas līgumiem ar akcijām;
 - ii) ekstrapolētais ietvertais svārstīgums triju gadu iespējas līgumam ir apvienots ar atskaites tirgus datiem būtībā visā iespējas līguma termiņa laikā.

Šādā gadījumā ietverto svārstīgumu var iegūt, veicot ekstrapolāciju no ietvertā svārstīguma viena gada un divu gadu iespējas līgumiem ar akcijām un apvienojot ar ietverto svārstīgumu triju gadu iespējas līgumiem ar salīdzināmu uzņēmumu akcijām, ja ir izveidota šāda korelācija ar viena gada un divu gadu ietverto svārstīgumu;

- e) *licencēšanas vienošanās*. Attiecībā uz licencēšanas vienošanos, kuru iegūst uzņēmējdarbības apvienošanā un par kuru pārņemtais uzņēmums (licencēšanas vienošanās procesā iesaistīta puse) nesēn veicis sarunas ar nesaistīto pusi, otrā līmeņa dati ir autoratlīdzības likme līgumā ar nesaistīto pusi vienošanās sākumā;

- f) *gatavo preču krājums mazumtirdzniecības pārdošanas vietā.* Attiecībā uz gatavu preču krājumu, kuru iegūst uzņēmējdarbības apvienošanā, otrā līmeņa dati būs vai nu mazumtirdzniecības cena klientiem, vai vairumtirdzniecības cena mazumtirgotājiem, kuru koriģē, ņemot vērā atšķirības starp krājumu posteņa un salīdzināma (t. i., līdzīga) krājumu posteņa stāvokli un atrašanās vietu, lai patiesās vērtības novērtējums rādītu cenu, kādu saņemts darījumā, pārdojot krājumu citam mazumtirgotājam, kas pabeigs nepieciešamo pārdošanas darbu. Konceptuāli patiesās vērtības novērtējums būs tāds pats, neatkarīgi no tā, vai korekcijas veiktas mazumtirdzniecības cenai (lejupvērstā korekcija) vai vairumtirdzniecības cenai (augšupvērstā korekcija). Vispārīgi runājot, patiesās vērtības novērtējumam izmanto cenu, kura subjektīvi jākorģē vismazāk;
- g) *turētās un izmantotās ēkas.* Otrā līmeņa dati būs cena par kvadrātmetru šādā ēkā (vērtēšanas koeficients), kuru iegūst no atskaites tirgus datiem, piem., koeficienti, kurus iegūst no cenām novērotos darījumos, kuros ietvertas salīdzināmas (t. i., līdzīgas) ēkas ar tādu pašu atrašanās vietu;
- h) *naudu ienesošas vienības.* Otrā līmeņa dati ir vērtēšanas koeficients (piem., peļņas vai ieņēmumu vai līdzīgu darbības rezultātu novērtējuma koeficients), kuru iegūst no atskaites tirgus datiem, piem., koeficienti, kurus iegūst no cenām novērotos darījumos, kas saistīti ar salīdzināmu (t. i., līdzīgu) uzņēmējdarbību, ņemot vērā darbības, tirgus, finanšu un nefinanšu faktorus.

Trešā līmeņa dati (86.–90. punkts)

B36 Trešā līmeņa dati noteiktiem aktīviem un saistībām ir, piemēram:

- a) *valūtas mijmaiņas darījums ar ilgu termiņu.* Trešā līmeņa dati būs procentu likme noteiktā valūtā, kas ir novērojama un kuru nevar apvienot ar atskaites tirgus datiem vispārīgi kotētos intervālos vai citādi būtībā visā valūtas mijmaiņas darījuma termiņā. Procentu likmes valūtas mijmaiņas darījumā ir mijmaiņas darījumu likme, ko aprēķina no attiecīgo valstu ienesīguma līknēm;
- b) *triju gadu iespējas līgums ar biržā tirgotām akcijām.* Trešā līmeņa dati būs vēsturiskais svārstīgums, t. i., svārstīgums attiecībā uz akcijām, kuru iegūst no akciju vēsturiskās cenas. Vēsturiskais svārstīgums nerāda kārtējās tirgus dalībnieku prognozes par nākotnes svārstīgumu, pat ja tā ir vienīgā informācija, kas ir pieejama, lai noteiktu iespējas līguma cenu;
- c) *procentu likmju mijmaiņas darījums.* Trešā līmeņa dati būs korekcija vidējai tirgus konsensa (nesaistošai) cenai mijmaiņas darījumam, kuru izstrādā, izmantojot datus, kuri nav tieši novērojami un kurus nevar citādi apvienot ar atskaites tirgus datiem;
- d) *likvidācijas saistības, kas izveidojas uzņēmējdarbības apvienošanā.* Trešā līmeņa dati būs kārtējā aplēse, izmantojot paša uzņēmuma datus par nākotnes izejošām naudas plūsmām, kuras maksās, izpildot pienākumu (tostarp tirgus dalībnieku prognozes par izmaksām saistībā ar pienākuma izpildi, un kompensāciju, kādu tirgus dalībnieki pieprasīs, uzņemoties pienākumu demontēt aktīvu), ja nav pamatoti pieejamas informācijas, kura norādītu, ka tirgus dalībnieki izmantos citus pieņēmumus. Šādus trešā līmeņa datus izmantos pašreizējās vērtības pārņemienā kopā ar citiem datiem, piem., kārtējo bezriskā procentu likmi vai kredītkoriģētu bezriskā likmi, ja uzņēmuma kredīrstāvokļa ietekme uz saistības patieso vērtību atspoguļojas diskonta likmē, nevis aplēsēs par nākotnes izejošām naudas plūsmām;
- e) *naudu ienesošas vienības.* Trešā līmeņa dati būs finanšu prognozes (piem., par naudas plūsmām, peļņu vai zaudējumiem), ko izstrādās, izmantojot paša uzņēmuma datus, ja nav pamatoti pieejamas informācijas, kas norādītu, ka tirgus dalībnieki izmantos citādus pieņēmumus.

PATIESĀS VĒRTĪBAS NOVĒRTĒŠANA, IEVĒROJAMI SAMAZINOTIES AKTĪVA VAI SAISTĪBAS AKTIVITĀTES APJOMAM VAI LĪMENIM

B37 Aktīva vai saistības patieso vērtību var ietekmēt šī aktīva vai saistības aktivitātes apjoma vai līmeņa būtiska samazināšanās salīdzinājumā ar šāda aktīva vai saistības (vai līdzīga aktīva vai saistības) parasto tirgus aktivitāti. Lai noteiktu, vai, pamatojoties uz pieejamo apliecinājumu, aktīva vai saistības aktivitātes apjoms vai līmenis ir būtiski samazinājies, uzņēmums novērtē, cik būtiski no nozīmīgi ir, piem., šādi faktori:

- a) nesen veikti tikai daži darījumi;

- b) kotētās cenas nav izstrādātas, izmantojot kārtējo informāciju;
- c) kotētās cenas būtiski atšķiras vai nu laika gaitā, vai starp tirgus organizētājiem (piem., dažos brokeru tirgos);
- d) indeksi, kuri iepriekš bija lielā mērā korelēti ar aktīva vai saistības patieso vērtību, ir acīm redzami nekorelēti ar jaunākajām norādēm par aktīva vai saistības patieso vērtību;
- e) būtiski palielinājušās ietvertās likviditātes riska prēmijas, ienesīguma vai darbības rezultātu rādītāji (piem., nolaidības gadījumu skaits vai zaudējumu smagums) novērotiem darījumiem vai kotētām cenām, salīdzinot ar uzņēmuma aplēsēm par plānotajām naudas plūsmām, ņemot vērā visus pieejamos tirgus datus par kredītrisku un citu pienākuma nepildīšanas risku saistībā ar aktīvu vai saistību;
- f) pastāv ievērojama starpība starp prasīto un piedāvāto cenu vai būtiski palielinājusies šāda starpība;
- g) aktīva vai saistības vai līdzīgu aktīvu vai saistību jaunu emisiju tirgū (t. i., primārajā tirgū) pastāv ievērojams aktivitātes kritums vai šāda tirgus nav;
- h) publiski pieejama tikai neliela informācija (piem., par darījumiem, kuri tiek veikti tirgū, kurā pilnvarotāji veic savstarpējus darījumus).
- B38 Ja uzņēmums secina, ka aktīva vai saistības aktivitātes apjoms vai līmenis ievērojami samazinājies, salīdzinot ar aktīva vai saistības (vai līdzīgu aktīvu vai saistību) parasto tirgus aktivitāti, jāveic turpmāka darījumu vai kotēto cenu analīze. Tas, ka samazinās aktivitātes apjoms vai līmenis, pats par sevi nenorāda, ka darījuma cena vai kotētā cena nerāda patieso vērtību vai ka darījums attiecīgajā tirgū nav ierindas darījums. Tomēr, ja uzņēmums nosaka, ka darījums vai kotēta cena nerāda patieso vērtību (piem., var būt, ka veiktie darījumi nav ierindas darījumi), jāveic darījumu vai kotēto cenu korekcija, ja uzņēmums izmanto šādas cenas par pamatu patiesās vērtības novērtēšanai un šāda korekcija var būt būtiska patiesās vērtības novērtējumam kopumā. Korekcijas arī var būt nepieciešamas citos apstākļos (piem., ja cena par līdzīgu aktīvu būtiski jākorģē, lai tā būtu salīdzināma ar novērtējamo aktīvu, vai ja cena ir iesaldēta).
- B39 Šis SFPS nenosaka metodoloģiju būtisku korekciju veikšanai darījumiem vai kotētām cenām. Skatīt 61.–66. un B5–B11 punktu par vērtēšanas paņēmieni izmantošanu patiesās vērtības novērtēšanai. Neatkarīgi no izmantotā vērtēšanas paņēmiena uzņēmums iekļauj atbilstīgu korekciju, ņemot vērā risku, tostarp riska prēmiju, kas rāda summu, kādu tirgus dalībnieki pieprasīs kā kompensāciju par aktīva vai saistības naudas plūsmai piemītošo nenoteiktību (sk. B17 punktu). Pretējā gadījumā novērtējums ticami nerādīs patieso vērtību. Dažos gadījumos var būt grūti noteikt atbilstīgu korekciju, ņemot vērā risku. Tomēr grūtības pakāpe pati par sevi nav pietiekams iemesls, lai izslēgtu korekciju, kuru veic, ņemot vērā risku. Korekcijai, kuru veic, ņemot vērā risku, jāatspoguļo ierindas darījums starp tirgus dalībniekiem novērtēšanas datumā esošajos tirgus apstākļos.
- B40 Ja būtiski samazinājies aktīva vai saistības aktivitātes apjoms vai līmenis, var būt atbilstīgi mainīt vērtēšanas paņēmieni vai izmantot vairākus vērtēšanas paņēmienus (piem., izmantot tirgus metodi un pašreizējās vērtības paņēmieni). Nosakot svērumu norādēm par patieso vērtību, ko iegūst, izmantojot vairākus vērtēšanas paņēmienus, uzņēmums apsver patiesās vērtības novērtējumu diapazona pamatotību. Mērķis ir noteikt punktu šajā diapazonā, kurš visrepresentatīvāk rāda patieso vērtību esošajos tirgus apstākļos. Plašs patiesās vērtības novērtējumus diapazons var norādīt uz nepieciešamību veikt turpmāku analīzi.
- B41 Pat ja ievērojami samazinājies aktīva vai saistības aktivitātes apjoms vai līmenis, patiesās vērtības novērtēšanas mērķis paliek nemainīgs. Patiesā vērtība ir cena, kādu saņems, pārdojot aktīvu, vai maksās, nododot saistību, ierindas darījumā (t. i., darījumā, kas nav piespiedu likvidācija vai piespiedu pārdošana) starp tirgus dalībniekiem novērtēšanas datumā esošajos tirgus apstākļos.
- B42 Aplēse par cenu, par kādu tirgus dalībnieki vēlēties veikt darījumu novērtēšanas datumā esošajos tirgus apstākļos, ja aktīva vai saistības aktivitātes apjoms vai līmenis būs būtiski samazinājies, ir atkarīga no faktiem un apstākļiem novērtēšanas datumā un no novērtējuma. Uzņēmuma nodoms turēt aktīvu vai veikt norēķinu vai citādi izpildīt saistību nav nozīmīgs, novērtējot patieso vērtību, jo patiesā vērtība ir uz tirgu balstīts novērtējums, nevis uzņēmumam raksturīgs novērtējums.

Darījumu, kas nav ierindas darījumi, noteikšana

B43 Noteikt, vai darījums ir ierindas darījums (vai nav ierindas darījums), ir grūtāk tad, ja aktīva vai saistības aktivitātes apjoms vai līmenis ir būtiski samazinājies, salīdzinot ar aktīva vai saistības (vai līdzīgu aktīvu vai saistību) parasto tirgus aktivitāti. Šādos gadījumos nav atbilstīgi secināt, ka neviens darījums šādā tirgū nav ierindas darījums (t. i., ka visi darījumi ir piespiedu likvidācija vai piespiedu pārdošana). Apstākļi, kuri var norādīt, ka darījums nav ierindas darījums, ir, piemēram, šādi:

- a) nav bijusi pietiekama pakļautība tirgum periodā pirms novērtēšanas datuma, lai varētu veikt reklāmas darbību, kas ir parasta un tradicionāla darījumiem, kuri ietver šādus aktīvus vai saistības esošajos tirgus apstākļos;
- b) bijis parasts un tradicionāls reklāmas periods, bet pārdevējs reklamējis aktīvu vai saistību vienam tirgus dalībniekam;
- c) pārdevējs ir bankrotējis vai ir tuvu bankrotam vai pārņemšanai (t. i., pārdevējs ir spiests veikt darījumu);
- d) pārdevējam tiek prasīts veikt pārdošanu, lai tas izpildītu regulējošas vai juridiskas prasības (t. i., pārdevējs ir spiests veikt pārdošanu);
- e) darījuma cena ir netradicionāla, salīdzinot ar citiem nesen veiktiem darījumiem ar tādu pašu vai līdzīgu aktīvu vai saistību.

Uzņēmums novērtē apstākļus, lai noteiktu, vai, ņemot vērā visus pieejamos apliecinājumus, darījums ir ierindas darījums.

B44 Uzņēmums apsver visus šādus faktorus, novērtējot patieso vērtību vai aplēšot tirgus riska prēmijas:

- a) ja apliecinājumi norāda, ka darījums nav ierindas darījums, uzņēmums darījuma cenai piešķir nelielu nozīmi (ja vispār piešķir) salīdzinājumā ar citiem norādījumiem par patieso vērtību;
- b) ja apliecinājums norāda, ka darījums ir ierindas darījums, uzņēmums ņem vērā darījuma cenu. Tas, kādu nozīmi uzņēmums piešķirs darījuma cenai, salīdzinot ar citām norādēm par patieso vērtību, būs atkarīgs no, piem., šādiem faktiem un apstākļiem:
 - i) darījuma apjoma;
 - ii) darījuma salīdzināmības ar novērtējamo aktīvu vai saistību;
 - iii) darījuma tuvuma novērtēšanas datumam;
- c) ja uzņēmumam nav pietiekamas informācijas, lai secinātu, ka darījums ir ierindas darījums, tas ņem vērā darījuma cenu. Tomēr šāda darījuma cena var neatspoguļot patieso vērtību (t. i., darījuma cena ne vienmēr ir vienīgais vai primārais pamats patiesās vērtības novērtēšanai vai tirgus riska prēmiju aplēšanai). Ja uzņēmumam nav pietiekamas informācijas, lai secinātu, ka konkrētais darījums ir ierindas darījums, uzņēmums šādiem darījumiem piešķir mazāku nozīmi, salīdzinot ar citiem darījumiem, par kuriem ir skaidri zināms, ka tie ir ierindas darījumi.

Uzņēmumam nav jāpārcenšas, lai noteiktu, vai darījums ir ierindas darījums, bet tas nedrīkst ignorēt pamatoti pieejamu informāciju. Ja uzņēmums ir darījuma partneris, pieņem, ka tam ir pietiekama informācija, lai secinātu, ka darījums ir ierindas darījums.

Trešo personu nodrošinātu kotētu cenu izmantošana

B45 Šis SFPS neliedz izmantot trešo personu nodrošinātās kotētas cenas, piem., cenu noteikšanu pakalpojumiem vai brokeriem, ja uzņēmums konstatējis, ka trešo personu nodrošinātās kotētas cenas ir izstrādātas atbilstīgi šim SFPS.

- B46 Ja aktīva vai saistības aktivitātes apjoms vai līmenis būtiski samazinājies, uzņēmums novērtē, vai trešo personu nodrošinātās kotētās cenas izstrādātas, izmantojot kārtējo informāciju, kas rāda ierindas darījumus, vai vērtēšanas paņēmieni, kas rāda tirgus dalībnieka pieņēmumus (tostarp pieņēmumus par risku). Novērtējot kotētu cenu kā datus patiesās vērtības novērtēšanai, uzņēmums kotētām cenām, kas nerāda darījumu rezultātus, piešķir mazāku nozīmi (salīdzinot ar citām norādēm par patieso vērtību, kas rāda darījumus rezultātus).
- B47 Turklāt, novērtējot pieejamos apliecinājumus, ņem vērā kotēto cenu raksturu (piem., vai kotētā cena ir norādoša cena vai saistošs piedāvājums), lielāku nozīmi piešķirot trešo personu kotētām cenām, kas rāda saistošus piedāvājumus.

C pielikums

Spēkā stāšanās datums un pāreja

Šis pielikums ir SFPS neatņemama sastāvdaļa, un tam ir tāds pats spēks kā citām šī SFPS daļām.

- C1 Uzņēmums piemēro šo SFPS pārskatu periodiem, kas sākas 2013. gada 1. janvārī vai pēc šī datuma. To drīkst piemērot arī pirms šī datuma. Ja uzņēmums piemēro šo SFPS pirms iepriekš noteiktā datuma, tas šo faktu atklāj.
- C2 Šo SFPS piemēro perspektīvi, sākot no tā pārskata perioda sākuma, kurā to sāk piemērot.
- C3 Šajā SFPS noteikto informācijas atklāšanu nepiemēro salīdzināmai informācijai, kuru sniedz par periodiem, kuri ir pirms šī SFPS sākotnējās piemērošanas.

D pielikums

Grozījumi citos SFPS

Šajā pielikumā noteikti grozījumi citos SFPS, kurus noteica valdes izdots 13. SFPS. Uzņēmums piemēro grozījumus pārskatu periodiem, kas sākas 2013. gada 1. janvārī vai pēc šī datuma. Ja uzņēmums piemēro 13. SFPS pirms norādītā datuma, tas piemēro grozījumus, sākot no tā paša agrākā perioda. Grozījumi punktos norādīti, jauno tekstu pasvītrotot un dzēsto tekstu pārsvītrotot.

PĀRMAIŅAS DEFINĪCIJĀS

- D1 1., 3.–5. un 9. SFPS (izdots 2010. gada oktobrī) termina „patiesā vērtība” definīciju aizstāj ar šādu definīciju:

Patiesā vērtība ir cena, kādu saņems, pārdodot aktīvu, vai maksās, nododot saistību, ierindas darījumā starp tirgus dalībniekiem novērtēšanas datumā. (Sk. 13. SFPS.)

- 2., 16., 18.–21., 32. un 40. SGS termina „patiesā vērtība” definīciju aizstāj ar šādu definīciju:

Patiesā vērtība ir cena, kādu saņems, pārdodot aktīvu, vai maksās, nododot saistību, ierindas darījumā starp tirgus dalībniekiem novērtēšanas datumā. (Sk. 13. SFPS „Patiesās vērtības novērtēšana”.)

1. SFPS. Starptautisko finanšu pārskatu standartu pirmā pieņemšana (grozīts 2010. gada septembrī)

- D2 Standarta 19. punktu svītro.
- D3 Pievieno šādu 39J punktu:
- 39J Atbilstīgi 2011. gada maijā izdotajam 13. SFPS „Patiesās vērtības novērtēšana” tiek svītrots 19. punkts, grozīta termina „patiesā vērtība” definīcija A pielikumā un D15 un D20 punkts. Uzņēmums piemēro šos grozījumus, kad tas piemēro 13. SFPS.
- D4 Standarta D15 un D20 punktu groza šādi:
- D15 Ja pirmreizējs piemērotājs novērtē šādu ieguldījumu izmaksās saskaņā ar 27. SGS, tas savā atsevišķajā atbilstoši SFPS sagatavotajā sākuma finansiālā stāvokļa pārskatā novērtē šo ieguldījumu kā vienu no šādām summām:

[...]

b) domātās izmaksas. Šāda ieguldījuma domātās izmaksas ir tā:

i) patiesā vērtība uzņēmuma pārejas datumā uz SFPS tā atsevišķajos finanšu pārskatos;

[...]

D20 Neskatoties uz 7. un 9. punkta prasībām, uzņēmums drīkst piemērot 39. SGS AG76 punkta a) apakšpunkta prasības vienā no šādiem veidiem:

[...]

2. SFPS. Akciju maksājumi

D5 Pievieno šādu 6A punktu:

6A Šajā SFPS termina „patiesā vērtība” izmantošana dažos aspektos atšķiras no termina „patiesā vērtība” definīcijas 13. SFPS „*Patiesās vērtības novērtēšana*”. Tāpēc, piemērojot 2. SFPS, uzņēmums novērtē patieso vērtību atbilstīgi šim SFPS, nevis 13. SFPS.

3. SFPS. Uzņēmējdarbības apvienošana

D6 Standarta 20., 29., 33. un 47. punktu groza šādi:

20. Standarta 24.–31. punktā norādīti identificējami aktīvu un saistību veidi, kuri sevī ietver posteņus, uz kuriem saskaņā ar šo SFPS attiecas ierobežoti atbrīvojumi no novērtēšanas principa.

29. Atpirktu tiesību, kas atzītas kā nemateriāls aktīvs, vērtību pircējs nosaka, pamatojoties uz atbilstošā līguma atlikušo darbības termiņu, neatkarīgi no tā, vai tirgus dalībnieki, nosakot to patieso vērtību, ņemtu vērā līguma atjaunošanas iespējamību. Atbilstošie norādījumi par piemērošanu ietverti B35 un B36 punktā.

33. Lai noteiktu nemateriālās vērtības apjomu uzņēmējdarbības apvienošanā, kurā atlīdzība netiek nodota, pircējs izmanto pircēja līdzdalības iegādātajā uzņēmumā patieso vērtību iegādes datumā, nevis nodotās atlīdzības patieso vērtību iegādes datumā (32. punkta a) apakšpunkta i) daļa). [...]

47. Piemēram, ja vien nevar identificēt notikumu, kas mainījis aktīva patieso vērtību, tā pārdošana trešajai personai neilgi pēc iegādes datuma par summu, kas būtiski atšķiras no tā provizoriskās patiesās vērtības, kas novērtēta šajā datumā, visticamāk, norāda uz kļūdu provizoriskās summas noteikšanā.

D7 Pievieno šādu 64F punktu:

64F Atbilstīgi 2011. gada maijā izdotajam 13. SFPS „*Patiesās vērtības novērtēšana*” tiek grozīts 20., 29., 33. un 47. punkts, termina „patiesā vērtība” definīcija A pielikumā un B22, B40, B43–B46, B49 un B64 punkts. Uzņēmums piemēro šos grozījumus, kad tas piemēro 13. SFPS.

D8 B pielikuma B22, B40, B43–B46, B49 un B64 punktu groza šādi:

B22 Tā kā konsolidētie finanšu pārskati ir juridiskā meitasuzņēmuma finanšu pārskatu turpinājums, izņemot tā kapitāla struktūru, konsolidētie finanšu pārskati atspoguļo:

[...]

d) summu, kas konsolidētajos finanšu pārskatos atzīta kā emitētā līdzdalība pašu kapitālā un noteikta, pieskaitot emitēto līdzdalību juridiskā meitasuzņēmuma (uzskaites pircēja) pašu kapitālā tieši pirms uzņēmējdarbības apvienošanas juridiskā mātesuzņēmuma (uzskaites iegādātā uzņēmuma) patiesajai vērtībai. Tomēr [...]

[...]

B40 Identificējamības kritēriji nosaka, vai nemateriālo aktīvu atzīst atsevišķi no nemateriālās vērtības. Tomēr šie kritēriji nesniedz norādījumus par nemateriālā aktīva patiesās vērtības novērtēšanu un arī neierobežo nemateriālā aktīva patiesās vērtības novērtēšanā izmantotos pieņēmumus. Piemēram, novērtējot patieso vērtību, pircējs ņemtu vērā pieņēmumus, ko izmantos tirgus dalībnieki, nosakot nemateriālā aktīva cenu, piem., līguma termiņa turpmākas pagarināšanas izredzes. [...]

- B43 Lai nosargātu savu konkurētspējas pozīciju vai citu iemeslu dēļ pircējs var plānot, ka tas neizmantos iegādāto nefinanšu aktīvu vai nenodrošinās tā visplašāko un vislabāko izmantošanu. Piemēram, tā var būt, ja iegādāto pētniecības un attīstības nemateriālo aktīvu pircējs plāno izmantot kā aizsardzību, neļaujot to izmantot citiem. Tomēr pircējam jānovērtē nefinanšu aktīva patiesā vērtība, pieņemot, ka tirgus dalībnieki nodrošina tā visplašāko un vislabāko izmantošanu saskaņā ar atbilstīgu vērtēšanas priekšnoteikumu, gan sākotnēji, gan novērtējot patieso vērtību, no kuras atskaitītas atsavināšanas izmaksas, turpmākai vērtības samazināšanās testēšanai.
- B44 Šis SFPS ļauj pircējam novērtēt nekontrolējošo līdzdalību iegādātajā uzņēmumā atbilstoši tās patiesajai vērtībai iegādes datumā. Dažkārt pircējs varēs novērtēt nekontrolējošas līdzdalības patieso vērtību iegādes datumā, pamatojoties uz kotētām cenām aktīvā tirgū kapitāla akcijām (t. i., kas neatrodas pircēja turējumā). Tomēr dažās situācijās kapitāla akciju kotētā cena aktīvā tirgū nebūs pieejama. Šādās situācijās pircējs novērtēs nekontrolējošas līdzdalības patieso vērtību, izmantojot citus vērtēšanas paņēmienus.
- B45 Pircēja līdzdalības iegādātajā uzņēmumā patiesā vērtība un nekontrolējošas līdzdalības par akciju patiesā vērtība var atšķirties. Visticamāk, galveno atšķirību izraisa kontroles uzcenojuma iekļaušana pircēja līdzdalības iegādātajā uzņēmumā akcijas patiesajā vērtībā vai, tieši pretēji, diskonta iekļaušana par kontroles trūkumu (to sauc arī par nekontrolējošas līdzdalības diskontu) nekontrolējošas līdzdalības akcijas patiesajā vērtībā, ja tirgus dalībnieki ņems vērā šādu uzcenojumu vai diskontu, nosakot nekontrolējošas līdzdalības cenu.
- B46 Uzņēmējdarbības apvienošanā, kas veikta, nenododot atlīdzību, pircējam ir jāizstāj tā līdzdalības iegādātajā uzņēmumā patiesā vērtība iegādes datumā ar nodotās atlīdzības patieso vērtību iegādes datumā, lai novērtētu nemateriālo vērtību vai guvumu no darījuma, kas noslēgts savstarpējas vienošanās ceļā (sk. 32.–34. punktu).
- B49 Kopējā uzņēmuma patiesās vērtības novērtējumā jāietver tirgus dalībnieku pieņēmumi par kopējā uzņēmuma dalībnieku priekšrocībām nākotnē, kā arī visi citi atbilstošie tirgus dalībnieku pieņēmumi par kopējo uzņēmumu. Piemēram, kopējā uzņēmuma patiesās vērtības novērtēšanai var izmantot pašreizējās vērtības paņēmieni. Naudas plūsmām, ko izmanto par modeļa datiem, jāpamatojas uz paredzamām kopējā uzņēmuma naudas plūsmām, kas, visticamāk, atspoguļo atskaitītās dalībnieku priekšrocības, piem., samazinātu maksu par precēm vai pakalpojumiem.
- B64 Lai sasniegtu 59. punktā norādīto mērķi, pircējs par katru pārskata periodā notikušu uzņēmējdarbības apvienošanas gadījumu atklāj šādu informāciju:
- [...]
- f) kopējās nodotās atlīdzības patieso vērtību iegādes datumā un katras lielākās atlīdzības grupas patieso vērtību iegādes datumā, piemēram:
- [...]
- iv) pircēja līdzdalību pašu kapitālā, tajā skaitā emitēto vai emitējamo instrumentu vai līdzdalības daļu skaitu un metodi šo instrumentu vai līdzdalības patiesās vērtības novērtēšanai;
- [...]
- o) par katru uzņēmējdarbības apvienošanas gadījumu, kur iegādes datumā pircēja turējumā ir mazāk nekā 100 procenti līdzdalības iegādātā uzņēmuma pašu kapitālā:
- [...]
- ii) par katru nekontrolējošo līdzdalību iegādātajā uzņēmumā, ko novērtē patiesajā vērtībā, vērtēšanas paņēmieni (paņēmienus) un būtiskus datus, kas izmantoti šīs vērtības novērtēšanā.
- [...]

4. SFPS. Apdrošināšanas līgumi

D9 Pievieno šādu 41E punktu:

- 41E Atbilstīgi 2011. gada maijā izdotajam 13. SFPS „Patiesās vērtības novērtēšana” tiek grozīta termina „patiesā vērtība” definīcija A pielikumā. Uzņēmums piemēro šo grozījumu, kad tas piemēro 13. SFPS.

5. SFPS. Pārdošanai turēti ilgtermiņa aktīvi un pārtrauktas darbības

D10 Pievieno šādu 44H punktu:

- 44H Atbilstīgi 2011. gada maijā izdotajam 13. SFPS „Patiesās vērtības novērtēšana” tiek grozīta termina „patiesā vērtība” definīcija A pielikumā. Uzņēmums piemēro šo grozījumu, kad tas piemēro 13. SFPS.

7. SFPS. Finanšu instrumenti: informācijas atklāšana (grozīts 2009. gada oktobrī)

D11 [Nepiemēro attiecībā uz prasībām]

D12 Standarta 3. punktu groza šādi:

3. Šo SFPS piemēro visi uzņēmumi visu veidu finanšu instrumentiem, izņemot:
- a) [...] šādos gadījumos uzņēmumi piemēro šī SFPS prasības, un līdzdalībai, kuru novērtē patiesajā vērtībā, piemēro 13. SFPS „Patiesās vērtības novērtēšana” prasības. [...]
- [...]

D13 Standarta 27.–27B punktu svītros.

D14 Standarta 28. punktu groza šādi:

28. Dažos gadījumos uzņēmums neatzīst guvumus vai zaudējumus, veicot finanšu aktīva vai finanšu saistības sākotnējo atzīšanu, jo par patieso vērtību neliecina identiska aktīva vai saistības kotēta cena aktīvā tirgū (t. i., pirmā līmeņa dati) un to nepamato vērtēšanas paņēmieni, kurā izmanto tikai atskaites tirgus datus (sk. 39. SGS AG76 punktu). Šādos gadījumos uzņēmums atklāj informāciju pa finanšu aktīva vai finanšu saistības grupām:
- a) tā grāmatvedības politiku, atzīstot peļņu vai zaudējumus starpību starp patieso vērtību, veicot sākotnējo atzīšanu, un darījuma cenu, lai rādītu tādu faktoru (tostarp laika) pārmaiņas, kurus tirgus dalībnieki ņem vērā, nosakot aktīva vai saistības cenu (sk. 39. SGS AG76 punkta b) apakšpunktu).
- [...]
- c) kāpēc uzņēmums secinājis, ka darījuma cena nav labākais patiesās vērtības apliecinājums, tostarp aprakstu par apliecinājumu, kas pamato patieso vērtību.

D15 Standarta 29. punktu groza šādi:

29. Informācijas atklāšana par patieso vērtību nav nepieciešama:

[...]

- b) ieguldījumam kapitāla instrumentos, kuru identiskam instrumentam nav kotētas ~~tirgus~~ cenas aktīvā tirgū (t. i., pirmā līmeņa datu), vai ar šādiem kapitāla instrumentiem saistītos atvasinātos finanšu instrumentos, kuru novērtē izmaksās saskaņā ar 39. SGS, jo citādi tā patieso vērtību nevar ticami novērtēt;

[...]

D16 Pievieno šādu 44P punktu:

- 44P Atbilstīgi 2011. gada maijā izdotajam 13. SFPS tiek grozīts 3., 28., 29., B4 un B26 punkts un A pielikums un svītrots 27.–27B punkts. Uzņēmums piemēro šos grozījumus, kad tas piemēro 13. SFPS.

D17 Standarta A pielikumā termina „citu cenu risks” definīciju groza šādi:

citu cenu risks Risks, ka finanšu instrumenta patiesā vērtība vai nākotnes naudas plūsmas svārstīsies tirgus cenu izmaiņu dēļ (kas nav tās, kas rodas no **procentu likmes riska** vai **valūtas riska**), vienalga, vai šīs izmaiņas rada faktori, kas ir specifiski atsevišķam finanšu instrumentam vai tā emitentam, vai faktori, kas ietekmē visus līdzīgos tirgū tirgotos finanšu instrumentus.

9. SFPS. Finanšu instrumenti (izdots 2009. gada novembrī)

D18 Standarta 5.1.1. punktu groza šādi:

5.1.1. **Veicot sākotnējo atzīšanu, uzņēmums novērtē finanšu aktīvu patiesajā vērtībā, kam — ja finanšu aktīvs netiek vērtēts patiesajā vērtībā, izmantojot peļņu vai zaudējumus, — pieskaita darījuma izmaksas, kuras tieši attiecinā uz finanšu aktīva iegādi.**

D19 Pievieno šādu 5.1.1.A punktu:

5.1.1.A **Tomēr, ja finanšu aktīva patiesā vērtība, veicot sākotnējo atzīšanu, atšķiras no darījuma cenas, uzņēmums piemēro B5.1. punktu un 39. SGS AG76 punktu.**

D20 Standarta 5.2.1., 5.3.2., 8.2.5. un 8.2.11. punktu groza šādi:

5.2.1. **Pēc sākotnējās atzīšanas uzņēmums novērtē finanšu aktīvu atbilstīgi 4.1.–4.5. punktam patiesajā vērtībā vai amortizētās izmaksas.**

5.3.2. **Ja saskaņā ar 4.9. punktu uzņēmums pārklassificē finanšu aktīvu tā, ka tas tiek novērtēts patiesajā vērtībā, aktīva patieso vērtību novērtē pārklassificēšanas datumā. Ikvienu guvumu vai zaudējumu, ko rada starpība starp iepriekšējo uzskaites vērtību un patieso vērtību, atzīst peļņā vai zaudējumos.**

8.2.5. Ja uzņēmums novērtē hibrīdlīgumu patiesajā vērtībā saskaņā ar 4.4. vai 4.5. punktu, bet hibrīdlīguma patiesā vērtība nav novērtēta salīdzināmos pārskatu periodos, hibrīdlīguma patiesā vērtība salīdzināmos pārskatu periodos ir sastāvdaļu (t. i., pamatinstrumenta, kas nav atvasināts finanšu instruments, un iegultā atvasinātā finanšu instrumenta) patieso vērtību summa katra salīdzināmā pārskata perioda beigās.

8.2.11. Ja uzņēmums iepriekš uzskaitījis ieguldījumu kapitāla instrumentā, kura identiskam instrumentam nav kotētas cenas aktīvā tirgū (t. i., pirmā līmeņa datu) (vai atvasinātā finanšu instrumentā, kas ir saistīts ar šāda kapitāla instrumenta piegādi un par kuru norēķins jāveic, piegādājot šādu kapitāla instrumentu), izmaksas saskaņā ar 39. SGS, tas novērtē šādu instrumentu patiesajā vērtībā sākotnējās piemērošanas datumā. [...]

D21 Pievieno šādu 8.1.3. punktu:

8.1.3. Atbilstīgi 2011. gada maijā izdotajam 13. SFPS tiek grozīts 5.1.1., 5.2.1., 5.3.2., 8.2.5., 8.2.11., B5.1., B5.4., B5.5., B5.7., C8, C20, C22, C27 un C28 punkts un pievienots 5.1.1.A punkts. Uzņēmums piemēro šos grozījumus, kad tas piemēro 13. SFPS.

D22 Standarta A pielikumā ievadtekstu groza šādi:

Šādi termini definēti 32. SGS „Finanšu instrumenti: informācijas sniegšana” 11. punktā: 39. SGS 9. punktā vai 13. SFPS A pielikumā un šajā SFPS tie izmantoti 32. SGS, 39. SGS vai 13. SFPS nozīmē: [...]

D23 Standarta B pielikuma B5.1. punktu, virsrakstu pirms B5.5. punkta un B5.5. un B5.7. punkta groza šādi:

B5.1. Finanšu aktīva patiesā vērtība, veicot sākotnējo atzīšanu, parasti ir darījuma cena (t. i., samaksātās atlīdzības patiesā vērtība, sk. arī 13. SFPS un 39. SGS AG76 punktu). Tomēr, ja atlīdzības daļa samaksāta par ko citu, nevis finanšu instrumentu, uzņēmums novērtē finanšu instrumenta patieso vērtību. Piemēram, bezprocentu ilgtermiņa aizdevuma vai debitora parāda patieso vērtību var novērtēt kā visu nākotnē saņemamo naudas summu pašreizējo vērtību, ko diskontē, izmantojot dominējošu tirgus procentu likmi (dominējošas tirgus procentu likmes) par līdzīgu instrumentu (līdzīgu attiecībā uz valūtu, termiņu, procentu likmes veidu un citiem faktoriem) ar līdzīgu kredītreitingu. Ikvienu papildus aizdota summa ir izdevums vai ienākumu samazinājums, ja vien to nevar atzīt par citu aktīvu veidu.

Ieguldījumi kapitāla instrumentos (un līgumi par šādiem ieguldījumiem)

B5.5. [...] Tā var būt gadījumos, kad pieejamā jaunākā informācija nav pietiekama, lai novērtētu patieso vērtību, vai ja pastāv plašs patiesās vērtības novērtējumu diapazons un izmaksas rāda labāko aplēsi par patieso vērtību šajā diapazonā.

B5.7. [...] Šādos gadījumos uzņēmums novērtē patieso vērtību.

D24 Standarta C pielikuma C8 punktā grozījumi 7. SFPS „*Finanšu instrumenti: informācijas atklāšana*” 29. pantā tiek grozīti šādi:

29. Informācijas atklāšana par patieso vērtību nav nepieciešama:

[...]

b) ar ieguldījumam pašu kapitālā saistītiem atvasinātiem finanšu instrumentiem, kuru identiskam instrumentam nav kotētas cenas aktīvā tirgū (t. i., pirmā līmeņa datu), kuru novērtē izmaksās saskaņā ar 39. SGS, jo citādi tā patieso vērtību nevar ticami novērtēt;

[...]

D25 Standarta C20 punktā grozījumi 28. SGS „*Asociētajos uzņēmumos veikto ieguldījumu uzskaitē*” 1. punktā tiek grozīti šādi:

1. **Šo standartu piemēro, uzskaitot ieguldījumus asociētajos uzņēmumos. Tomēr tas neattiecas uz ieguldījumiem asociētajos uzņēmumos, kurus tur:**

a) vai nu riska kapitāla organizācijas;

b) vai arī kopējie fondi, kopējo ieguldījumu fondi vai līdzīgi uzņēmumi, ieskaitot ar ieguldījumiem saistītus apdrošināšanas fondus,

kurus novērtē patiesajā vērtībā, izmantojot peļņu vai zaudējumus, atbilstīgi 9. SFPS „*Finanšu instrumenti*” un 39. SGS „*Finanšu instrumenti: atzīšana un novērtēšana*”. Uzņēmums, kas tur šādus ieguldījumus, atklāj 37. punkta f) apakšpunktā prasīto informāciju.

D26 Standarta C22 punktā grozījumi 31. SGS „*Līdzdalība kopuzņēmumos*” 1. punktā tiek grozīti šādi:

1. **Šo standartu piemēro, lai uzskaitītu līdzdalību kopuzņēmumos un uzrādītu kopuzņēmuma aktīvus, saistības, ienākumus un uzdevumus kopuzņēmuma dalībnieku un ieguldītāju finanšu pārskatos neatkarīgi no kopuzņēmuma darbības struktūras vai veida. Tomēr tas neattiecas uz kopuzņēmuma dalībnieku līdzdalību kopīgi kontrolētos uzņēmumos, kuru tur:**

a) vai nu riska kapitāla organizācijas;

- b) vai arī kopējie fondi, kopējo ieguldījumu fondi vai līdzīgi uzņēmumi, ieskaitot ar ieguldījumiem saistītus apdrošināšanas fondus,

kurus novērtē patiesajā vērtībā, izmantojot peļņu vai zaudējumus, atbilstīgi 9. SFPS „Finanšu instrumenti” un 39. SGS „Finanšu instrumenti: atzīšana un novērtēšana”. Uzņēmums, kas tur šādu līdzdalību, atklāj 55. un 56. punktā prasīto informāciju.

- D27 Standarta C27 punktā grozījumi 39. SGS „Finanšu instrumenti: atzīšana un novērtēšana” 9., 13. un 88. punktā tiek grozīti šādi:

9. [...]

Jāatzīmē, ka 13. SFPS „Patiesās vērtības novērtēšana” noteiktas prasības finanšu saistības patiesās vērtības novērtēšanai atbilstoši noteikšanai vai citādi vai kuras patiesā vērtība tiek atklāta.

[...]

13. Ja uzņēmums nevar ticami novērtēt iegultā atvasinātā finanšu instrumenta patieso vērtību, pamatojoties uz tā nosacījumiem, iegultā atvasinātā finanšu instrumenta patiesā vērtība ir starpība starp hibrīda (saliktā) instrumenta patieso vērtību un galvenā līguma patieso vērtību. Ja uzņēmums nevar novērtēt iegultā atvasinātā finanšu instrumenta patieso vērtību, izmantojot šo metodi, piemērojams 12. punkts, un hibrīda (saliktais) instruments tiek noteikts patiesajā vērtībā, izmantojot peļņu vai zaudējumus.

88. **Riska ierobežošanas attiecības var uzskaitīt kā riska ierobežošanu saskaņā ar 89.–102. punktu tikai un vienīgi tad, ja tiek izpildīti visi turpmāk minētie nosacījumi:**

[...]

d) **riska ierobežošanas efektivitāti var ticami novērtēt, t. i., var ticami novērtēt posteņa, kura risks tiek ierobežots, patieso vērtību vai naudas plūsmas, kuras attiecināmas uz ierobežoto risku, un riska ierobežošanas instrumenta patieso vērtību.**

[...]

- D28 Standarta C28 punktā grozījumi 39. SGS AG64, AG80, AG81 un AG96 punktā tiek grozīti šādi:

AG64 Finanšu saistības patiesā vērtība, veicot sākotnējo atzīšanu, parasti ir darījuma cena (t. i., saņemtās atlīdzības patiesā vērtība, sk. arī AG76 punktu un 13. SFPS). Tomēr, ja atlīdzības daļa, kas ir samaksāta vai saņemta par ko citu, nevis finanšu saistību, uzņēmums novērtē finanšu saistības patieso vērtību.

AG80 Tādu atvasinātu finanšu instrumentu patieso vērtību, kuri ir saistīti ar tādu kapitāla instrumentu piegādi un par kuriem norēķinās, piegādājot tādas kapitāla instrumentus, kuru identiskam instrumentam nav kotētas cenas aktīvā tirgū (t. i., pirmā līmeņa datu) (sk. 47. punkta a) apakšpunktu), var ticami novērtēt, ja a) mainīgums pamatotu patiesās vērtības novērtējumu diapazonā attiecībā uz šo instrumentu nav būtisks vai b) dažādu aplēšu iespējamību noteiktā diapazonā var pamatoti novērtēt un izmantot, novērtējot patieso vērtību.

AG81 Ir daudz situāciju, kurās mainīgums pamatotu patiesās vērtības novērtējumu diapazonā attiecībā uz atvasinātiem finanšu instrumentiem, kas ir saistīti ar tādu kapitāla instrumentu piegādi, un par kuriem norēķinu veic, piegādājot tādas kapitāla instrumentus, kuru identiskam instrumentam nav kotētas cenas aktīvā tirgū (t. i., pirmā līmeņa datu) (sk. 47. punkta a) apakšpunktu), var nebūt nozīmīgs. Parasti ir iespējams novērtēt šādu atvasinātu finanšu instrumentu patieso vērtību, kurus uzņēmums ir iegādājies no ārējas puses. Tomēr, ja pamatotu patiesās vērtības novērtējumu diapazons ir liels un dažādo aplēšu iespējamību nevar pamatoti novērtēt, uzņēmumam ir aizliegts instrumentu novērtēt patiesajā vērtībā.

AG96 Atvasināts finanšu instruments, kas ir saistīts ar tādu kapitāla instrumentu piegādi un par ko norēķins jāveic, piegādājot tādus kapitāla instrumentus, kuru identiskam instrumentam nav kotētas cenas aktīvā tirgū (t. i., pirmā līmeņa datu), un kas nav uzskaitīts patiesajā vērtībā, jo tā patieso vērtību citādi nevar ticami novērtēt (sk. 47. punkta a) apakšpunktu), nevar tikt noteikts kā riska ierobežošanas instruments.

9. SFPS. Finanšu instrumenti (izdots 2010. gada oktobrī)

D29 [Nepiemēro attiecībā uz prasībām]

D30 Standarta 3.2.14., 4.3.7. un 5.1.1. punktu groza šādi:

3.2.14. Kad uzņēmums veic lielāka finanšu aktīva iepriekšējās uzskaites vērtības sadali starp daļu, kuras atzīšana tiek turpināta, un daļu, kuras atzīšana tiek pārtraukta, novērtē tās daļas patieso vērtību, kuras atzīšana tiek turpināta. Ja uzņēmums iepriekš pārdevis daļas, kas ir līdzīgas daļai, kuras atzīšana tiek turpināta, vai saistībā ar šādām daļām pastāv citi darījumi tirgū, jaunākās cenas par faktiskajiem darījumiem nodrošina vislabāko aplēsi par daļas patieso vērtību. [...]

4.3.7. Ja uzņēmums nevar ticami novērtēt iegultā atvasinātā finanšu instrumenta patieso vērtību, pamatojoties uz tā nosacījumiem, iegultā atvasinātā finanšu instrumenta patiesā vērtība ir starpība starp hibrīdlīguma patieso vērtību un galvenā līguma patieso vērtību. Ja uzņēmums nevar novērtēt iegultā atvasinātā finanšu instrumenta patieso vērtību, izmantojot šo metodi, piemērojams 4.3.6. punkts, un hibrīdlīgums tiek noteikts patiesajā vērtībā, izmantojot peļņu vai zaudējumus.

5.1.1. **Veicot sākotnējo atzīšanu, uzņēmums novērtē finanšu aktīvu vai finanšu saistību patiesajā vērtībā, kurai — ja finanšu aktīvs vai finanšu saistība netiek vērtēta patiesajā vērtībā, izmantojot peļņu vai zaudējumus, — pieskaita vai no kuras atņem darījuma izmaksas, kuras tieši attiecinā uz finanšu aktīva vai finanšu saistības iegādi vai emisiju.**

D31 Pievieno šādu 5.1.1.A punktu:

5.1.1.A **Tomēr, ja, veicot sākotnējo atzīšanu, finanšu aktīva vai finanšu saistības patiesā vērtība atšķiras no darījuma cenas, uzņēmums piemēro B5.1.2.A punktu.**

D32 Standarta 5.2.1. punktu groza šādi:

5.2.1. **Pēc sākotnējās atzīšanas uzņēmums novērtē finanšu aktīvu atbilstīgi 4.1.1.–4.1.5. punktam patiesajā vērtībā vai amortizētās izmaksās (sk. 9. punktu un 39. SGS AG5–AG8 punktu).**

D33 Virsrakstu pirms 5.4.1. punkta un 5.4.1.–5.4.3. punktu svītro.

D34 Standarta 5.6.2., 7.2.5., 7.2.11. un 7.2.12. punktu groza šādi:

5.6.2. **Ja saskaņā ar 4.4.1. punktu uzņēmums pārklasificē finanšu aktīvu tā, ka tas tiek novērtēts patiesajā vērtībā, aktīva patieso vērtību novērtē pārklasificēšanas datumā. Ikvienu guvumu vai zaudējumu, ko rada starpība starp iepriekšējo uzskaites vērtību un patieso vērtību, atzīst peļņā vai zaudējumos.**

7.2.5. Ja uzņēmums novērtē hibrīdlīgumu patiesajā vērtībā saskaņā ar 4.1.4. vai 4.1.5. punktu, bet hibrīdlīguma patiesā vērtība nav novērtēta salīdzināmos pārskatu periodos, hibrīdlīguma patiesā vērtība salīdzināmos pārskatu periodos ir sastāvdaļa (t. i., galvenā instrumenta, kas nav atvasināts finanšu instruments, un iegultā atvasinātā finanšu instrumenta) patieso vērtību summa katra salīdzināmā pārskata perioda beigās.

7.2.11. Ja uzņēmums iepriekš uzskaitījis ieguldījumu kapitāla instrumentā, kura identiskam instrumentam nav kotētas cenas aktīvā tirgū (t. i., pirmā līmeņa datu) (vai atvasinātā finanšu instrumentā, kas ir saistīts ar šāda kapitāla instrumenta piegādi un par kuru norēķins jāveic, piegādājot šādu kapitāla instrumentu), tā izmaksas saskaņā ar 39. SGS, tas novērtē šādu instrumentu patiesajā vērtībā sākotnējās piemērošanas datumā. [...]

7.2.12. Ja uzņēmums iepriekš uzskaitījis atvasināta finanšu instrumenta saistības, kas ir saistīts ar tāda kapitāla instrumenta piegādi un par kuru norēķins jāveic, piegādājot tādu kapitāla instrumentu, kura identiskam instrumentam nav kotētas cenas aktīvā tirgū (t. i., pirmā līmeņa datu) izmaksās saskaņā ar 39. SGS, tas novērtē šāda atvasināta finanšu instrumenta saistības patiesajā vērtībā sākotnējās piemērošanas datumā. [...]

D35 Pievieno šādu 7.1.3. punktu:

7.1.3. Atbilstīgi 2011. gada maijā izdotajam 13. SFPS „Patiesās vērtības novērtēšana” tiek grozīts 3.2.14., 4.3.7., 5.1.1., 5.2.1., 5.4.1., 5.6.2., 7.2.5., 7.2.11. un 7.2.12. punkts, grozīta termina „patiesā vērtība” definīcija A pielikumā, grozīts B3.2.11., B3.2.17., B5.1.1., B5.2.2., B5.4.8., B5.4.14., B5.4.16., B5.7.20., C3, C11, C26, C28, C30, C49 un C53 punkts, svītrots 5.4.2. un B5.4.1.–B5.4.13. punkts un pievienots 5.1.1.A, B5.1.2.A un B5.2.2.A punkts. Uzņēmums piemēro šos grozījumus, kad tas piemēro 13. SFPS.

D36 Standarta B pielikuma B3.2.11., B3.2.17., B5.1.1. un B5.2.2. punktu groza šādi:

B3.2.11. Novērtējot tās daļas patieso vērtību, kuras atzīšana tiek turpināta, un tās daļas patieso vērtību, kuras atzīšana tiek pārtraukta, lai piemērotu 3.2.13. punktu, uzņēmums piemēro patiesās vērtības novērtēšanas prasības, kas papildus 3.2.14. punktam noteiktas 13. SFPS.

B3.2.17. Šajā punktā ilustrēta pastāvīgas iesaistīšanās metodes piemērošana, kad uzņēmuma pastāvīga iesaistīšanās ir finanšu aktīva daļa.

Pieņem, ka uzņēmumam ir priekšapmaksas aizdevumu portfelis. Aizdevumu patiesā vērtība darījuma datumā ir 10 VV un 100 VV, un pārsnieguma starpības, kas ir 0,5 procenti, patiesā vērtība ir 40 VV.

[...]

Uzņēmums aprēķina guvumus vai zaudējumus no 90 procentu naudas plūsmu pārdošanas. Pieņemot, ka 90 procentu nodotās un 10 procentu saglabātās patiesās vērtības atsevišķās daļas nav pieejamas nodošanas datumā, saskaņā ar 3.2.14. punktu uzņēmums sadala aktīva uzskaites vērtību šādā veidā:

	Patiesā vērtība	Procenti	Sadalītā uzskaites vērtība
Nodotā daļa	9 090	90 %	9 000
Saglabātā daļa	1 010	10 %	1 000
Kopā	10 100		10 000

[...]

B5.2.2. Finanšu instrumenta patiesā vērtība, veicot sākotnējo atzīšanu, parasti ir darījuma cena (t. i., samaksātās vai saņemtās atbildības patiesā vērtība, sk. arī B5.1.2.A punktu un 13. SFPS). Tomēr, ja atbildības daļa samaksāta vai saņemta par ko citu, nevis finanšu instrumentu, uzņēmums novērtē finanšu instrumenta patieso vērtību. Piemēram, ilgtermiņa aizdevuma vai debitoru parāda, kam nav procentu, patieso vērtību var novērtēt kā visu nākotnes naudas ieņēmumu pašreizējo vērtību, ko diskontē, izmantojot dominējošu tirgus procentu likmi (dominējošās tirgus procentu likmes) līdzīgam instrumentam (līdzīgam attiecībā uz valūtu, termiņu, procentu likmes veidu un citiem faktoriem) ar līdzīgu kredītreitingu. Jebkura papildu aizdevuma summa ir izdevums vai ienākuma samazinājums, ja vien tas neatbilst atzīšanai kā kāds cita veida aktīvs.

D37 Pievieno šādu B5.1.2.A un B5.2.2.A punktu:

B5.1.2.A Labākais apliecinājums par finanšu instrumenta patieso vērtību, veicot sākotnējo atzīšanu, parasti ir darījuma cena (t. i., samaksātās vai saņemtās atbildības patiesā vērtība, sk. arī 13. SFPS). Ja uzņēmums nosaka, ka patiesā vērtība, veicot sākotnējo atzīšanu, atšķiras no 5.1.1.A punktā minētās darījuma cenas, uzņēmums uzskaita šādu instrumentu minētajā datumā šādi:

- a) saskaņā ar novērtējumu, kā noteikts 5.1.1. punktā, ja šādu patieso vērtību apliecina identiska aktīva vai saistības kotēta cena aktīvā tirgū (t. i., pirmā līmeņa dati) vai pamatojoties uz vērtēšanas paņēmieni, kurā izmanto tikai atskaites tirgus datus. Starpību starp patieso vērtību, veicot sākotnējo atzīšanu, un darījuma cenu uzņēmums atzīst par guvumiem vai zaudējumiem;
- b) visos citos gadījumos saskaņā ar novērtējumu, kā noteikts 5.1.1. punktā, ko koriģē, lai atliktu starpību starp patieso vērtību, veicot sākotnējo atzīšanu, un darījuma cenu. Pēc sākotnējās atzīšanas uzņēmums atzīst šādu atlikto starpību par guvumiem vai zaudējumiem tikai tiktāl, ciktāl tā rodas no kāda faktora (tostarp laika) pārmaiņām, kuru tirgus dalībnieki ņems vērā, nosakot aktīva vai saistības cenu.

B5.2.2A Finanšu aktīva vai finanšu saistības turpmāka novērtēšana un guvumu un zaudējumu turpmāka atzīšana aprakstīta B5.1.2.A punktā, un tā atbilst šī SFPS prasībām.

D38 Standarta B5.4.1.–B5.4.13. punktu un attiecīgos virsrakstus svītro.

D39 Virsrakstu pirms B5.4.14. punkta un B5.4.14., B5.4.16. un B5.7.20. punktu groza šādi:

Ieguldījumi kapitāla instrumentos (un līgumi par šādiem ieguldījumiem)

B5.4.14. [...] Tā var būt gadījumos, kad pieejamā jaunākā informācija nav pietiekama, lai novērtētu patieso vērtību, vai pastāv plašs iespējamo patiesās vērtības novērtējumu diapazons un izmaksas rāda labāko aplēsi par patieso vērtību šajā diapazonā.

B5.4.16. [...] Ja pastāv šādi nozīmīgi faktori, tie var norādīt, ka izmaksas var nerādīt patieso vērtību. Šādos gadījumos uzņēmums novērtē patieso vērtību.

B5.7.20. Tāpat kā visos patiesās vērtības novērtējumos arī uzņēmuma novērtēšanas metodē, ar kuru tas nosaka to saistības patiesās vērtības pārmaiņas daļu, kuru attiecina uz kredītriska pārmaiņām, pēc iespējas vairāk izmanto svarīgus novērojamos datus un pēc iespējas mazāk izmanto nenovērojamos datus.

D40 Standarta C pielikuma C3 punktā grozījumi 1. SFPS „*Starptautisko finanšu pārskatu standartu pirmā piemērošana*” D15 un D20 punktā tiek grozīti šādi:

D15 Ja pirmreizējs piemērotājs novērtē šādu ieguldījumu izmaksās saskaņā ar 27. SGS, tas savā atsevišķajā atbilstoši SFPS sagatavotajā sākuma finansiālā stāvokļa pārskatā novērtē šo ieguldījumu kā vienu no šādām summām:

[...]

b) domātām izmaksām. Šāda ieguldījuma domātās izmaksas ir tā:

i) patiesā vērtība uzņēmuma pārejas datumā uz SFPS tā atsevišķajos finanšu pārskatos;

[...]

D20 Neskatoties uz 7. un 9. punkta prasībām, uzņēmums drīkst piemērot 9. SFPS B5.1.2.A punkta b) apakšpunkta prasības vienā no šādiem veidiem:

...

D41 Standarta C11 punktā grozījumi 7. SFPS „*Finanšu instrumenti: informācijas atklāšana*” 28. pantā tiek grozīti šādi:

28. Dažos gadījumos uzņēmums neatzīst guvumus vai zaudējumus, veicot finanšu aktīva vai finanšu saistības sākotnējo atzīšanu, jo par patieso vērtību neliecina identiska aktīva vai saistības kotēta cena aktīvā tirgū (t. i., pirmā līmeņa dati) un to nepamato vērtēšanas paņēmieni, kurā izmanto tikai atskaites tirgus datus (sk. 9. SFPS B5.1.2.A punktu). Šādos gadījumos uzņēmums atklāj informāciju pa finanšu aktīva vai finanšu saistības grupām:

- a) grāmatvedības politiku, atzīstot peļņā vai zaudējumos starpību starp patieso vērtību, veicot sākotnējo atzīšanu, un darījuma cenu, lai rādītu tādu faktoru (tostarp laika pārmaiņas, kurus tirgus dalībnieki nems vērā, nosakot aktīva vai saistības cenu (sk. 9. SFPS B5.1.2.A punkta b) apakšpunktu);

[...]

- c) kāpēc uzņēmums secinājis, ka darījuma cena nav labākais patiesās vērtības apliecinājums, tostarp aprakstu par apliecinājumu, kas pamato patieso vērtību.

D42 Standarta C26 punktā grozījumi 28. SGS „Asociētajos uzņēmumos veikto ieguldījumu uzskaitē” 1. punktā tiek grozīti šādi:

1. **Šo standartu piemēro, uzskaitot ieguldījumus asociētajos uzņēmumos. Tomēr tas neattiecas uz ieguldījumiem asociētajos uzņēmumos, kurus tur:**

a) **vai nu riska kapitāla organizācijas;**

b) **vai arī kopējie fondi, kopējo ieguldījumu fondi vai līdzīgi uzņēmumi, ieskaitot ar ieguldījumiem saistītus apdrošināšanas fondus,**

kurus novērtē patiesajā vērtībā, izmantojot peļņu vai zaudējumus, atbilstīgi 9. SFPS „Finanšu instrumenti”. Uzņēmums, kas tur šādus ieguldījumus, atklāj 37. punkta f) apakšpunktā prasīto informāciju.

D43 Standarta C28 punktā grozījumi 31. SGS „Līdzdalība kopuzņēmumos” 1. punktā tiek grozīti šādi:

1. **Šo standartu piemēro, lai uzskaitītu līdzdalību kopuzņēmumos un uzrādītu kopuzņēmuma aktīvus, saistības, ienākumus un uzdevumus kopuzņēmuma dalībnieku un ieguldītāju finanšu pārskatos neatkarīgi no kopuzņēmuma darbības struktūras vai veida. Tomēr tas neattiecas uz kopuzņēmuma dalībnieku līdzdalību kopīgi kontrolētos uzņēmumos, kuru tur:**

a) **vai nu riska kapitāla organizācijas;**

b) **vai arī kopējie fondi, kopējo ieguldījumu fondi vai līdzīgi uzņēmumi, ieskaitot ar ieguldījumiem saistītus apdrošināšanas fondus,**

kurus novērtē patiesajā vērtībā, izmantojot peļņu vai zaudējumus, atbilstīgi 9. SFPS „Finanšu instrumenti”. Kopuzņēmuma dalībnieks, kas tur šādu līdzdalību, atklāj 55. un 56. punktā prasīto informāciju.

D44 Standarta C30 punktā grozījumi 32. SFPS „Finanšu instrumenti: informācijas sniegšana” 23. punktā tiek grozīti šādi:

23. [...] Viens piemērs ir uzņēmuma pienākums saskaņā ar nestandartizētu nākotnes līgumu pirkt tā paša kapitāla instrumentus par naudu. Finanšu saistību sākotnēji atzīst (izpirkšanas summas pašreizējā vērtībā), un tā tiek pārklasificēta no pašu kapitāla. [...]

D45 Standarta C49 punktā grozījumi 2. SFPIK „Kooperatīvo uzņēmumu dalībnieku akcijas un līdzīgi instrumenti” A8 punktā tiek grozīti šādi:

- A8 Dalībnieku akcijas, kuras pārsniedz izpirkšanas aizliegumu, ir finanšu saistības. Kooperatīvais uzņēmums šīs finanšu saistības novērtē patiesajā vērtībā, veicot sākotnējo atzīšanu. Tā kā šīs akcijas ir izpērkamas pēc pieprasījuma, kooperatīvais uzņēmums šādu finanšu saistību patieso vērtību novērtē saskaņā ar 13. SFPS 47. punktu, kurā noteikts: „Patiesā vērtība finanšu saistībai ar pieprasījuma iezīmi (piem., pieprasījuma noguldījumam) nedrīkst būt mazāka par summu, kas jāmaksā pēc pieprasījuma [...]”. Attiecīgi kooperatīvs uzņēmums klasificē finanšu saistībās maksimālās summas, kas jāmaksā pēc pieprasījuma saskaņā ar izpirkšanas nosacījumiem.

D46 Standarta C53 punktā grozījumi 19. SFPIK „Finanšu saistību dzēšana ar kapitāla instrumentiem” 7. punktā tiek grozīti šādi:

7. Ja emitēto kapitāla instrumentu patieso vērtību nevar ticami novērtēt, tad, lai noteiktu dzēstās finanšu saistības patieso vērtību, jāvērtē kapitāla instrumenti. Novērtējot tādas dzēstās finanšu saistības patieso vērtību, kas ietver pieprasījuma iezīmes (piem., pieprasījuma noguldījumu), 13. SFPS 47. punktu nepiemēro.

1. SGS. Finanšu pārskatu sniegšana

D47 Standarta 128. un 133. punktu groza šādi:

128. Standarta 125. punktā nav prasīta informācijas atklāšana par aktīviem un saistībām ar nozīmīgu risku, ka to uzskaites vērtība varētu būtiski mainīties nākamajā finanšu gadā, ja pārskata perioda beigās tos novērtē patiesajā vērtībā, kas balstās uz identisku aktīvu vai saistību kotētām cenām aktīvā tirgū. Šādas patiesās vērtības var būtiski mainīties nākamajā finanšu gadā, bet šādas pārmaiņas neradīsies no pieņēmumiem vai citiem aplēses nenoteiktības avotiem pārskata perioda beigās.
133. Citu SFPS kontekstā tiek pieprasīta dažu pieņēmumu atklāšana, ko citādi pieprasītu saskaņā ar 125. punktu. Piemēram, 37. SGS konkrētos apstākļos pieprasa informācijas atklāšanu par galvenajiem pieņēmumiem attiecībā uz nākotnes notikumiem, kas ietekmē uzkrājumu grupas. Saskaņā ar 13. SFPS „Patiesās vērtības novērtēšana” jāatklāj informācija par nozīmīgiem pieņēmumiem (tostarp vērtēšanas paņēmieni (paņēmieniem) un datiem), kādus uzņēmums izmanto, novērtējot tādu aktīvu un saistību patieso vērtību, kuri tiek uzskaitīti patiesajā vērtībā.

D48 Pievieno šādu 139I punktu:

- 139I Atbilstīgi 2011. gada maijā izdotajam 13. SFPS tiek grozīts 128. un 133. punkts. Uzņēmums piemēro šo grozījumu, kad tas piemēro 13. SFPS.

2. SGS. Krājumi

D49 Standarta 7. punktu groza šādi:

7. Neto pārdošanas vērtība attiecas uz neto summu, ko uzņēmums plāno saņemt, pārdodot krājumus parastā uzņēmējdarbības gaitā. Patiesā vērtība rāda cenu, par kādu tirgus dalībnieki veiktu ierindas darījumu, pārdodot tādus pašus krājumus šādu krājumu galvenajā (vai visizdevīgākajā) tirgū novērtēšanas datumā. Pirmā ir uzņēmumam raksturīga vērtība, otrā tāda nav. Krājumu neto pārdošanas vērtība var nebūt vienāda ar patieso vērtību, no kuras atskaitītas pārdošanas izmaksas.

D50 Pievieno šādu 40C punktu:

- 40C Atbilstīgi 2011. gada maijā izdotajam 13. SFPS tiek grozīta termina „patiesā vērtība” definīcija 6. punktā un 7. punkts. Uzņēmums piemēro šo grozījumu, kad tas piemēro 13. SFPS.

8. SGS. Grāmatvedības politika, izmaiņas grāmatvedības aplēsēs un kļūdas

D51 Standarta 52. punktu groza šādi:

52. Tāpēc, retrospektīvi piemērojot jaunu grāmatvedības politiku vai koriģējot iepriekšējā perioda kļūdu, nepieciešama atsevišķa informācija, kas:
 - a) nodrošina pierādījumus par apstākļiem, kas bija spēkā datumā (datumos), kurā (kuros) notika darījums, cits notikums vai apstākļi;
 - b) būtu pieejama brīdī, kad finanšu pārskati par to iepriekšējo periodu tika apstiprināti publiskošanai,

no citas informācijas. Dažiem aplēšu veidiem (piem., patiesās vērtības novērtējumam, kuram tiek izmantoti svarīgi nenovērojami dati) nav iespējams nošķirt šādus informācijas veidus. Ja retrospektīvai piemērošanai vai retrospektīvai atkārtotai uzrādīšanai nepieciešama nozīmīga aplēse, attiecībā uz kuru ir neiespējami nošķirt šos divus informācijas veidus, nav iespējams retrospektīvi piemērot jauno grāmatvedības politiku vai retrospektīvi koriģēt iepriekšējā perioda kļūdu.

D52 Pievieno šādu 54C punktu:

- 54C Atbilstīgi 2011. gada maijā izdotajam 13. SFPS „Patiesās vērtības novērtēšana” tiek grozīts 52. punkts. Uzņēmums piemēro šo grozījumu, kad tas piemēro 13. SFPS.

10. SGS. Notikumi pēc pārskata perioda beigām

D53 Standarta 11. punktu groza šādi:

11. Nekorīģējošs notikums pēc pārskata perioda beigām ir, piemēram, ieguldījumu tirgus vērtības samazinājums starp pārskata perioda beigām un datumu, kad finanšu pārskatus apstiprina publiskošanai. Patiesās vērtības samazinājums parasti nav saistīts ar ieguldījumu stāvokli pārskata perioda beigās, bet atspoguļo apstākļus, kas ir radušies vēlāk. [...]

D54 Pievieno šādu 23A punktu:

- 23A Atbilstīgi 2011. gada maijā izdotajam 13. SFPS tiek grozīts 11. punkts. Uzņēmums piemēro šo grozījumu, kad tas piemēro 13. SFPS.

16. SGS. Pamatlīdzekļi

D55 Standarta 26. punktu groza šādi:

26. Aktīva patieso vērtību var ticami novērtēt, ja a) mainīgums pamatotu patiesās vērtības novērtējumu diapazonā attiecībā uz konkrēto aktīvu nav būtisks vai b) dažādu aplēšu iespējamību noteiktā diapazonā var pamatoti novērtēt un izmantot, novērtējot patieso vērtību. Ja uzņēmums spēj pamatoti novērtēt saņemtā vai nodotā aktīva patieso vērtību, tad nodotā aktīva patieso vērtību izmanto, lai novērtētu saņemtā aktīva izmaksas, ja vien saņemtā aktīva patiesā vērtība nav skaidrāk redzama.

D56 Standarta 32. un 33. punktu svīturo.

D57 Standarta 35. un 77. punktu groza šādi:

35. Ja pamatlīdzekļu posteni novērtē atkārtoti, uzkrāto nolietojumu atkārtotas novērtēšanas datumā traktē vienā no šādiem veidiem:

- a) atkārtoti uzrāda proporcionāli aktīva bruto uzskaites vērtības izmaiņām tā, lai aktīva uzskaites vērtība pēc atkārtotas novērtēšanas būtu vienāda ar tā atkārtoti novērtēto summu.

Šo metodi bieži lieto, ja aktīvu atkārtoti novērtē, piemērojot indeksu, lai noteiktu tā aizstāšanas izmaksas (sk. 13. SFPS).

[...]

77. Ja pamatlīdzekļu posteni uzrāda atkārtoti novērtētās summās, papildus 13. SFPS prasītajai informācijai atklāj arī šādu informāciju:

[...]

c) [svīturo]

d) [svīturo]

[...]

D58 Pievieno šādu 81F punktu:

- 81F Atbilstīgi 2011. gada maijā izdotajam 13. SFPS tiek grozīta termina „patiesā vērtība” definīcija 6. punktā un 26., 35. un 77. punkts un svītrots 32. un 33. punkts. Uzņēmums piemēro šo grozījumu, kad tas piemēro 13. SFPS.

17. SGS. *Noma*

D59 Pievieno šādu 6A punktu:

- 6A 17. SGS termina „patiesā vērtība” izmantošana dažos aspektos atšķiras no termina „patiesā vērtība” definīcijas 13. SFPS „*Patiesās vērtības novērtēšana*”. Tāpēc, piemērojot 17. SGS, uzņēmums novērtē patieso vērtību atbilstīgi 17. SGS, nevis 13. SFPS.

18. SGS. *Ieņēmumi*

D60 Pievieno šādu 42. punktu:

42. Atbilstīgi 2011. gada maijā izdotajam 13. SFPS tiek grozīta termina „patiesā vērtība” definīcija 7. punktā. Uzņēmums piemēro šo grozījumu, kad tas piemēro 13. SFPS.

19. SGS. *Darbinieku pabalsti*

D61 [Nepiemēro attiecībā uz prasībām]

D62 Standarta 50. un 102. punktu groza šādi:

50. Noteiktu pabalstu plānu uzskaitē uzņēmumā sastāv no šādiem posmiem:
- [...]
- c) jebkuru plāna aktīvu patiesās vērtības novērtēšana (sk. 102.–104. punktu);
- [...]
102. Jebkuru plāna aktīvu patieso vērtību atskaita, nosakot summu, kuru finansiālā stāvokļa pārskatā atzīst atbilstīgi 54. punktam.

D63 Pievieno šādu 162. punktu:

162. Atbilstīgi 2011. gada maijā izdotajam 13. SFPS tiek grozīta termina „patiesā vērtība” definīcija 7. punktā un 50. un 102. punkts. Uzņēmums piemēro šo grozījumu, kad tas piemēro 13. SFPS.

20. SGS. *Valsts dotāciju uzskaitē un informācijas atklāšana par valsts palīdzību*

D64 Pievieno šādu 45. punktu:

45. Atbilstīgi 2011. gada maijā izdotajam 13. SFPS tiek grozīta termina „patiesā vērtība” definīcija 3. punktā. Uzņēmums piemēro šo grozījumu, kad tas piemēro 13. SFPS.

21. SGS. *Ārvalstu valūtas kursu izmaiņu ietekme*

D65 Standarta 23. punktu groza šādi:

23. **Katra pārskata perioda beigās:**
- [...]
- c) **nemonetārie posteņi, kuri novērtēti patiesajā vērtībā ārvalstu valūtā, jāpārreķina, izmantojot tā datuma valūtas kursu, kurā tika novērtēta patiesā vērtība; [...]**

D66 Pievieno šādu 60G punktu:

60G Atbilstīgi 2011. gada maijā izdotajam 13. SFPS tiek grozīta termina „patiesā vērtība” definīcija 8. punktā un 23. punkts. Uzņēmums piemēro šo grozījumu, kad tas piemēro 13. SFPS.

28. SGS. Asociētajos uzņēmumos veikto ieguldījumu uzskaitē (grozīts 2009. gada oktobrī)

D67 Standarta 1. un 37. punktu groza šādi:

1. Šo standartu piemēro, uzskaitot ieguldījumus asociētajos uzņēmumos. Tomēr tas neattiecas uz ieguldījumiem asociētajos uzņēmumos, kurus tur:

- a) vai nu riska kapitāla organizācijas;
- b) vai arī kopējie fondi, kopējo ieguldījumu fondi vai līdzīgi uzņēmumi, ieskaitot ar ieguldījumiem saistītus apdrošināšanas fondus,

kuri, veicot sākotnējo atzīšanu, tiek noteikti patiesajā vērtībā, izmantojot peļņu vai zaudējumus, vai tiek klasificēti kā turēti tirdzniecībai un uzskaitīti saskaņā ar 39. SGS „Finanšu instrumenti: atzīšana un novērtēšana”. Attiecībā uz šādiem ieguldījumiem uzņēmums atzīst patiesās vērtības pārmaiņas peļņā vai zaudējumos periodā, kurā notikusi pārmaiņa. Uzņēmums, kas tur šādus ieguldījumus, atklāj 37. punkta f) apakšpunktā prasīto informāciju.

37. Jāatklāj šāda informācija:

- a) tādu ieguldījumu asociētajos uzņēmumos patiesā vērtība, kuriem ir kotētas tirgus cenas;

[...]

D68 Pievieno šādu 41G punktu:

41G Atbilstīgi 2011. gada maijā izdotajam 13. SFPS tiek grozīts 1. un 37. punkts. Uzņēmums piemēro šo grozījumu, kad tas piemēro 13. SFPS.

31. SGS. Līdzdalība kopuzņēmumos (grozīts 2009. gada oktobrī)

D69 Standarta 1. punktu groza šādi:

1. Šo standartu piemēro, lai uzskaitītu līdzdalību kopuzņēmumos un uzrādītu kopuzņēmuma aktīvus, saistības, ienākumus un uzdevumus kopuzņēmuma dalībnieku un ieguldītāju finanšu pārskatos neatkarīgi no kopuzņēmuma darbības struktūras vai veida. Tomēr tas neattiecas uz kopuzņēmuma dalībnieku līdzdalību kopīgi kontrolētos uzņēmumos, kuru tur:

- a) vai nu riska kapitāla organizācijas;
- b) vai arī kopējie fondi, kopējo ieguldījumu fondi vai līdzīgi uzņēmumi, ieskaitot ar ieguldījumiem saistītus apdrošināšanas fondus,

kuri, veicot sākotnējo atzīšanu, tiek noteikti patiesajā vērtībā, izmantojot peļņu vai zaudējumus, vai tiek klasificēti kā turēti tirdzniecībai un uzskaitīti saskaņā ar 39. SGS „Finanšu instrumenti: atzīšana un novērtēšana”. Attiecībā uz šādiem ieguldījumiem uzņēmums atzīst patiesās vērtības pārmaiņas peļņā vai zaudējumos periodā, kurā notikusi pārmaiņa. Kopuzņēmuma dalībnieks, kas tur šādu līdzdalību, atklāj 55. un 56. punktā prasīto informāciju.

D70 Pievieno šādu 58F punktu:

58F Atbilstīgi 2011. gada maijā izdotajam 13. SFPS „Patiesās vērtības novērtēšana” tiek grozīts 1. punkts. Uzņēmums piemēro šo grozījumu, kad tas piemēro 13. SFPS.

32. SGS. Finanšu instrumenti: informācijas sniegšana (grozīts 2010. gada septembrī)

D71 Standarta 23. punktu groza šādi:

23. [...] Finanšu saistību sākotnēji atzīst (izpirkšanas summas pašreizējā vērtībā), un tā tiek pārklasificēta no pašu kapitāla. [...]

D72 Pievieno šādu 97J punktu:

- 97J Atbilstīgi 2011. gada maijā izdotajam 13. SFPS tiek grozīta termina „patiesā vērtība” definīcija 11. punktā un 23. un AG31 punkts. Uzņēmums piemēro šos grozījumus, kad tas piemēro 13. SFPS.

D73 Sadaļā „Piemērošanas norādījumi” AG31 punktu groza šādi:

- AG31 Saliktā finanšu instrumenta parastā forma ir parāda instruments ar iegultu konvertācijas iespēju, piemēram, obligācija, kas ir konvertējama parastās emitenta akcijās, un bez jebkādam citam iegulta atvasināta finanšu instrumenta īpašībām. 28. punkts pieprasa, lai šāda finanšu instrumenta emitents saistību sastāvdaļu un pašu kapitāla sastāvdaļu uzrādītu finansiālā stāvokļa pārskatā atsevišķi šādi:

[...]

- b) kapitāla instruments ir iegulta iespēja konvertēt saistības emitenta pašu kapitālā. Veicot sākotnējo atzīšanu, šim iespējas līgumam ir vērtība, pat ja tā ir negatīva patiesā vērtība.

33. SGS. Peļņa par akciju

D74 Standarta 8. un 47A punktu groza šādi:

8. 32. SGS „Finanšu instrumenti: informācijas sniegšana” definētie termini šajā standartā tiek lietoti 32. SGS 11. punktā dotajās nozīmēs, ja nav norādīts citādi. 32. SGS definē finanšu instrumentu, finanšu aktīvu, finanšu saistību un kapitāla instrumentu un sniedz norādījumus par šo definīciju piemērošanu. 13. SFPS „Patiesās vērtības novērtēšana” definēts termins „patiesā vērtība” un noteiktas prasības šīs definīcijas piemērošanai.

- 47A Akciju iespējas līgumiem un citiem vienošanās dokumentiem par maksājumiem ar akcijām, uz kurām attiecas 2. SFPS „Maksājumi ar akcijām”, 46. punktā minētajā emisijas cenā un 47. punktā minētajā izmantošanas cenā ietver tādu preču vai pakalpojumu patieso vērtību (kas novērtēta saskaņā ar 2. SFPS), kurus uzņēmumam nākotnē piegādās saskaņā ar akcijas iespējas līgumu vai citu vienošanos par maksājumu ar akcijām.

D75 Pievieno šādu 74C punktu:

- 74C Atbilstīgi 2011. gada maijā izdotajam 13. SFPS tiek grozīts 8., 47A un A2 punkts. Uzņēmums piemēro šos grozījumus, kad tas piemēro 13. SFPS.

D76 Standarta A pielikumā A2 punktu groza šādi:

- A2 Parasto akciju emisija potenciālo parasto akciju izmantošanas vai konvertēšanas brīdī parasti nerada prēmijas elementu. Tas ir tādēļ, ka potenciālās parastās akcijas parasti tiek emitētas patiesajā vērtībā, un rezultātā proporcionāli mainās uzņēmumam pieejamie resursi. Tomēr tiesību emisijā izmantošanas cena bieži ir zemāka par akciju patieso vērtību. Teorētisko akcijas patieso vērtību pēc tiesību izmantošanas aprēķina, saskaitot akciju kopējo patieso vērtību tieši pirms tiesību izmantošanas un ieņēmumus no tiesību izmantošanas, un dalot ar apgrozībā esošo akciju skaitu pēc tiesību izmantošanas. Ja tiesības un akcijas tiks tirgotas atsevišķi pirms izmantošanas datuma, patieso vērtību novērtē tās pēdējās dienas beigās, kurā akcijas tiek tirgotas kopā ar tiesībām.

34. SGS. Starpperioda finanšu pārskatu sniegšana (grozīts 2010. gada maijā)

D77 [Nepiemēro attiecībā uz prasībām]

D78 Pievieno šādu 16A punkta j) apakšpunktu:

- 16A **Papildus informācijas atklāšanai par būtiskiem notikumiem un darījumiem saskaņā ar 15.-15C punktu uzņēmums starpperioda finanšu pārskatu piezīmēs iekļauj turpmāk minēto informāciju, ja šī informācija starpperioda finanšu pārskatā nav ietverta citur. Informācija parasti jāsniedz, pamatojoties uz datiem par finanšu gadu no tā sākuma līdz konkrētajam datumam.**

[...]

- j) attiecībā uz finanšu instrumentiem informācija par patieso vērtību jāatklāj atbilstīgi 13. SFPS „Patiesās vērtības novērtēšana” 91.–93. punkta h) apakšpunkta, 94.–96., 98. un 99. punkta prasībām un 7. SFPS „Finanšu instrumenti: informācijas atklāšana” 25., 26. un 28.–30. punkta prasībām.**

D79 Pievieno šādu 50. punktu:

50. Atbilstīgi 2011. gada maijā izdotajam 13. SFPS tiek pievienots 16A punkta j) apakšpunkts. Uzņēmums piemēro šo grozījumu, kad tas piemēro 13. SFPS.

36. SGS. Aktīvu vērtības samazināšanās

D80 Standarta 5. punktu groza šādi:

5. Šis standarts neattiecas uz finanšu aktīviem 39. SGS darbības jomā, ieguldījumu īpašumu, kas novērtēts patiesajā vērtībā 40. SGS darbības jomā vai bioloģiskajiem aktīviem, kas saistīti ar lauksaimniecisko darbību un novērtēti patiesajā vērtībā, no kuras atskaitītas pārdošanas izmaksas, 41. SGS darbības jomā. Tomēr šis standarts attiecas uz aktīviem, kas uzskaitīti atkārtoti novērtētajā summā (t. i., patiesajā vērtībā atkārtotās novērtēšanas datumā, no kuras atskaitīts turpmāk uzkrāts nolietojums un turpmāk uzkrāti zaudējumi par vērtības samazināšanos) atbilstīgi citiem SFPS, piem., atkārtotas novērtēšanas modeli 16. SGS „Pamatlīdzekļi” un 38. SGS „Nemateriālie aktīvi”. Vienīgā starpība starp aktīva patieso vērtību un patieso vērtību, no kuras atskaitītas atsavināšanas izmaksas, ir uz aktīva atsavināšanu attiecināmās tiesās papildizmaksas.

- a) i) ja atsavināšanas izmaksas ir nenozīmīgas, atkārtoti novērtētā aktīva atgūstamā summa noteikti ir tuva atkārtoti novērtētajai summai vai lielāka par to. Tādā gadījumā pēc tam, kad ir piemērotas atkārtotas novērtēšanas prasības, ir maz ticams, ka atkārtoti novērtētā aktīva vērtība ir samazinājusies, un atgūstamā summa nav jāaplēš;

ii) [svīturo]

- b) [svīturo]

- c) Ja atsavināšanas izmaksas ir nenozīmīgas, patiesā vērtība, no kuras atskaitītas atsavināšanas izmaksas, noteikti ir mazāka par patieso vērtību. Tādējādi atkārtoti novērtētā aktīva vērtība tiks samazināta, ja tā vērtība izmantošanas laikā ir mazāka par atkārtoti novērtēto summu. Tādā gadījumā pēc tam, kad ir piemērotas atkārtotas novērtēšanas prasības, uzņēmums piemēro šo standartu, lai noteiktu, vai aktīva vērtība var būt samazinājusies.

D81 Standarta 6. punktu groza šādi (atbilstīgi termina „patiesā vērtība, no kuras atskaitītas pārdošanas izmaksas” definīcijas grozījumam visas atsaucis uz terminu „patiesā vērtība, no kuras atskaitītas pārdošanas izmaksas” 36. SGS tiek aizstātas ar terminu „patiesā vērtība, no kuras atskaitītas atsavināšanas izmaksas”):

6. Šajā standartā lietoto terminu nozīme ir šāda:

[svīturo]

a) [svītro]

b) [svītro]

c) [svītro]

Patiesā vērtība ir cena, kādu saņemtu, pārdodot aktīvu, vai maksātu, nododot saistību, ierindas darījumā starp tirgus dalībniekiem novērtēšanas datumā. (Sk. 13. SFPS „Patiesās vērtības novērtēšana”.)

D82 Standarta 12., 20. un 22. punktu groza šādi:

12. **Novērtējot, vai pastāv kādas norādes par aktīva vērtības iespējamo samazināšanos, uzņēmums apsver vismaz šādas norādes:**

Ārējie informācijas avoti

a) **pastāv novērojamas norādes, ka, laikam ejot vai parastas lietošanas dēļ, aktīva tirgus vērtība perioda laikā samazinājusies daudz būtiskāk nekā varēja plānot;**

[...]

20. Patieso vērtību, no kuras atskaitītas atsavināšanas izmaksas, var noteikt arī tad, ja identiskam aktīvam nav kotētas cenas aktīvā tirgū. Tomēr dažreiz nebūs iespējams novērtēt patieso vērtību, no kuras atskaitītas atsavināšanas izmaksas, jo nav pamata, lai ticami aplēstu cenu, par kādu ierindas darījums, kas ir aktīva pārdošana, tiktu veikts starp tirgus dalībniekiem novērtēšanas datumā esošajos tirgus apstākļos. Šādā gadījumā uzņēmums var izmantot aktīva lietošanas vērtību kā tā atgūstamo summu.

22. Atgūstamo summu nosaka atsevišķam aktīvam [...], ja vien nav tā, ka:

[...]

b) aktīva lietošanas vērtība ir lēšama tuvu tā patiesajai vērtībai, no kuras atskaitītas atsavināšanas izmaksas, un var novērtēt patieso vērtību, no kuras atskaitītas atsavināšanas izmaksas;

D83 Standarta 25.–27. punktu svītro.

D84 Standarta 28. punktu groza šādi:

28. Atsavināšanas izmaksas, kas nav izmaksas, kuras jau ir atzītas par saistībām, atskaita, novērtējot patieso vērtību, no kuras atskaitītas atsavināšanas izmaksas. Šīs izmaksas ir, piemēram, [...]

D85 Pievieno šādu 53A punktu:

53A Patiesā vērtība atšķiras no aktīva lietošanas vērtības. Patiesā vērtība rāda tirgus dalībnieku izmantotos pieņēmumus, nosakot aktīva cenu. Savukārt lietošanas vērtība rāda tādu faktoru ietekmi, kuri ir raksturīgi uzņēmumam un kurus nepiemēro uzņēmumiem kopumā. Piemēram, patiesā vērtība nerāda nevienu no šādiem faktoriem, ja tie nav vispārīgi pieejami tirgus dalībniekiem:

a) papildvērtību, ko iegūst, grupējot aktīvus (piem., veidojot portfeli, kurā ir ieguldījumu īpašumi dažādās vietās);

b) sinerģiju starp novērtējamiem un citiem aktīviem;

- c) juridiskas tiesības vai juridiskus ierobežojumus, kas raksturīgi tikai kārtējam aktīva īpašniekam;
- d) nodokļu atvieglojumus vai nodokļu slogus, kas raksturīgi kārtējam aktīva īpašniekam.

D86 Standarta 78., 105., 111., 130. un 134. punktu groza šādi:

78. Lai noteiktu naudu ienesošās vienības atgūstamo summu, var būt nepieciešams ņemt vērā dažas atzītās saistības. Tas var notikt gadījumā, ja, atsavinot naudu ienesošo vienību, ir nepieciešams, lai pircējs pārņemtu saistību. Tādā gadījumā naudu ienesošās vienības patiesā vērtība, no kuras atskaitītas atsavināšanas izmaksas (vai aplēstā naudas plūsma, kas rodas, galīgi atsavinot aktīvu), ir cena, par kādu pārdos naudu ienesošās vienības aktīvus kopā ar saistību, no kuras atskaitītas atsavināšanas izmaksas. Lai pienācīgi salīdzinātu naudu ienesošās vienības uzskaites vērtību un tās atgūstamo summu, nosakot naudu ienesošās vienības lietošanas vērtību un uzskaites vērtību, atskaita saistību uzskaites vērtību.
105. **Sadalot zaudējumus no vērtības samazināšanās saskaņā ar 104. punktu, uzņēmums nedrīkst samazināt aktīva uzskaites vērtību, lai tā būtu mazāka par kādu no šādiem lielumiem, atkarībā no tā, kurš no tiem ir lielāks:**
- a) patieso vērtību, no kuras atskaitītas atsavināšanas izmaksas (ja tās var novērtēt);
- [...]
111. **Novērtējot, vai nav kādu norāžu, ka zaudējumi no vērtības samazināšanās, kas iepriekšējos periodos atzīti aktīvam, kas nav nemateriālā vērtība, varētu vairs nepastāvēt vai varētu būt samazinājušies, uzņēmums apsver vismaz šādas norādes:**
- Ārējie informācijas avoti
- a) pastāv novērojamas norādes, ka attiecīgajā periodā aktīva ~~tirgus~~ vērtība ir būtiski palielinājusies;
- [...]
130. **Par katru būtisku zaudējumu no vērtības samazināšanās, kas atzīts vai apvērsts perioda laikā atsevišķam aktīvam, tostarp nemateriālajai vērtībai, vai naudu ienesošai vienībai uzņēmums atklāj šādu informāciju:**
- [...]
- f) ja atgūstamā summa ir patiesā vērtība, no kuras atskaitītas atsavināšanas izmaksas, uz kādas bāzes tika novērtēta patiesā vērtība, no kuras atskaitītas atsavināšanas izmaksas (piem., vai patiesā vērtība tika novērtēta, atsaucoties uz identiska aktīva kotētu cenu aktīvā tirgū). Uzņēmumam nav jāatklāj 13. SFPS prasītā informācija;
134. **Uzņēmumam jāatklāj informācija, kas norādīta a)–f) apakšpunktā, par katru naudu ienesošo vienību (vienību grupu), kuras nemateriālās vērtības vai nemateriālo aktīvu ar nenoteiktu lietošanas laiku uzskaites vērtība, kas attiecināta uz šo vienību (vienību grupu), ir ievērojama salīdzinājumā ar uzņēmuma kopējo nemateriālās vērtības vai nemateriālo aktīvu ar nenoteiktu lietošanas laiku uzskaites vērtību:**
- [...]
- c) vienības (vienību grupas) atgūstamā summa un bāze, saskaņā ar kuru vienības (vienību grupas) atgūstamā summa noteikta (t. i., lietošanas vērtība vai patiesā vērtība, no kuras atskaitītas atsavināšanas izmaksas);
 - d) ja vienības (vienību grupas) atgūstamā summa pamatojas uz lietošanas vērtību:
 - i) katrs galvenais pieņēmums, uz kura vadība balsta naudas plūsmas prognozes par periodu, kas ietverts jaunākajos budžetos/prognozēs. Galvenie pieņēmumi ir tādi pieņēmumi, attiecībā uz kuriem vienības (vienību grupas) atgūstamā summa ir visjutīgākā;
- [...]

e) ja vienības (vienību grupas) atgūstamā summa pamatojas uz patieso vērtību, no kuras atskaitītas atsavināšanas izmaksas, vērtēšanas paņēmieni (paņēmieni), ko izmanto patiesās vērtības, no kuras atskaitītas atsavināšanas izmaksas, novērtēšanai. Uzņēmumam nav jāatklāj 13. SFPS prasītā informācija. Ja patieso vērtību, no kuras atskaitītas atsavināšanas izmaksas, nenovērtē, izmantojot identiskas vienības (vienību grupas) kotētu cenu, uzņēmums atklāj šādu informāciju:

i) katru galveno pieņēmumu, uz kura vadība balsta savu novērtējumu par patieso vērtību, no kuras atskaitītas atsavināšanas izmaksas. Galvenie pieņēmumi ir tādi pieņēmumi, attiecībā uz kuriem vienības (vienību grupas) atgūstamā summa ir visjutīgākā;

[...]

iiA) patiesās vērtības hierarhijas līmeni (sk. 13. SFPS), kurā iedalīts patiesās vērtības novērtējums kopumā (neņemot vērā novērojams „atsavināšanas izmaksas”);

iiB) vai ir mainīts vērtēšanas paņēmieni, šādas pārmaiņas un to iemesls (iemesli).

Ja patieso vērtību, no kuras atskaitītas atsavināšanas izmaksas, novērtē, izmantojot diskontētās naudas plūsmas prognozes, uzņēmums atklāj šādu informāciju:

iii) periodu, kurā vadība ir prognozējusi naudas plūsmas;

iv) pieauguma likmi, kas izmantota naudas plūsmas prognožu ekstrapolācijai;

v) diskonta likmi (likmes), kas izmantota (izmantotas) naudas plūsmas prognozēs.

[...]

D87 Pievieno šādu 140I punktu:

140I Atbilstīgi 2011. gada maijā izdotajam 13. SFPS grozīts 5., 6., 12., 20., 78., 105., 111., 130. un 134. punkts, svītrots 25.–27. punkts un pievienots 25A un 53A punkts. Uzņēmums piemēro šos grozījumus, kad tas piemēro 13. SFPS.

38. SGS. Nemateriālie aktīvi

D88 Standarta 8. punktu groza šādi:

8. Šajā standartā lietoto terminu nozīme ir šāda:

[svītrot]

a) [svītrot]

b) [svītrot]

c) [svītrot]

[...]

Patiesā vērtība ir cena, kādu saņems, pārdodot aktīvu, vai maksās, nododot saistību, ierindas darījumā starp tirgus dalībniekiem novērtēšanas datumā. (Sk. 13. SFPS „Patiesās vērtības novērtēšana”).

D89 Standarta 33. punktu groza šādi:

33. Saskaņā ar 3. SFPS „Uzņēmējdarbības apvienošana”, ja nemateriālais aktīvs ir iegādāts uzņēmējdarbības apvienošanā, šī nemateriālā aktīva izmaksas ir tā patiesā vērtība iegādes datumā. Nemateriālā aktīva patiesā vērtība atspoguļos tirgus dalībnieku prognozes iegādes datumā par iespējamību, ka aktīvā ietvertie plānotie nākotnes saimnieciskie labumi ieplūdis uzņēmumā. [...]

D90 Virsrakstu pirms 35. punkta groza šādi:

Uzņēmējdarbības apvienošanā iegādāts nemateriālais aktīvs

D91 Standarta 39.–41. punktu svītro.

D92 Standarta 47., 50., 75., 78., 82., 84. un 100. punktu groza šādi:

47. 21. punkta b) apakšpunkts nosaka, ka nemateriāla aktīva atzīšanas nosacījums ir tāds, ka aktīva izmaksas var ticami novērtēt. Nemateriāla aktīva patieso vērtību var ticami novērtēt, ja a) mainīgums pamatotu patiesās vērtības aplēšu diapazonā attiecībā uz konkrēto aktīvu nav būtisks vai b) dažādu aplēšu iespējamību noteiktā diapazonā var pamatoti novērtēt un izmantot, novērtējot patieso vērtību. Ja uzņēmums spēj pamatoti novērtēt saņemtā vai nodotā aktīva patieso vērtību, tad nodotā aktīva patieso vērtību izmanto, lai novērtētu saņemtā aktīva izmaksas, ja vien saņemtā aktīva patiesā vērtība nav skaidrāk redzama.

50. Atšķirības starp uzņēmuma patieso vērtību un tā identificējamo neto aktīvu uzskaites vērtību jebkurā laikā var norādīt uz daudziem faktoriem, kas ietekmē uzņēmuma patieso vērtību. Tomēr šādas atšķirības nerāda uzņēmuma kontrolēta nemateriāla aktīva izmaksas.

75. **[...] Lai veiktu atkārtotu novērtēšanu saskaņā ar šo standartu, patieso vērtību novērtē, ņemot vērā aktīvo tirgu. [...]**

78. Situācija, kad nemateriālam aktīvam pastāvētu aktīvs tirgus, ir neparasta, lai gan tā var notikt. [...]

82. **Ja atkārtoti novērtēta nemateriāla aktīva patieso vērtību vairs nevar noteikt, ņemot vērā aktīvo tirgu, aktīva uzskaites vērtība ir tā atkārtoti novērtētā summa pēdējās atkārtotās novērtēšanas datumā, ņemot vērā aktīvo tirgu, no kuras atskaitīta turpmāk uzkrātā amortizācija un turpmāk uzkrātie zaudējumi no vērtības samazināšanās.**

84. Ja aktīva patieso vērtību var novērtēt, ņemot vērā aktīvo tirgu turpmākā novērtēšanas datumā, sākot no šā datuma, piemēro atkārtotas novērtēšanas modeli.

100. **Pieņem, ka nemateriālā aktīva ar noteiktu izmantošanas laiku atlikusī vērtība ir nulle, ja vien:**

[...]

b) šādam aktīvam nepastāv aktīvs tirgus (kā definēts 13. SFPS) un:

[...]

D93 Standarta 124. punktu groza šādi:

124. **Ja nemateriālie aktīvi ir uzskaitīti atkārtoti novērtētās summās, uzņēmumam jāatklāj šāda informācija:**

a) **katrai nemateriālo aktīvu grupai:**

[...]

iii) **uzskaites vērtība [...], izmantojot 74. punktā noteikto izmaksu modeli;**

b) **atkārtotas novērtēšanas rezerves summa [...] akcionāriem;**

c) **[svītro]**

D94 Standarta 130E punktu svītro.

D95 Pievieno šādu 130G punktu:

130G Atbilstīgi 2011. gada maijā izdotajam 13. SFPS grozīts 8., 33., 47., 50., 75., 78., 82., 84., 100. un 124. punkts, svītrots 39.–41. un 130E punkts. Uzņēmums piemēro šos grozījumus, kad tas piemēro 13. SFPS.

39. SGS. Finanšu instrumenti: atzīšana un novērtēšana (grozīts 2009. gada oktobrī)

D96 [Nepiemēro attiecībā uz prasībām]

D97 Standarta 9. punktu groza šādi:

9. Šajā standartā lietoto terminu nozīme ir šāda:

[...]

Jāatzīmē, ka 13. SFPS „Patiesās vērtības novērtēšana” noteiktas prasības patiesās vērtības novērtēšanai vai nu noteiktam vai citādam finanšu aktīvam vai finanšu saistībai vai finanšu aktīvam vai finanšu saistībai, kuras patiesā vērtība tiek atklāta.

[...]

Patiesā vērtība ir cena, kādu saņems, pārdodot aktīvu, vai maksās, nododot saistību, ierindas darījumā starp tirgus dalībniekiem novērtēšanas datumā. (Sk. 13. SFPS.)

[...]

Zemsvītras piezīmi termina „patiesā vērtība” definīcijai svītro.

D98 Standarta 13. un 28. punktu groza šādi:

13. Ja uzņēmums nevar ticami novērtēt iegultā atvasinātā finanšu instrumenta patieso vērtību, pamatojoties uz tā nosacījumiem (piem., tādēļ, ka iegultā atvasinātā finanšu instrumenta pamatā ir kapitāla instruments, kura identiskam instrumentam nav kotētas cenas aktīvā tirgū (t. i., pirmā līmeņa datu)), iegultā atvasinātā finanšu instrumenta patiesā vērtība ir starpība starp hibrīda (saliktā) instrumenta patieso vērtību un galvenā līguma patieso vērtību. Ja uzņēmums nevar noteikt iegultā atvasinātā finanšu instrumenta patieso vērtību, izmantojot šo metodi, piemērojams 12. punkts, un hibrīda (saliktais) instruments tiek noteikts patiesajā vērtībā, izmantojot peļņu vai zaudējumus.

28. Kad uzņēmums veic lielāka finanšu aktīva iepriekšējās uzskaites vērtības sadali starp daļu, kuras atzīšana tiek turpināta, un daļu, kuras atzīšana tiek pārtraukta, novērtē tās daļas patieso vērtību, kuras atzīšana tiek turpināta. [...]

D99 Pievieno šādu 43A punktu:

43A **Tomēr, ja, veicot sākotnējo atzīšanu, finanšu aktīva vai finanšu saistības patiesā vērtība atšķiras no darījuma cenas, uzņēmums piemēro AG76 punktu.**

D100 Standarta 47. punktu groza šādi:

47. **Pēc sākotnējās atzīšanas uzņēmums novērtē visas finanšu saistības amortizētās izmaksās, izmantojot faktiskās procentu likmes metodi, izņemot šādos gadījumos:**

a) **finanšu saistības patiesajā vērtībā, izmantojot peļņu vai zaudējumus. Šādas saistības, ieskaitot atvasinātus finanšu instrumentus, kas ir saistības, novērtē patiesajā vērtībā, izņemot atvasinātu finanšu saistību, kura ir saistīta ar tāda kapitāla instrumenta piegādi un par ko norēķinu veic, piegādājot tādu kapitāla instrumentu, kura identiskam instrumentam nav kotētas cenas aktīvā tirgū (pirmā līmeņa datu), kuras patieso vērtību citādi nevar ticami novērtēt un kuru novērtē izmaksās.**

[...]

D101 Standarta 48.–49. punktu svītro.

D102 Standarta 88. punktu groza šādi:

88. **Riska ierobežošanas attiecības var uzskaitīt kā riska ierobežošanu saskaņā ar 89.–102. punktu tikai un vienīgi tad, ja tiek izpildīti visi turpmāk minētie nosacījumi:**

[...]

- d) **riska ierobežošanas efektivitāti var ticami novērtēt, t. i., ticami var novērtēt posteņa, kura risks tiek ierobežots, patieso vērtību vai naudas plūsmas, kuras attiecināmas uz ierobežoto risku, un riska ierobežošanas instrumenta patieso vērtību;**

[...]

D103 Pievieno šādu 103Q punktu:

- 103Q Atbilstīgi 2011. gada maijā izdotajam 13. SFPS groza 9., 13., 28., 47., 88., AG46, AG52, AG64, AG76, AG76A, AG80, AG81 un AG96 punktu, pievieno 43A punktu un svītro 48.–49., AG69–AG75, AG77–AG79 un AG82 punktu. Uzņēmums piemēro šos grozījumus, kad tas piemēro 13. SFPS.

D104 Standarta A pielikumā AG46 un AG52 punktu groza šādi:

- AG46 Novērtējot tās daļas patieso vērtību, kuras atzīšana tiek turpināta, un tās daļas patieso vērtību, kuras atzīšana tiek pārtraukta, lai piemērotu 27. punktu, uzņēmums piemēro patiesās vērtības novērtēšanas prasības, kas papildus 28. punktam izklāstītas 13. SFPS.

- AG52 Šajā punktā ilustrēta pastāvīgas iesaistīšanās metodes piemērošana, kad uzņēmuma pastāvīga iesaistīšanās ir finanšu aktīva daļa.

Pieņem, ka uzņēmumam ir priekšapmaksas aizdevumu portfelis. Aizdevumu patiesā vērtība darījuma datumā ir 10 VV un 100 VV, un pārsnieguma starpības, kas ir 0,5 procenti, patiesā vērtība ir 40 VV.

[...]

Uzņēmums aprēķina guvumus vai zaudējumus no 90 procentu naudas plūsmu pārdošanas. Pieņemot, ka 90 procentu nodotās un 10 procentu saglabātās patiesās vērtības atsevišķās daļas nav pieejamas nodošanas datumā, saskaņā ar 28. punktu uzņēmums sadala aktīva uzskaites vērtību šādā veidā:

	Patiesā vērtība	Procenti	Sadalītā uzskaites vērtība
Nodotā daļa	9 090	90 %	9 000
Saglabātā daļa	1 010	10 %	1 000
Kopā	10 100		10 000

[...]

D105 Standarta AG64 punktu groza šādi:

AG64 Finanšu instrumenta patiesā vērtība, veicot sākotnējo atzīšanu, parasti ir darījuma cena (t. i., samaksātās vai saņemtās atbildības patiesā vērtība; sk. arī 13. SFPS un AG76 punktu). Tomēr, ja atbildības daļa samaksāta vai saņemta par ko citu, nevis finanšu instrumentu, uzņēmums novērtē finanšu instrumenta patieso vērtību. Piemēram, ilgtermiņa aizdevuma vai debitoru parāda, kam nav procentu, patieso vērtību var novērtēt kā visu nākotnes naudas ieņēmumu pašreizējo vērtību, ko diskontē, izmantojot dominējošu tirgus procentu likmi (dominējošas tirgus procentu likmes) līdzīgam instrumentam (līdzīgam attiecībā uz valūtu, termiņu, procentu likmes veidu un citiem faktoriem) ar līdzīgu kredītreitingu. Jebkura papildu aizdevuma summa ir izdevums vai ienākuma samazinājums, ja vien tas neatbilst atzīšanai kā kāds cita veida aktīvs.

D106 Standarta AG69–AG75 punktu un attiecīgos virsrakstus svītro.

D107 Standarta AG76 punktu groza šādi:

AG76 Labākais apliecinājums finanšu instrumenta patiesajai vērtībai, veicot sākotnējo atzīšanu, parasti ir darījuma cena (t. i., samaksātās vai saņemtās atbildības patiesā vērtība, sk. arī 13. SFPS). Ja uzņēmums nosaka, ka patiesā vērtība, veicot sākotnējo atzīšanu, atšķiras no 43A punktā minētās darījuma cenas, uzņēmums uzskaita šādu instrumentu minētajā datumā šādi:

- a) saskaņā ar novērtējumu, kā noteikts 43. punktā, ja šādu patieso vērtību apliecina identiska aktīva vai saistības kotēta cena aktīvā tirgū (t. i., pirmā līmeņa dati) vai tā pamatojas uz vērtēšanas paņēmieni, kurā izmanto tikai atskaites tirgus datus. Starpību starp patieso vērtību, veicot sākotnējo atzīšanu, un darījuma cenu uzņēmums atzīst guvumos vai zaudējumos;
- b) visos citos gadījumos saskaņā ar novērtējumus, kā noteikts 43. punktā, ko koriģē, lai atliktu starpību starp patieso vērtību, veicot sākotnējo atzīšanu, un darījuma cenu. Pēc sākotnējās atzīšanas uzņēmums atzīst šādu atlikto starpību par guvumiem vai zaudējumiem tikai tiktāl, ciktāl tā rodas no kāda faktora (tostarp laika) pārmaiņām, kuru tirgus dalībnieki ņems vērā, nosakot aktīva vai saistības cenu.

D108 Standarta AG76A punktu groza šādi:

AG76A Finanšu aktīva vai finanšu saistības turpmāka novērtēšana un guvumu un zaudējumu turpmāka atzīšana veicama atbilstīgi šī standarta prasībām.

D109 Standarta AG77–AG79 punktu svītro.

D110 Standarta AG80 un AG81 punktu groza šādi:

AG80 Ieguldījumu pašu kapitālā, kura identiskam instrumentam nav kotētas cenas aktīvā tirgū (t. i., pirmā līmeņa dati), un atvasinātu finanšu instrumentu, kas ir saistīti ar kapitāla instrumentu piegādi un par ko norēķinās, piegādājot kapitāla instrumentus (sk. 46. punkta c) apakšpunktu un 47. punktu), patieso vērtību var ticami novērtēt, ja a) mainīgums pamatotu patiesās vērtības novērtējumu diapazonā attiecībā uz šādu instrumentu nav būtisks vai b) dažādu aplēšu iespējamību noteiktā diapazonā var pamatoti novērtēt un izmantot, novērtējot patieso vērtību.

AG81 Ir daudz situāciju, kurās mainīgums pamatotu patiesās vērtības novērtējumu diapazonā attiecībā uz ieguldījumiem kapitāla instrumentos, kuru identiskam instrumentam nav kotētas cenas aktīvā tirgū (t. i., pirmā līmeņa dati), un atvasinātiem finanšu instrumentiem, kas ir saistīti ar kapitāla instrumentu piegādi un par ko norēķinu veic, piegādājot kapitāla instrumentus (sk. 46. punkta c) apakšpunktu un 47. punktu), var nebūt būtisks. Parasti ir iespējams novērtēt tādu atvasinātu finanšu instrumentu patieso vērtību, kurus uzņēmums ir iegādājies no ārējas puses. Tomēr, ja pamatoto patiesās vērtības novērtējumu diapazons ir liels un dažādo aplēšu iespējamību nevar pamatoti novērtēt, uzņēmumam ir aizliegts instrumentu novērtēt patiesajā vērtībā.

D111 Virsrakstu pirms AG82 punkta un AG82 punktu svītro.

D112 Standarta AG96 punktu groza šādi:

AG96 Ieguldījumu kapitāla instrumentā, kura identiskam instrumentam nav kotētas cenas aktīvā tirgū (t. i., pirmā līmeņa datu), ko neuzskaita patiesajā vērtībā, jo tā patieso vērtību citādi nevar ticami novērtēt, vai atvasinātu finanšu instrumentu, kas ir saistīts ar šāda kapitāla instrumenta piegādi un par ko norēķinu veic, piegādājot šādu kapitāla instrumentu (sk. 46. punkta c) apakšpunktu un 47. punktu), nevar noteikt kā riska ierobežošanas instrumentu.

40. SGS. Ieguldījuma īpašums

D113 [Nepiemēro attiecībā uz prasībām]

D114 Standarta 26., 29. un 32. punktu groza šādi:

26. [...] Norādes par īpašuma daļas patiesās vērtības novērtēšanu saskaņā ar patiesās vērtības modeli izklāstītas 33.–52. punktā un 13. SFPS. Šīs norādes attiecas arī uz patiesās vērtības novērtēšanu gadījumos, kad sākotnējās atzīšanas nolūkā šī vērtība tiek izmantota kā izmaksas.
29. Aktīva patieso vērtību var ticami novērtēt, ja a) mainīgums pamatotu patiesās vērtības aplēšu diapazonā attiecībā uz konkrēto aktīvu nav būtisks vai b) dažādu aplēšu iespējamību noteiktā diapazonā var pamatoti novērtēt un izmantot, novērtējot patieso vērtību. Ja uzņēmums spēj pamatoti novērtēt saņemtā vai nodotā aktīva patieso vērtību, tad nodotā aktīva patieso vērtību izmanto, lai novērtētu saņemtā aktīva izmaksas, ja vien saņemtā aktīva patiesā vērtība nav skaidrāk redzama.
32. Šis standarts pieprasa, lai visi uzņēmumi novērtētu ieguldījuma īpašuma patieso vērtību vai nu novērtēšanas nolūkā (ja uzņēmums izmanto patiesās vērtības modeli), vai informācijas atklāšanas nolūkā (ja tas izmanto izmaksu modeli). Uzņēmumam iesaka, bet nepieprasa novērtēt ieguldījuma īpašuma patieso vērtību, pamatojoties uz tāda neatkarīga vērtētāja veiktu novērtējumu, kuram ir atzīta un attiecīga profesionālā kvalifikācija un kuram ir nesena pieredze saistībā ar novērtējamā ieguldījuma īpašuma atrašanās vietu un kategoriju

D115 Standarta 36.–39. punktu svītro.

D116 Standarta 40. punktu groza šādi:

40. Novērtējot ieguldījuma īpašuma patieso vērtību saskaņā ar 13. SFPS, uzņēmums nodrošina, ka patiesā vērtība cita starpā atspoguļo nomas ienākumus un citus pieņēmumus, kurus tirgus dalībnieki izmantos, nosakot ieguldījuma īpašuma cenu esošajos tirgus apstākļos.

D117 Standarta 42.–47., 49. un 51. punktu un 75. punkta d) apakšpunktu svītro.

D118 Standarta 48. punktu groza šādi:

48. Izņēmuma gadījumos ir skaidri pierādījumi, ka tad, kad uzņēmums pirmo reizi iegādājas ieguldījuma īpašumu (vai kad esošais īpašums pirmo reizi kļūst par ieguldījuma īpašumu pēc lietošanas veida maiņas), mainīgums pamatotu patiesās vērtības novērtējumu diapazonā būs tik liels un dažādu rezultātu iespējamību būs tik grūti novērtēt, ka tiek noliegts patiesās vērtības vienas aplēses lietderīgums. Tas var norādīt, ka īpašuma patieso vērtību pastāvīgi nevar ticami novērtēt (sk. 53. punktu).

D119 Virsrakstu pirms 53. punkta un 53. un 53B punktu groza šādi:

Nespēja ticami novērtēt patieso vērtību

53. Pastāv atspēkojams pieņēmums, ka uzņēmums var pastāvīgi ticami novērtēt ieguldījuma īpašuma patieso vērtību. Tomēr izņēmuma gadījumos ir skaidri pierādījumi, ka tad, kad uzņēmums pirmo reizi iegādājas ieguldījuma īpašumu (vai kad esošais īpašums pirmo reizi kļūst par ieguldījuma īpašumu pēc lietošanas veida maiņas), ieguldījuma īpašuma patieso vērtību pastāvīgi nevar ticami novērtēt. Tas ir tikai tad, ja tirgus salīdzināmiem īpašumiem nav aktīvs (piem., pēdējā laikā veikti

tikai daži darījumi, kotētās cenas nav noteiktas konkrētajā brīdī vai novērojamās darījuma cenas norāda, ka pārdevējs bijis spiests pārdot) un nav pieejami alternatīvi ticami patiesās vērtības novērtējumi (piem., pamatojoties uz diskontētās naudas plūsmas prognozēm). Ja uzņēmums nosaka, ka būvētā ieguldījuma īpašuma patiesā vērtība nav ticami novērtējama, bet plāno ticami novērtēt īpašuma patieso vērtību pēc būvniecības beigām, tas novērtē šādu būvētu ieguldījuma īpašumu izmaksās, kamēr kļūst iespējams ticami novērtēt patieso vērtību vai kamēr tiks pabeigta būvniecība (atkarībā no tā, kas notiks agrāk). Ja uzņēmums nosaka, ka ieguldījuma īpašuma (kas nav būvētais ieguldījuma īpašums) patiesā vērtība nav pastāvīgi ticami novērtējama, uzņēmums novērtē šādu ieguldījuma īpašumu, izmantojot 16. SGS noteikto izmaksu modeli. Pieņem, ka ieguldījuma īpašuma atlikusī vērtība ir nulle. Uzņēmums piemēro 16. SGS līdz ieguldījuma īpašuma atsavināšanai.

53B [...] Uzņēmums, kas novērtējis būvēta ieguldījuma īpašuma objektu patiesajā vērtībā, var neseicināt, ka pabeigta ieguldījuma īpašuma patieso vērtību nevar ticami novērtēt.

D120 Standarta 75. punkta d) apakšpunktu svīturo.

D121 Standarta 78.–80. punktu groza šādi:

78. **Izņēmuma gadījumos, uz kuriem dotas norādes 53. punktā, kad uzņēmums novērtē ieguldījuma īpašumu, izmantojot 16. SGS noteikto izmaksu modeli, veicot 76. punktā prasīto salīdzināšanu, summas, kuras ir saistītas ar šo ieguldījuma īpašumu, un summas, kuras ir saistītas ar citu ieguldījuma īpašumu, atklāj atsevišķi. Papildus uzņēmums atklāj šādu informāciju:**

[...]

b) paskaidrojumu, kādēļ nevar ticami novērtēt patieso vērtību;

[...]

79. **Papildus 75. punktā prasītās informācijas atklāšanai uzņēmums, kurš piemēro 56. punktā noteikto izmaksu modeli, atklāj arī šādu informāciju:**

[...]

e) ieguldījuma īpašuma patieso vērtību. Izņēmuma gadījumos, kas aprakstīti 53. punktā, kad uzņēmums nevar ticami novērtēt ieguldījuma īpašuma patieso vērtību, tas atklāj arī šādu informāciju:

[...]

ii) paskaidrojumu, kādēļ nevar ticami novērtēt patieso vērtību;

[...]

80. **Uzņēmums, kas iepriekš piemērojis 40. SGS (2000. gada variantu) un izvēlas pirmo reizi klasificēt un uzskaitīt atsevišķas vai visas nosacījumiem atbilstošās īpašuma daļas, kas tiek turētas saskaņā ar operatīvo nomu kā ieguldījuma īpašums, atzīst šīs izvēles radīto ietekmi kā nesadalītās peļņas sākuma atlikuma korekciju periodā, kurā šī izvēle pirmo reizi ir izdarīta. Turklāt:**

a) ja uzņēmums iepriekš publiskojis (finanšu pārskatos vai citādi) šādu īpašuma daļu patieso vērtību agrākos periodos (kuras novērtējuma pamats atbilst 13. SFPS termina „patiesā vērtība” definīcijai), uzņēmumam iesaka, bet nepieprasa:

[...]

D122 Standarta 85B punktu groza šādi:

- 85B [...] Uzņēmumam ir atļauts piemērot grozījumus būvējamam ieguldījuma īpašumam sākot no jebkura datuma pirms 2009. gada 1. janvāra, ja būvējamo ieguldījuma īpašumu patiesās vērtības novērtētas šādos datos. [...]

D123 Pievieno šādu 85C punktu:

- 85C Atbilstīgi 2011. gada maijā izdotajam 13. SFPS groza termina „patiesā vērtība” definīciju 5. punktā un 26., 29., 32., 40., 48., 53., 53B, 78.–80. un 85B punktu un svītro 36.–39., 42.–47., 49. un 51. punktu un 75. punkta d) apakšpunktu. Uzņēmums piemēro šos grozījumus, kad tas piemēro 13. SFPS.

41. SGS. Lauksaimniecība

D124–125 [Nepiemēro attiecībā uz prasībām]

D126 Standarta 8., 15. un 16. punktu groza šādi:

8. **Šajā standartā lietoto terminu nozīme ir šāda:**

[svītro]

a) [svītro]

b) [svītro]

c) [svītro]

[...]

Patiesā vērtība ir cena, kādu saņems, pārdodot aktīvu, vai maksās, nododot saistību, ierindas darījumā starp tirgus dalībniekiem novērtēšanas datumā. (Sk. 13. SFPS „Patiesās vērtības novērtēšana”.)

15. Bioloģiskā aktīva vai lauksaimniecības produkta patiesās vērtības novērtējumu var sekmēt, grupējot bioloģiskos aktīvus vai lauksaimniecības produktus pēc nozīmīgām īpašībām, piemēram, vecuma vai kvalitātes. [...]
16. Uzņēmumi bieži slēdz līgumus par bioloģisko aktīvu vai lauksaimniecības produktu pārdošanu nākotnes datumā. Līgumcenas ne vienmēr ir svarīgas, novērtējot patieso vērtību, jo patiesā vērtība atspoguļo kārtējos tirgus apstākļus, kuros tirgus dalībnieki, kas ir pircēji un pārdevēji, noslēgs darījumu. [...]

D127 Standarta 9., 17.–21. un 23. punktu svītro.

D128 Standarta 25. un 30. punktu groza šādi:

25. [...] Uzņēmums var izmantot informāciju par apvienotajiem aktīviem, lai novērtētu bioloģisko aktīvu patieso vērtību. [...]
30. **Pastāv pieņēmums, ka bioloģiskā aktīva patieso vērtību var ticami novērtēt. Tomēr šo pieņēmumu var atspēkot tikai, veicot sākotnējo atzišanu bioloģiskam aktīvam, kuram nav pieejamas kotētas tirgus cenas un kura patiesās vērtības alternatīvais novērtējums izrādījies tāds, uz kuru noteikti nevar paļauties. [...]**

D129 Standarta 47. un 48. punktu svītro.

D130 Pievieno šādu 61. punktu:

61. Atbilstīgi 2011. gada maijā izdotajam 13. SFPS groza 8., 15., 16., 25. un 30. punktu un svītro 9., 17.–21., 23., 47. un 48. punktu. Uzņēmums piemēro šos grozījumus, kad tas piemēro 13. SFPS.

2. SFPIK interpretācija. Kooperatīvo uzņēmumu dalībnieku akcijas un līdzīgi instrumenti (grozīts 2009. gada oktobrī)

D131 [Nepiemēro attiecībā uz prasībām]

D132 Pēc virsraksta „Atsauces” pievieno atsauci uz 13. SFPS „Patiesās vērtības novērtēšana”.

D133 Pievieno šādu 16. punktu:

16. Atbilstīgi 2011. gada maijā izdotajam 13. SFPS tiek grozīts A8 punkts. Uzņēmums piemēro šo grozījumu, kad tas piemēro 13. SFPS.

D134 Standarta pielikuma A8 punktu groza šādi:

- A8 Dalībnieku akcijas, kuras pārsniedz izpiršanas aizliegumu, ir finanšu saistības. Kooperatīvais uzņēmums šīs finanšu saistības novērtē patiesajā vērtībā, veicot sākotnējo atzīšanu. Tā kā šīs akcijas ir izpērkamas pēc pieprasījuma, kooperatīvais uzņēmums šādu finanšu saistību patieso vērtību novērtē saskaņā ar 13. SFPS 47. punktu, kurā noteikts: „Patiesā vērtība finanšu saistībai ar pieprasījuma iezīmi (piem., pieprasījuma noguldījumam) nedrīkst būt mazāka par summu, kas jāmaksā pēc pieprasījuma [...]” Attiecīgi kooperatīvs uzņēmums klasificē finanšu saistībās maksimālās summas, kas jāmaksā pēc pieprasījuma saskaņā ar izpiršanas nosacījumiem.

4. SFPIK interpretācija. Noteikšana, vai vienošanās ietver nomu

D135 Pēc virsraksta „Atsauces” pievieno atsauci uz 13. SFPS „Patiesās vērtības novērtēšana”.

D136 Standarta 15. punkta a) apakšpunktā termina „patiesā vērtība” definīcijai pievieno šādu zemsvītras piezīmi:

- * 17. SGS termina „patiesā vērtība” izmantošana dažos aspektos atšķiras no termina „patiesā vērtība” definīcijas 13. SFPS. Tādēļ, piemērojot 17. SGS, uzņēmums novērtē patieso vērtību atbilstīgi 17. SGS, nevis 13. SFPS.

13. SFPIK interpretācija. Klientu lojalitātes programmas

D137 Pēc virsraksta „Atsauces” pievieno atsauci uz 13. SFPS „Patiesās vērtības novērtēšana”.

D138 Standarta 6. punktu groza šādi:

6. Atlīdzību, kas attiecināma uz bonuspunktiem, novērtē, pamatojoties uz patieso vērtību.

D139 Pievieno šādu 10B punktu:

- 10B Atbilstīgi 2011. gada maijā izdotajam 13. SFPS tiek grozīts 6. un AG1–AG3 punkts. Uzņēmums piemēro šos grozījumus, kad tas piemēro 13. SFPS.

D140 Sadaļā „Piemērošanas norādījumi” AG1–AG3 punktu groza šādi:

- AG1 Komisijas viedokļa 6. punktā noteikts, ka atlīdzība, kas attiecināma uz bonuspunktiem, novērtējama, pamatojoties uz patieso vērtību. Ja identiskiem bonuspunktiem nav kotētas tirgus cenas, patieso vērtību novērtē, izmantojot citu vērtēšanas paņēmieni.

- AG2 Uzņēmums drīkst novērtēt bonuspunktu patieso vērtību, pamatojoties uz to piešķirumu patieso vērtību, par kuru tos varētu izpirkt. Attiecībā uz piešķirto bonuspunktu patieso vērtību attiecīgi ņem vērā:

- a) atlaižu vai procentu summu, ko pretējā gadījumā piedāvās klientiem, kas nav ieguvuši bonuspunktus no sākotnējās pārdošanas;

b) to bonuspunktu proporcionālo attiecību, kurus saskaņā ar prognozēm klienti neizpirks;

c) pienākuma nepildīšanas risku.

Ja klienti var izvēlēties dažāda veida atlīdzības, bonuspunktu patiesā vērtība atspoguļo pieejamā atlīdzību klāsta patiesās vērtības, izsvērtas proporcionāli sagaidāmajam biežumam, ar kādu katra atlīdzība tiks izvēlēta.

AG3 Atsevišķās situācijās var izmantot citus vērtēšanas paņēmienus. Piemēram, ja trešā persona nodrošina balvas un uzņēmums maksā trešajai personai par katru piešķirto bonuspunktu, tas var novērtēt bonuspunktu patieso vērtību, pamatojoties uz summu, kādu tas maksā trešajai personai, pieskaitot saprātīgu peļņas procentu. Lai izvēlētos un piemērotu vērtēšanas paņēmieni, kas apmierina komisijas viedokļa 6. punkta prasības un ir visatbilstīgākais konkrētajā situācijā, nepieciešams vērtējums.

17. SFPIK interpretācija. *Nenaudas aktīvu sadale īpašniekiem*

D141 [Nepiemēro attiecībā uz prasībām]

D142 Pēc virsraksta „Atsauces” pievieno atsauci uz 13. SFPS „*Patiesās vērtības novērtēšana*”.

D143 Standarta 17. punktu groza šādi:

17. Ja uzņēmums paziņo par nenaudas aktīva izmaksu dividendēs pēc pārskata perioda beigām, bet pirms finanšu pārskati ir apstiprināti publiskošanai, tas atklāj šādu informāciju:

[...]

c) pārskata perioda beigās sadalāmā aktīva patieso vērtību, ja tā atšķiras no uzskaites vērtības, un informāciju par metodi (metodēm), kas izmantota (izmantotas) šīs patiesās vērtības novērtēšanai, kā pieprasīts 13. SFPS 93. punkta b), d), g) un i) apakšpunktā.

D144 Pievieno šādu 20. punktu:

20. Atbilstīgi 2011. gada maijā izdotajam 13. SFPS tiek grozīts 17. punkts. Uzņēmums piemēro šo grozījumu, kad tas piemēro 13. SFPS.

19. SFPIK interpretācija. *Finanšu saistību dzēšana ar kapitāla instrumentiem (grozīts 2010. gada septembrī)*

D145 [Nepiemēro attiecībā uz prasībām]

D146 Pēc virsraksta „Atsauces” pievieno atsauci uz 13. SFPS „*Patiesās vērtības novērtēšana*”.

D147 Standarta 7. punktu groza šādi:

7. Ja emitēto kapitāla instrumentu patieso vērtību nevar ticami novērtēt, tad, lai noteiktu dzēstās finanšu saistības patieso vērtību, jāvērtē kapitāla instrumenti. Novērtējot tādas dzēstās finanšu saistības patieso vērtību, kas ietver pieprasījuma iezīmes (piem., pieprasījuma noguldījumu), 13. SFPS 47. punktu nepiemēro.

D148 Pievieno šādu 15. punktu:

15. Atbilstīgi 2011. gada maijā izdotajam 13. SFPS tiek grozīts 7. punkts. Uzņēmums piemēro šo grozījumu, kad tas piemēro 13. SFPS.

SFPIK 20. INTERPRETĀCIJA**Segkārtas noņemšanas izmaksas virszemes raktuvju izstrādes posmā**

ATSAUCES

- *Finanšu pārskatu sagatavošanas konceptuālais pamats*
- 1. *SGS Finanšu pārskatu sniegšana*
- 2. *SGS Krājumi*
- 16. *SGS Pamatlīdzekļi*
- 38. *SGS Nemateriālie aktīvi*

KONTEKSTS

- 1 Veicot izrakteņu ieguves virszemes darbības, uzņēmumi var uzskatīt par nepieciešamu atbrīvojies no raktuvju atkritumiem ("segkārtas"), lai piekļūtu minerālu rūdas atradnēm. Šo darbību, ar kuru atbrīvojas no atkritumiem, apzīmē kā "segkārtas noņemšanu".
- 2 Raktuvju attīstības posmā (pirms izstrādes sākuma), segkārtas noņemšanas izmaksas parasti tiek kapitalizētas kā daļa no raktuvju izveides, attīstības un būvniecības nolietojuma izmaksām. Šo kapitalizēto izmaksu vērtību regulāri samazina jeb amortizē — parasti, pēc izstrādes sākšanas izmantojot ražošanas vienību metodi.
- 3 Izrakteņu ieguves uzņēmums raktuvju izstrādes posmā var turpināt noņemt segkārtu, un tam var rasties segkārtas noņemšanas izmaksas.
- 4 Izstrādes posmā noņemtie materiāli ne vienmēr 100 % gadījumā ir atkritumi; bieži vien tā ir rūdas un atkritumu kombinācija. Rūdas un atkritumu attiecība var būt no neekonomiski zemas līdz pat peļņu nesošai augstai procentuālajai attiecībai. Noņemot materiālu ar zemu rūdas procentuālo daļu, var tikt iegūti daži rūpnieciski izmantojami materiāli, kas var noderēt krājuma izveidei. Veicot šādu noņemšanu, var tikt gūta arī piekļuve dziļākiem materiāla slāņiem, kam ir augstāka rūdas attiecība pret atkritumiem. Tādējādi uzņēmums, veicot segkārtas noņemšanas darbību, var gūt divējādu labumu: rūpnieciski izmantojamo rūdu var izmantot, lai izveidotu krājumu un lai uzlabotu piekļuve lielākiem materiāla daudzumiem, kas tiks iegūti raktuvēs turpmākos periodos.
- 5 Šajā interpretācijā tiek aplūkots, kad un kā atsevišķi uzskaitīt šos divus ieguvumus, kas rodas, veicot segkārtas noņemšanas darbību, un kā veikt šos ieguvumu sākotnējo un turpmāku novērtēšanu.

DARBĪBAS JOMA

- 6 Šī interpretācija attiecas uz atkritumu aizvākšanas izmaksām, kas rodas izrakteņu ieguves virszemes darbībās raktuvju izstrādes posmā ("izstrādes posma segkārtas noņemšanas izmaksas").

JAUTĀJUMI

- 7 Šajā interpretācijā aplūkoti šādi jautājumi:
 - (a) izstrādes posma segkārtas noņemšanas izmaksu kā aktīva atzīšana;
 - (b) segkārtas noņemšanas darbības aktīva sākotnējā novērtēšana un
 - (c) segkārtas noņemšanas darbības aktīva turpmāka novērtēšana.

VIENPRĀTĪBA

Izstrādes posma segkārtas noņemšanas izmaksu kā aktīva atzīšana

- 8 Ciktāl no segkārtas noņemšanas darbības gūtais labums tiek realizēts kā radītais krājums, uzņēmums uzskaita segkārtas noņemšanas darbības izmaksas saskaņā ar principiem, kas noteikti 2. *SGS Krājumi*. Ciktāl gūtais labums ir uzlabota piekļuve rūdai, uzņēmums atzīst šīs izmaksas kā ilgtermiņa aktīvu, ja ir spēkā turpmāk 9. punktā minētie nosacījumi. Šajā interpretācijā ilgtermiņa aktīvs tiek apzīmēts kā "segkārtas noņemšanas darbības aktīvs".

- 9 Uzņēmums atzīst segkārtas noņemšanas darbības aktīvu tikai tad, ja ir spēkā visi turpmāk minētie nosacījumi:
- (a) ir ticams, ka uzņēmumā ietilpst ar segkārtas noņemšanas darbību saistītie nākotnes saimnieciskie labumi (labāka piekļuve rūdai);
 - (b) uzņēmums spēj identificēt rūdas komponentu, kuram ir uzlabojusies piekļuve; un
 - (c) izmaksas, kas saistītas ar segkārtas noņemšanas darbību saistībā ar šo komponentu, var ticami novērtēt.
- 10 Segkārtas noņemšanas darbības aktīvu uzskaita kā esoša aktīva papildinājumu vai uzlabojumu. Tas nozīmē, ka segkārtas noņemšanas darbības aktīvu uzskaita kā *daļu* no esoša aktīva.
- 11 Segkārtas noņemšanas darbības aktīva kā materiāla vai nemateriāla aktīva klasificēšana ir atkarīga no jau esošā aktīva klasificēšanas. Tas nozīmē, ka no esošā aktīva veida atkarīgs, vai uzņēmums klasificē segkārtas noņemšanas darbības aktīvu kā materiālu vai nemateriālu aktīvu.

Segkārtas noņemšanas darbības aktīva sākotnējā novērtēšana

- 12 Uzņēmums veic segkārtas noņemšanas darbības aktīva sākotnējo novērtējumu, aprēķinot to izmaksas. Tās ir uzkrātās izmaksas, kas tieši saistītas ar segkārtas noņemšanas darbības veikšanu, uzlabojot piekļuvi identificētajam rūdas komponentam, kam pieskaitīta to netiešo izmaksu daļa, kuras tieši attiecināmas uz aktīvu. Vienlaikus izstrādes posma segkārtas noņemšanas darbībai var tikt veiktas dažas papildu darbības, kuras nav nepieciešamas izstrādes posma segkārtas noņemšanas darbības plānotajai turpināšanai. Ar šādām papildu darbībām saistītās izmaksas neiekļauj segkārtas noņemšanas darbības aktīva izmaksas.
- 13 Ja segkārtas noņemšanas darbības aktīva un izveidotā krājuma izmaksas nav atsevišķi identificējamas, uzņēmums attiecina izstrādes posma segkārtas noņemšanas darbības izmaksas gan uz izveidotā krājuma izmaksām, gan segkārtas noņemšanas darbības aktīva izmaksām, izmantojot tādu attiecināšanas pamatojumu, kas balstīts uz attiecīgajiem izstrādes datiem. Šos izstrādes datus aprēķina identificētajam rūdas komponentam un to izmanto kā kritēriju, lai noteiktu, cik lielā mērā ir notikusi papildu darbība, kas var radīt labumu nākotnē. Šādi izstrādes dati ir, piemēram:
- (a) izveidotā krājuma izmaksas salīdzinājumā ar sagaidāmajām izmaksām;
 - (b) aizvāko atkritumu apjoms salīdzinājumā ar sagaidāmo apjomu attiecībā uz noteiktu iegūtās rūdas apjomu un
 - (c) iegūtās rūdas minerāla saturs salīdzinājumā ar sagaidāmo iegūstamo minerāla saturu attiecībā uz noteiktu iegūtās rūdas daudzumu.

Segkārtas noņemšanas darbības aktīva turpmāka novērtēšana

- 14 Pēc sākotnējās atzīšanas segkārtas noņemšanas darbības aktīvu iegrāmato vai nu pēc tā izmaksām vai pēc tā pārvērtētās summas, atskaitot amortizāciju un zaudējumus no vērtības samazināšanās, tāpat kā esošo aktīvu, kura daļa tas ir.
- 15 Segkārtas noņemšanas darbības aktīvu sistemātiski amortizē konstatētā rūdas komponenta, kuram segkārtas noņemšanas darbības rezultātā gūta labāka piekļuve, paredzamajā lietderīgas lietošanas laikā. Piemēro ražošanas vienību metodi, ja vien piemērotāka nav kāda cita metode.
- 16 Identificētā rūdas komponenta paredzamais lietderīgas lietošanas laiks, ko izmanto segkārtas noņemšanas darbības aktīva amortizēšanai, atšķirsies no paredzamā lietderīgas lietošanas laika, ko izmanto, lai amortizētu pašu raktuvju vērtību un saistītos aktīvus ar tādu pašu lietderīgas lietošanas laiku. Izņēmums attiecas uz reto gadījumu, kad segkārtas noņemšanas darbības rezultātā uzlabojas piekļuve visai atlikušajai rūdai. Tas var notikt, piemēram, raktuvju lietderīgas lietošanas laika beigās, kad identificētais komponents ir iegūstamās rūdas pēdējā daļa.

A papildinājums

Spēkā stāšanās datums un pārejas noteikumi

Šis papildinājums ir interpretācijas neatņemama sastāvdaļa un tam ir tāds pats spēks kā citām šīs interpretācijas daļām.

- A1 Uzņēmums piemēro šo interpretāciju gada periodiem, kuri sākas 2013. gada 1. janvārī vai pēc šā datuma. Ir atļauts sākt interpretācijas piemērošanu agrāk. Ja uzņēmums piemēro šo interpretāciju agrākam periodam, šis fakts ir jāatklāj.

- A2 Uzņēmums piemēro šo interpretāciju izstrādes posma segkārtas noņemšanas izmaksām, kas radušās visagrākā uzrādītā perioda sākumā vai vēlāk.
- A3 Sākot no visagrākā uzrādītā perioda sākuma, jebkuru iepriekš atzīta aktīva bilanci, kas iegūta izstrādes posmā veiktas segkārtas noņemšanas darbības rezultātā (iepriekš atzītais segkārtas noņemšanas darbības aktīvs), klasificē kā daļu no esoša aktīva, ar kuru bijusi saistīta segkārtas noņemšanas darbība, ciktāl vēl paliek identificējams rūdas komponents, ar ko var saistīt iepriekš atzīto segkārtas noņemšanas darbības aktīvu. Šādas bilances amortizē par atlikušo tā rūdas identificētā komponenta paredzamo lietderīgas lietošanas laiku, uz kuru attiecas katra iepriekš atzīta segkārtas noņemšanas darbības aktīva bilance.
- A4 Ja nav identificējama rūdas komponenta, uz kuru attiektos iepriekš atzīts segkārtas noņemšanas darbības aktīvs, to atzīst visagrākā uzrādītā perioda sākuma bilances nesadalītajā peļņā.

B papildinājums

Šajā papildinājumā ietvertos grozījumus piemēro gada periodiem, kuri sākas 2013. gada 1. janvārī vai pēc šā datuma. Ja uzņēmums piemēro šo interpretāciju agrākam periodam, šos grozījumus piemēro šim agrākajam periodam.

Grozījumi 1. SFPS Starptautisko finanšu pārskatu standartu pirmreizējā piemērošana

B1 Šādi groza D papildinājuma D1. punktu:

- D1 Uzņēmums var izlemt izmantot vienu vai vairākus šādus atbrīvojumus:
- (a) maksājumi ar akcijām (D2. un D3. punkts);
 - ...
 - (m) finanšu aktīvi vai nemateriālie aktīvi, ko uzskaita saskaņā ar 12. SFPIK Vienošanās par pakalpojumu koncesiju (D22. punkts);
 - (n) aizņemšanās izmaksas (D23. punkts);
 - (o) klientu aktīvu pārvietojumi (D24. punkts);
 - (p) finanšu saistību dzēšana, izmantojot pašu kapitāla instrumentus (D25. punkts);
 - (q) smaga hiperinflācija (D26.–D30. punkts);
 - (r) kopīgas struktūras (D31. punkts) un
 - (s) segkārtas noņemšanas izmaksas virszemes raktuvju izstrādes posmā (D32. punkts).

B2 Aiz D31. punkta pievieno virsrakstu un D32. punktu:

Segkārtas noņemšanas izmaksas virszemes raktuvju izstrādes posmā

- D32 Pirmreizējs piemērotājs var piemērot pārejas noteikumus, kas izklāstīti SFPIK 20. interpretācijā *Segkārtas noņemšanas izmaksas virszemes raktuvju izstrādes posmā* A1. līdz A4. punktā. Minētajā punktā atsauci uz spēkā stāšanās datumu interpretē kā 2013. gada 1. janvāri vai pirmā SFPIK pārskata perioda sākumu, izvēloties vēlāko no šiem datumiem.

B3 Aiz 39.L punkta pievieno 39.M punktu:

- 39M Ar SFPIK 20. interpretāciju *Segkārtas noņemšanas izmaksas virszemes raktuvju izstrādes posmā* tika pievienots D.32 punkts un grozīts D.1 punkts. Uzņēmums piemēro šo grozījumu, kad tas piemēro SFPIK 20. interpretāciju.